

Juridiski nesaistošas norādes par paraugpraksi, īstenojot Direktīvu 2001/45/EK (darbs augstumā)

KE-78-07-305-LV-C

Ja jūs interesē Eiropas Komisijas Nodarbinātības, sociālo lietu un līdztiesīgu iespēju ģenerāldirektorāta **publikācijas**, apmeklējet interneta adresi

http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/publications/index_en.cfm

Šeit jūs varat bez maksas parakstīties uz publikācijām:

http://ec.europa.eu/employment_social/sagapLink/dspSubscribe.do?lang=en

ESmail ir elektronisko ziņu saņemšanas pakalpojums, ko nodrošina Eiropas Komisijas Nodarbinātības, sociālo lietu un līdztiesīgu iespēju ģenerāldirektorāts.

Parakstīties uz pakalpojumu jūs varat šeit:

http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/news/esmail_en.cfm

http://ec.europa.eu/employment_social/index_en.html

Publikāciju birojs
Publications.europa.eu

ISBN 978-92-79-06519-4

9 789279 065194

Eiropas Komisija

Kā saņemt ES publikācijas?

Publikācijas, ko pārdošanai sagatavojis Publikāciju birojs, ir pieejamas ES virtuālajā grāmatnīcā EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>), kur tās iespējams pasūtīt jūsu izvēlētajā tirdzniecības birojā.

Jūs varat arī saņemt sarakstu, kurā apkopoti mūsu tirdzniecības tīklā iesaistītie aģenti visā pasaulei, nosūtot pieprasījumu pa faksu (352) 2929 42758.

Nesaistoša labas prakses rokasgrāmata
par to, kā piemērojama Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/45/EK
par minimālajām prasībām darba ķēmēju drošībai un veselības aizsardzībai
darba aprīkojuma izmantošanas laikā

KĀ IZVĒLĒTIES ATBILSTOŠĀKO DARBA APRĪKOJUMU PAGAIDU DARBU VEIKŠANAI AUGSTUMĀ

Eiropas Komisija
Nodarbinātības, sociālo lietu un līdztiesīgu iespēju ģenerāldirektorāts
Vienība F.4

Manuskripts pabeigts septembrē gada 2006

Ne Eiropas Komisija, ne jebkura persona, kas darbojas tās vārdā, nav atbildīga par šīs publikācijas informācijas izmantošanu.

**Europe Direct dienests jums palīdzēs rast atbildes
uz jautājumiem par Eiropas Savienību**

Bezmaksas tālruņa numurs(*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Daži mobilā tālruņa operatori aizliez pieejumu numuriem ar 00 800, vai
arī par zvanīšanu uz šiem numuriem var būt jāmaksā.

Liela daļa papildu informācijas par Eiropas Savienību ir pieejama internetā.
Tai var piekļūt, izmantojot Europa serveri (<http://europa.eu>).

© Eiropas Kopienas, 2007. gads.

Pārpublicēšanas gadījumā atsauce uz avotu ir obligāta.

Kataloga dati ir atrodami šīs publikācijas beigās.

Luksemburga: Eiropas Kopienas Oficiālo publikāciju birojs, 2008. gads.

ISBN 978-92-79-06519-4

Printed in Belgium

IEŠPIESTS UZ BALTA, HLORU NESATUROŠĀ PAPĪRA

PRIEKŠVĀRDS.

Pády z výšky představují jednu z hlavních příčin smrtelných pracovních úrazů, zejména ve stavebnictví, kde v Evropě každoročně dochází k 1 300 úmrtím. Lidský, finanční a ekonomický dopad těchto úrazů, ani ztráty na životech, ke kterým při nich dochází, nejsou přijatelné: pády způsobují smrtelné úrazy a celou řadu závažných zranění, včetně případné úplné ztráty hybnosti (tetraplegie), různých typů poruch a částečné invalidity. Tato zranění omezují možnosti pracovníků znova se zařadit do pracovního procesu a vedou k podstatnému snížení příjmu. Takové úrazy mohou také mít nepříznivý vliv na představu veřejnosti o dotčených odvětvích a v jejich důsledku může být obtížnější získávat mladé lidi a udržet si starší pracovníky.

Evropa se musí zasazovat o lepší zaměstnanost. Zaprve proto, abychom dokázali bojovat s demografickým stárnutím, které sníží počet pracující populace a povede k dravější konkurenci mezi odvětvími ve snaze přilákat a udržet si pracovníky. Zadruhé proto, že musíme chránit kvalitu evropských výrobků a služeb, abychom si udrželi konkurenčeschopnost na světové úrovni.

Je proto důležité, abychom snížili počet pádů z výšky. Pokud toho však máme dosáhnout, musíme zapojit všechny hráče ze všech odvětví, a to zejména ze stavebnictví, malé a střední podniky — velkou většinu firem v odvětví stavebnictví, osoby samostatně výdělečně činné, sociální partnery, orgány veřejné moci, fondy pojistění a sociálního zabezpečení a služby inspekce práce.

*Strategie Společenství v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na období 2002-2006*¹ vyzvala ke zvýšenému úsilí pro dosažení trvalého snižování počtu úrazů. Přijetí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/45/ES² o používání pracovního zařízení pro práci ve výšce je konkrétním a účinným způsobem pro dosažení tohoto závazku.

S podporou Rady³ a Evropského parlamentu⁴ je strategie Společenství v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci založena na třech klíčových akcích: upevnění kultury prevence rizik, účinné provádění právních předpisů Společenství za pomoci školených partnerů, kteří si uvědomují, co je v sázce, a používání různých nástrojů dostupných k prosazování skutečného pokroku nad rámec pouhého plnění norem.

Tato příručka slouží zejména malým a středním podnikům jako pomůcka při výběru nevhodnějšího pracovního zařízení pro dočasnou práci ve výšce. Pomůže podnikům zlepšit bezpečnost svých pracovníků i řídit své výrobní náklady.

Shromážděním „osvědčených postupů“ určených velkým množstvím evropských odborníků rovněž subjektům zapojeným do prevence úrazů umožní účinně používat uvedenou směrnici.

Nikolaus G. van der Pas
Generální ředitel

- 1 Komisijas paziņojums „Pielāgošanās pārmaiņām darbā un sabiedrībā – jauna Kopienas stratēģija veselības aizsardzības un darba drošības jomā 2002–2006“ [COM(2002) 118, galīgā redakcija, 11.3.2002.].
- 2 Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 27. jūnija Direktīva 2001/45/EK, ar ko groza Padomes Direktīvu 89/655/EEK par minimālajām prasībām darba ķēmēju drošībai un veselības aizsardzībai darba aprīkojuma izmantošanas laikā, OV L 195, 19.7.2001., 46.lpp.
- 3 Padomes 2002. gada 3. jūnija Rezolūcija (2002/C 161/01) par jaunu Kopienas stratēģiju veselības aizsardzības un darba drošības jomā 2002–2006, OV C 161, 5.7.2002., 1.lpp
- 4 Eiropas Parlamenta rezolūcija par Komisijas paziņojumu „Pielāgošanās pārmaiņām darbā un sabiedrībā – jauna Kopienas stratēģija veselības aizsardzības un darba drošības jomā 2002–2006“ [COM(2002) 118, galīgā redakcija], PE 323.680, 23.10.2003., 9.lpp.

SATURA RĀDĪTĀJS

1.	IEVADS	7
2.	LABAS PRAKSES ROKASGRĀMATAS IZKLĀSTS	9
3.	GALVENIE JAUTĀJUMI ATTIECĪBĀ UZ RISKU NOVĒRŠANU	11
3.1	Vispārējie risku novēšanas principi, veicot pagaidu darbus augstumā	11
3.1.1	Izvairieties no riska	11
3.1.2	Novērtējiet riskus	11
3.1.3	Novērsiet riska cēloni	12
3.1.4	Pielāgojiet darbu konkrētajai personai	12
3.1.5	Sekojet līdzīgi tehniskajam progresam	13
3.1.6	Aizstājiet bīstamo inventāru ar mazāk bīstamu vai drošu	13
3.1.7	Saskanīgas vispārējās profilakses politikas plānošana	14
3.1.8	Izvēlieties kolektīvus pasākumus	14
3.1.9	Atbilstoši instruējiet darba nēmējus	15
3.2	Kā novērtēt riskus?	15
3.3	Darba aprīkojuma izvēles piemēri	17
3.4	Doporučení pro práci ve výšce	20
3.5	Ieteikumi darbam augstumā elektroietaisēs vai to tuvumā	23
3.5.1	Ar elektrību nesaistīti darbi elektroietaišu tuvumā	23
3.5.2	Darbi ar elektroietaisēm	24
3.5.3	Darbi ar zem sprieguma esošām akīvām detaļām	24
4.	APRĪKOJUMS PAGAIÐU DARBIEM AUGSTUMĀ	25
4.1	Brīvi stāvošas sastatnes	25
4.1.1	Risku novērtēšana un aprīkojuma izvēle	25
4.1.2	Aprīkojuma uzstādīšana	26
4.1.3	Aprīkojuma montāža, izmantošana un demontāža	28
4.1.4	Piekļuve	31
4.1.5	Aprīkojuma aizsardzība	31
4.1.6	Aprīkojuma izmantošana	32
4.1.7	Aprīkojuma pārbaude	33
4.2	Citi sastatņu veidi	34
4.2.1	Torņa sastatnes	34
4.2.2	Sastatnes īpašu darbu veikšanai	35
4.3	Kāpnes	35
4.3.1	Kāpņu izvēle un risku novērtēšana	35
4.3.2	Kāpņu novietošana	37
4.3.3	Kāpņu stabilizēšana	38
4.3.4	Kāpņu izmantošana	38
4.3.5	Kāpņu pārbaude un apkope	41
4.4	Individuālās pārvietojamās platformas	41
4.5	Konsoles platformas	42
4.6	Pieeja ar virvju un pielāgojumu palīdzību	42
4.6.1	Risku novērtēšana un virvju un pielāgojumu izvēle	42
4.6.2	Virvju izmantošana	43
4.6.3	Virvju pieejas aprīkojuma izvēle, pārbaude, apkope un uzglabāšana	45
4.7	Cits aprīkojums darbam augstumā	46
4.7.1	Vispārējie noteikumi	46
4.7.2	Pārvietojamās paceļamās darba platformas (PPDP)	47
4.7.3	Mastu kāpšanas aprīkojums	48

4.7.4. Piekārtās platformas	48
4.7.5. Piekārtie grozi	49
5. PAPILDU AIZSARDZĪBAS APRĪKOJUMS UN PALĪGAPRĪKOJUMS	51
5.1 Margas un barjeras	51
5.2 Aizsardzība, strādājot uz slīpām virsmām	51
5.3 Aizsargfīkli	52
5.4 Individuālie aizsardzības līdzekļi (IAL)	52
5.5 Aprīkojums darbam uz trauslām virsmām	54
PIELIKUMI	
I. Eiropas tiesību akti	55
II. Eiropas standarti	68
III. Bibliogrāfija	70
IV. ES dalībvalstu tiesību akti, ar ko tiek transponēta Direktīva 2001/45/EK (stāvoklis 2006. gada 28. septembrī)	77
V. Šīs rokasgrāmatas sagatavošanā iesaistītie eksperti	81

1. IEVADS.

Darba ⁵ nēmēju⁵ aizsardzībai pret riskiem, ko izraisa darba aprīkojuma izmantošana, ir ārkārtīgi liela nozīme drošības un veselības aizsardzības jomā. Viss darba aprīkojums ir konstruēts un izgatavots atbilstīgi veselības aizsardzības un drošības pamatprasībām. Tomēr, to izmantojot, tas var radīt riskus, kuri darba devējam jānovērtē un jau iepriekš jāparedz atkarībā no darba veida, konkrētajiem apstākļiem darba vietā un darba nēmēju pieredzes šāda aprīkojuma izmantošanā. Šādā veidā ir iespējams izvairīties no darba nēmēju dzīvības un veselības apdraudējuma, ko var izraisīt neatbilstīgas darba aprīkojuma izmantošanas nekontrolējamas sekas vai ārēja ietekme, kas varētu likvidēt vai pazemināt drošības līmeni aprīkojumam atbilstoši tā konstrukcijai, izgatavošanai un laišanai tirgū.

Jāuzsver, ka atbilstība darba aprīkojumam piemērojama jām pamatprasībām un Direktīvā 2001/45/EK⁶ paredzētajiem obligātajiem noteikumiem negarantē atbilstību piemērojamajiem valsts tiesību aktiem. Direktīva 2001/45/EK jo īpaši tika pieņemta saskaņā ar EK Līguma 137. pantu, kurš neliedz dalībvalstīm atstāt spēkā vai ieviest stingrākus apizsargpasākumus, kas ir sadarīgi ar šo līgumu.

Šī nesaistošā rokasgrāmata ir paredzēta ne vien visiem darba devējiem, kuri regulāri izmanto pagaidu darbiem augstumā paredzētu darba aprīkojumu, it īpaši vietās, kur pastāv nokrišanas risks (piemēram, būvniecībā), bet arī tiem jebkuras citas nozares pārstāvjiem, kuriem

dažkārt nākas jāveic pagaidu darbi augstumā un kuriem tāpēc ir jāizmanto šim mērķim paredzētais aprīkojums. Tā palīdzēs darba devējiem un pašnodarbinātājiem izvērtēt ar darbu augstumā saistītos riskus un izvēlēties vispiemērotāko aprīkojumu, lai darbu varētu veikt, neapdraudot darba nēmēju drošību vai veselību.

Visbeidzot, drošu, veselīgu un higiēnu darba apstākļu nodrošināšana ir mērķis, kuru nedrīkst pakļaut vienīgi ekonomiskiem apsvērumiem. Šajā sakarā ir svarīgi ievērot Direktīvā 2001/45/EK noteiktās obligātās prasības, kuru nolūks ir nodrošināt labāku veselības un drošības aizsardzību, izmantojot darba aprīkojumu, kurš parezēts pagaidu darbu veikšanai augstumā.

Tādēļ visiem darba devējiem, kuri plāno veikt šāda veida darbus, ir jāizvēlas darba aprīkojums, kas nodrošina atbilstošu aizsardzību pret risku no augstuma. Šādi nelaimes gadījumi līdz ar citiem nopietniem nelaimes gadījumiem veido lielu procentuālo daļu no tiem nelaimes gadījumiem darbā, jo īpaši nāves gadījumiem, kuru rezultātā ir cietuši augstumā strādājošie darba nēmēji.

Kopumā kolektīvi pasākumi, kas paredzēti tam, lai pasargātu no kritieniem no augstuma, piedāvā labāku aizsardzību nekā individuālie apizsargpasākumi. Pats galvenais, izvēloties un izmantojot konkrētai darba vietai pielāgotu darba aprīkojumu, ir risku novēršana un likvidēšana jau to rašanās vietā, aizstājot to, kas ir bīstams, ar mazāk bīstamo, un pielāgojot darbu darba nēmējam, nevis otrādi.

-
- 5 Terminus „darba nēmēji” ir izmantots šajā nesaistošajā rokasgrāmatā, un gadījumos, kad tas lietots, tas ietver gan darbiniekus, gan pašnodarbinātās personas (skait Padomes 2003. gada 18. februāra leteikumu 2003/134/EK par pašnodarbināto personu veselības aizsardzības un drošības uzlabošanu darbā, OV L 53, 28.2.2003., un Padomes 1992. gada 24. jūnija Direktīvu 92/57/EEK par darba drošības un veselības aizsardzības minimālo prasību īstenošanu pagaidu vai pārvietojamajos būvlaukumos, OV L 245, 26.8.1992.).
  - 6 Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 27. jūnija Direktīva 2001/45/EK, ar ko groza Padomes Direktīvu 89/655/EEK par minimālajām prasībām darba nēmēju drošībai un veselības aizsardzībai darba aprīkojuma izmantošanas laikā, OV L 195, 19.7.2001., 46.lpp.

2. LABAS PRAKSES ROKASGRĀMATAS IZKLĀSTS

ROKASGRĀMATAS MĒRKI

Nemot vērā to, ka, veicot darbus augstumā, darba ņēmēji ir pakļauti nokrišanas riskam, šajā rokasgrāmatā ir sniegti dažādi nesaistoši labas prakses piemēri saistībā ar to, kā praktiski piemērojama Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/45/EK⁷ (ar ko groza Direktīvu 89/655/EEK) par minimālajām prasībām darba ņēmēju drošībai un veselības aizsardzībai tāda darba aprīkojuma izmantošanas laikā, kurš paredzēts pagaidu darbiem augstumā, it īpaši sastatņu, kāpņu un viriju izmantošanai, kas ir visbiežāk šādu darbu veikšanā lietotais aprīkojums, kopā ar Pamatlirektīvu 89/391/EEK⁸ un Direktīvām 89/655/EEK⁹, 95/63/EK¹⁰, 89/656/EEK¹¹, 92/57/EEK¹² un 92/58/EEK¹³.

Šī rokasgrāmata galvenokārt paredzēta darba devējiem, it īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, pareiza darba aprīkojuma izvēlē un izmantošanā, pamatojoties uz risku izvērtējumu un atbilstīgi darba veidam un ilgumam, kā arī ergonomiskajiem ierobežojumiem.

Tajā atrodami daudzi labas prakses piemēri, kas atļasīti no ES dalībvalstīs izdotajām rokasgrāmatām vai kas īpaši izstrādāti šai rokasgrāmatai.

Tajā ir minētas attiecīgās Eiropas direktīvas, Eiropas standarti (EN), kā arī attiecīgo dalībvalstu rokasgrāmatu saraksts šajā jomā.

UZMANĪBU!

Šajā rokasgrāmatā sniegtie ierosinājumi un ieteikumi ir sagatavoti, balstoties uz ES dalībvalstu ekspertu pieredzi.

Jūs tajā noteikti atradīsiet situāciju, kas atbildīs jūsu vajadzībām.

Tomēr, tā kā katras darba vieta un katrs uzdevums ir unikāls, šie ierosinājumi un ieteikumi neatbrīvo jūs no pieņākuma pirms kādas konkrētas metodes izmantošanas veikt rūpīgu risku analīzi.

Jums arī jāiegūst sīka informācija par likumiem, normatīvajiem aktiem un standartiem, kuri ir spēkā tajā dalībvalstī, kurā jūs strādājat, un jāievēro to prasības.

-
- 7 Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 27. jūnija Direktīva 2001/45/EK, ar ko groza Padomes Direktīvu 89/655/EEK par minimālajām prasībām darba ņēmēju drošībai un veselības aizsardzībai darba aprīkojuma izmantošanas laikā, OV L 195, 19.7.2001., 46. lpp.
- 8 Padomes 1986. gada 12. jūnija Direktīva 89/391/EEK par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā, OV L 183, 29.6.1989., 1. lpp.
- 9 Padomes 1989. gada 30. novembra Direktīva 89/655/EEK par minimālajām prasībām darba ņēmēju drošībai un veselības aizsardzībai darba aprīkojuma izmantošanas laikā, OV L 393, 30.12.1989., 13. lpp.
- 10 Padomes 1995. gada 5. decembra Direktīva 95/63/EK, ar ko groza Padomes Direktīvu 89/655/EEK par minimālajām prasībām darba ņēmēju drošībai un veselības aizsardzībai darba aprīkojuma izmantošanas laikā, OV L 335, 30.12.1995., 28. lpp.
- 11 Padomes 1989. gada 30. novembra Direktīva 89/656/EEK par drošības un veselības aizsardzības minimālajām prasībām strādniekiem, lietojot individuālās aizsardzības līdzekļus darba vietās, OV L 393, 30.12.1989., 18. lpp.
- 12 Padomes 1992. gada 24. jūnija Direktīva 92/57/EEK par darba drošības un veselības aizsardzības prasību minimuma īstenošanu pagaidu vai pārvietojamajos būvlaukumos, OV L 245, 26.8.1992., 6. lpp.
- 13 Padomes 1992. gada 24. jūnija Direktīva 92/58/EEK par minimālajām prasībām drošības un/vai veselības aizsardzības zīmēm darba vietā, OV L 245, 26.8.1992., 23. lpp.

3. GALVENIE RISKU NOVĒRŠANAS PUNKTI

3.1 VISPĀRĒJIE RISKU NOVĒRŠANAS PRINCIFI, VEICOT PAGAIDU DARBUS AUGSTUMĀ

3.1.1 IZVAIRĪTIES NO RISKA

PRINCIPS

Augstuma atšķirības darba vietā ir tieši saistītas ar nokrišanas risku (potenciālā enerģija).

Veicot pagaidu darbus augstumā, darba ņēmēji parasti šādam riskam ir pakļauti:

- kamēr tie sasniedz savu darba vietu vai darba iecirkni (ar aprīkojumu vai materiāliem vai bez tiem);
- darba veikšanas laikā.

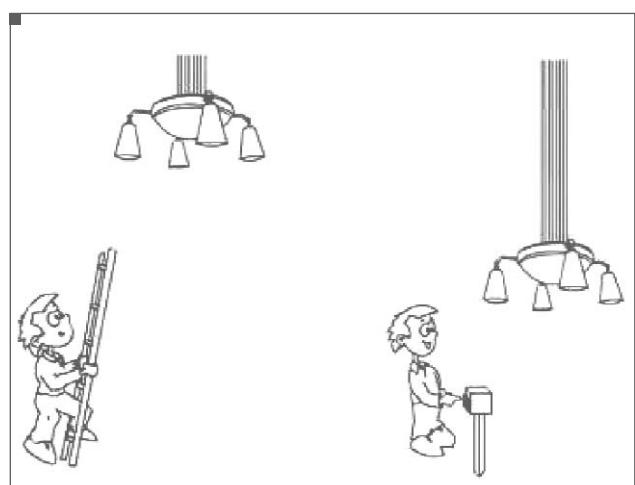
Kā darba devējs jūs esat atbildīgs par darba ņēmēju veselību un drošību, tāpēc uzdodiet sev šādus jautājus

- Vai šo darbu nevar paveikt uz zemes? (Piemēram, nolaist koncertzāles lustru lejā un tad salabot to).
- Vai darba zonas tuvumā nevar uzstādīt darba platformu, lai maksimāli samazinātu augstumu starpību? (Piemēram, ar domkrata palīdzību pacelt darba grīdu tādā augstumā, kādā jāveic darbi kravas automašīnā, kas ir jāiekrauj un jāizkrauj būvobjektā).

Pirms visām darbībām, saistībā ar kurām veicami pagaidu darbi augstumā, pavaicājiet:

- Vai nav iespējams izvairīties no darba veikšanas augstumā?
- Vai nav iespējams izvairīties no nokrišanas riskiem?

Ja izvairīties nav iespējams, ir jānovērtē riski, no kuriem nevar izvairīties, un jāveic pasākumi, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darba vietā.

PRAKTISKIE PIEMĒRI

Krāsotājam, kuram jānoņem un jānokrāso kāda ļoti augsta rūpnieciskā iekārta:

- Vai iekārtas detaļas nevar demontēt un nokrāsot uz zemes?

Jumiķim, kuram jāizgatavo kāda koka konstrukciju:

- Vai montāžas darbus nevar paveikt uz zemes?

3.1.2 NOVĒRTĒJIET RISKUS

PRINCIPS

Ja augstumu starpību nevar likvidēt, precīzi jānosaka šādi faktori.

- Kāda ir darba vieta (vieta, mašīnas, iekārtas, materiāli, vide u.c.)?
- Kas ir riska avots (veicamā darba augstums, darbs tukšuma tuvumā, citi līdzās veicamie darbi u.c.)?
- Kas darba ņēmējam ir jādara (darba uzdevums, ilgums, biežums, stāvoklis u.c.)?
- Kas ir darba ņēmējs (viņa zināšanas, pieredze, vecums, fiziskās spējas, drosme atrasties augstumā u.c.)?

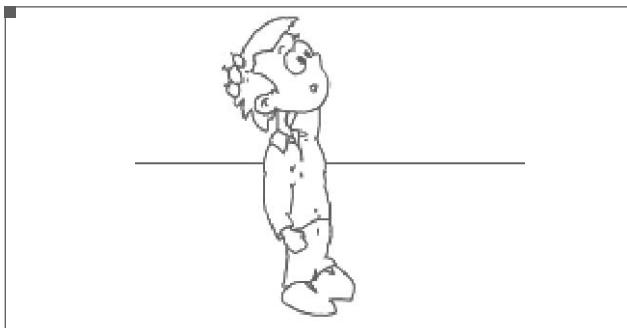
PRAKTISKIE PIEMĒRI

Kāda ir darba vieta?

Piemēri:

- Horizontāls lauksaimniecības mašīnu remontdarbnīcas jumts – 2000 m² – krāsota betona virsma.
- Ēka

- Koki
- Elektropārvades līnijas balsts
- Ēkas fasāde
- Tilts
- Teātris
- Kuģu būvētava
- Montāžas cehs

Kas ir riska avots?

Piemēri:

- Augstumu starpība
- Augstums

Kas darba ņēmējam ir jādara?

Piemēri:

- Balstu apšuvumu likšana, sienu mūrēšana, siju ielikšana
- Lapu nofīrišana no jumta ar gaisa pūtēju
- Elektropārvades līnijas remonts
- Ēkas logu fīrišana
- Tilta metāla konstrukciju remonts
- Teātra apgaismes ierīču apkope
- Kuģu būve
- Lidaparātu apkope vai montāža
- Uzkāpšana uz jumta pa ārējām pieslienamām kāpņem.

Kas ir darba ņēmējs?

Piemēri:

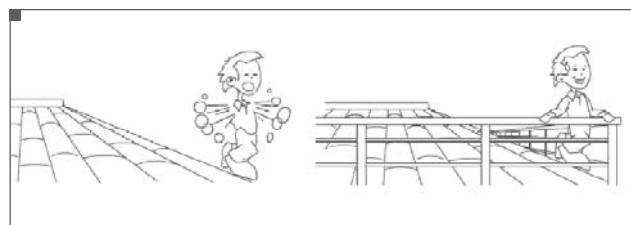
- 22 gadus vecs pagaidu strādnieks
- Darba ņēmējs, kam šī ir pirmā darba vieta
- Alpinists
- Persona ar kādu īpašu fizisku problēmu (reiboņi u.c.)

3.1.3. NOVĒRSIET RISKA CĒLONI

PRINCIPS:

Ja no darba augstumā nevar izvairīties, potenciālais nokrišanas augstums ir jāsamazina, izmantojot visus iespējamos līdzekļus (skatīt Pamatdirektīvas 89/391/EEK 6. pantu)

PRAKTISKIE PIEMĒRI

30 metrus augstas tērauda konstrukcijas pārkāsošana:

Vai pastāv nokrišanas risks?

Vai ir iespējams novērst nokrišanas risku?

Ja nē, vai ir iespējams uzstādīt pretnokrišanas ietaises (aizsargmargas vai nožogojumu) pēc iespējas tuvāk darba zonai?

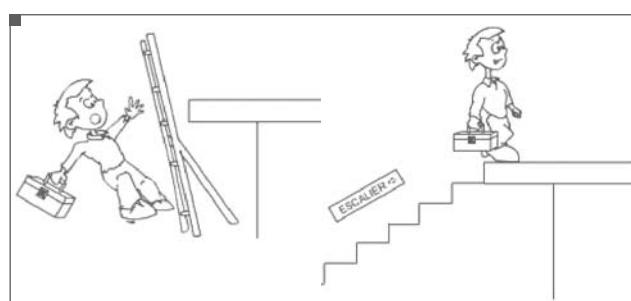
Pretnokrišanas ietaišu, piemēram, drošības jostu, un pieejas ar virvju un pielāgojumu palīdzību izmantošana, fīrot stiklotus ātrijus un jumtus:

Vai ir iespējams organizēt darbu tā, lai kritiena augstums vienmēr būtu minimāls? (Spriegotāju izmantošana, piestiprināšanas punktu izvēle u.c.)

3.1.4. PIELĀGOJET DARBU KONKRĒTAJAI PERSONAI

PRINCIPS

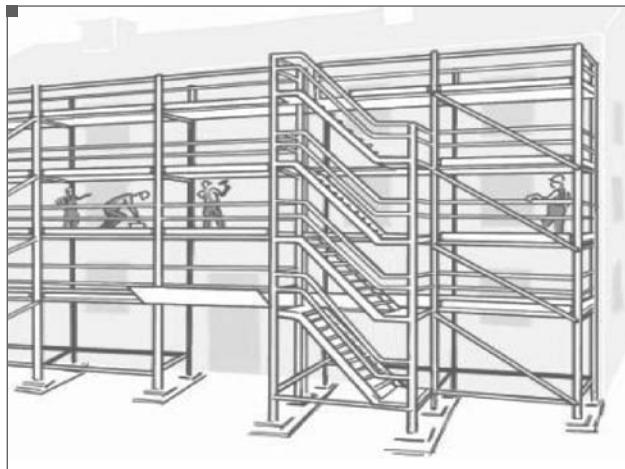
„Darba devējs darbu pielāgo individuam, īpaši darba vietu ierīkojuma, darba inventāra un darba un ražošanas metožu izvēles ziņā, tostarp domājot, kā atvieglot monotonu darbu un darbu normētā tempā un samazinot šāda darba ietekmi uz veselību.” — 6. panta 2. punkta d) apakšpunktā Direktīvā 89/391/EEK („Pamatdirektīva”) par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā.

PRAKTIKSIE PIEMĒRI

Ja, veicot darbu, ir samērā bieži jākāpj augšup un lejup pa sastatnēm:

Vai ir iespējams iekšpusē vai ārpusē uzstādīt pieslienamās kāpnes vai ierīcot stacionārās kāpnes (vai pat pacēlāju), lai novērstu ievērojamo fizisko piepūli un ar to saistīto negatīvo ietekmi uz darba ķēmēja veselību un drošību?

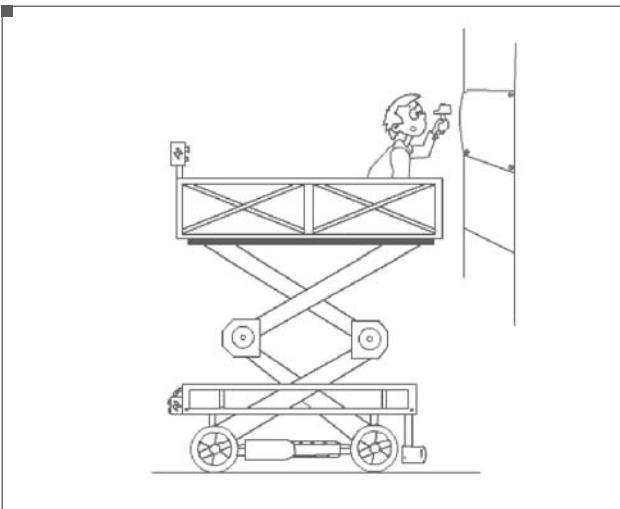
Ja darbs ir saistīts ar elektroierīču vai saspiesta gaisa ierīču vadīšanu, atrodoties piekarkrēslā:

Vai ir iespējams ierīcot cauruļu un kabeļu vadošo sistēmu, lai to kustība neradītu neērtības operatoram un lai tam nebūtu jārūpējas par šo cauruļu un kabeļu stāvokli un kustību, tādējādi izvairoties no piekarkrēsla sašūpošanas riska?

Neaizmirstiet arī par riskiem, kas saistīti ar elektrības un saspiesta gaisa izmantošanu.

UZMANĪBU

Gadijumā, ja jāstrādā ar elektroiekārtām (elektropārvades līnijām, apakšstacijām u.c.) vai to tuvumā, ir jāņem vērā ar tām saistītie papildu riski. Sīkāka informācija par šiem riskiem atrodama 3.5. punktā „Ieteikumi darbam augstumā elektroietaisēs vai to tuvumā”

PRAKTIKSIE PIEMĒRI

Krāsojot biroju:

Vai ir iespējams izmantot atsevišķas podiņveida trepes (Nr. 1) un nevis slietnes (Nr. 2)?

Mainot spuldzes sporta zālē vai citās telpās ar augstiem griestiem, kuri nav viegli sasniedzami apkopes darbu veikšanai:

Vai ir iespējams izbīdāmo kāpņu vietā izmantot torņveida sastatnes?

3.1.5. SEKOJET LĪDZI TEHNISKAJAM PROGRESAM

PRINCIPS

Pastāvīgie pēriņumi, kas veicina jauna darba aprīkojuma un ražojumu izstrādi, atvieglo arī darbu augstumā.

Sekojet līdzī tehniskajiem jauninājumiem.

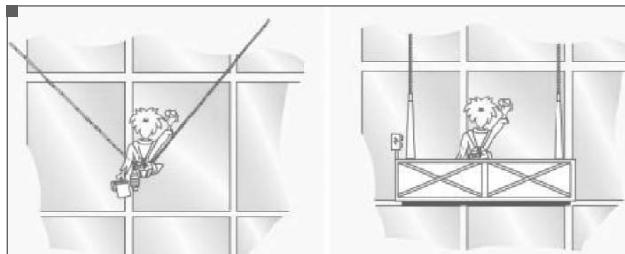
Ļoti bieži progresīvāks aprīkojums veicina darba efektivitāti.

3.1.6. AIZSTĀJIET BĪSTAMO INVENTĀRU AR MAZĀK BĪSTAMU VAI DROŠU

PRINCIPS

Parasti ir iespējams pieslienamo kāpņu vai virvju vietā izmantot drošākas metodes (sastatnes, platformas u.c.), lai darba ķēmējus, cik vien iespējams, pasargātu pret nokrišanu no augstuma.

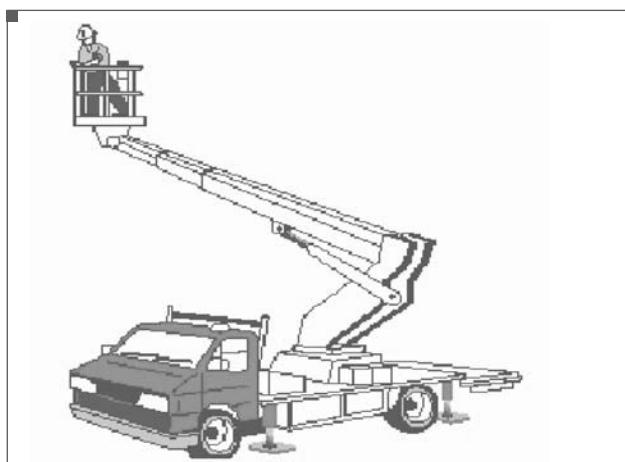
Vairumā gadījumu to apstiprinās risku novērtējums, parādot, ka pastāv mazāk bīstamas un arī efektīvākas metodes darbu veikšanai augstumā.

PRAKTISKĀS PIEMĒRS

Ja ir jāpiestiprina dekoratīvi ielu apgaismes ķermenī svētku sakarā:

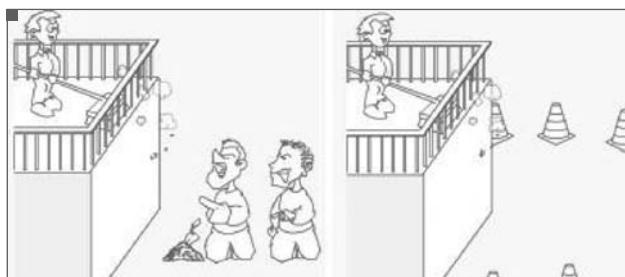
Vai ir iespējams veikt šo darbu, nevis izmantojot pieslēnamās kāpnes, bet gan pārvietojamo paceļamo darba platformu (PPDP), un organizējot darbu jau iepriekš (slēdzot uz laiku satiksmi pa ielu, izmantojot apgaismes ķermenī virknes, saskaņojot darba operācijas ar attālumu līdz elektropārvades līnijām utt.)?

3.1.7. SASKANĪGAS VISPĀRĒJĀS PROFILAKSES POLITIKAS PLĀNOŠANA

PRINCIPS

„Darba devējs izveido saskanīgu vispārējas profilakses politiku, aptverot tehnoloģiju, darba organizāciju, darba apstākļus, sabiedriskās attiecības un darba vides faktoru ietekmi” — 6. panta 2. punkta g) apakšpunkts Direk-

tīvā 89/391/EEK (“Pamatdirektīva”) par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ķēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā.

PRAKTISKĀS PIEMĒRS

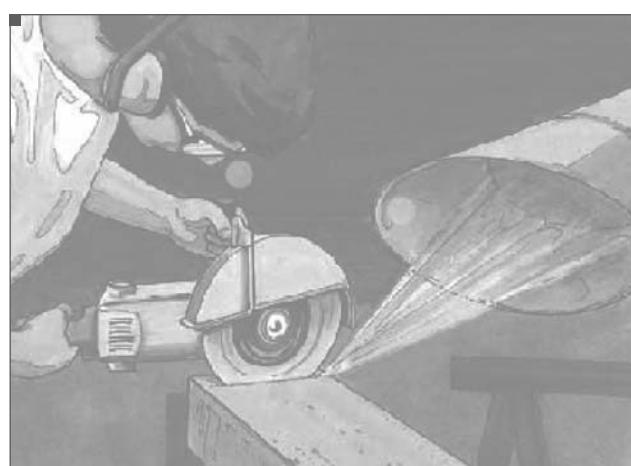
Putekļu nosūkšanas sistēmas apkopes darbi virs ražošanas zonas, kurā izgatavo virtuves mēbeļu koka detaļas, un tās tuvumā.

Katrai apkopes nodaļai ir jācenšas izplānot savu darbu tā, lai tas netraucētu pārējos tuvumā veicamos darbus.

Šā iemesla dēļ ir svarīgi izvēlēties pareizo:

- dienu (cilvēku klātbūtnē, ražošanas process u.c.),
- laiku (ražošanas intensitāte konkrētajā brīdī, apgaismojuma līmenis, uzdevuma svarīgums utt.),
- metodi (aizņemamā vieta, nepieciešamās kustības, vajadzīgais transports utt.),
- aprīkojumu (nepieciešamā enerģija, radītais troksnis utt.);
- darba ķēmēju (atbilstīga kvalifikācija, attiecības ar pārējiem darba ķēmējiem utt.).

Pareizais risinājums būtu jārod, vienkārši piemērojot risku novēršanas principus.

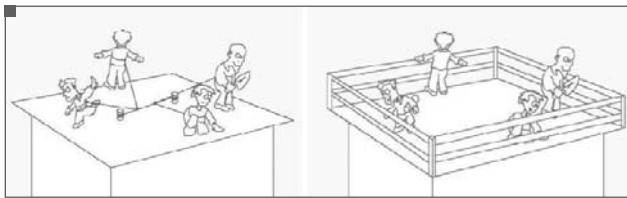

3.1.8. DODIET PRIEKŠROKU KOLEKTĪVIEM PASĀKUMIEM

PRINCIPS

Lai gan bieži vien šķiet vienkāršāk lūgt katru darba ķēmēju nodrošināt sev individuālo aizsardzību (drošības josta u.c.), jāatceras, ka efektīvāks līdzeklis ir kolektīvās aizsardzības sistēmas nodrošināšana (aizsargmargas, platforma, tīkls utt.). Saskaņā ar vispārējiem profilakses principiem [Pamatdirektīvas 89/391/EEK 6. panta 2. punkta h) apakšpunkts], „darba devējam ir jādod priekšroka kolektīviem, nevis individuāliem drošības pasākumiem”. Līdzīgi individuālās pieklūšanas ietaises (pieslienamās kāpnes) var aizstāt ar kolektīvām ietaisēm (sastatnēm, platformām utt.), lai darba ķēmējus maksimāli aizsargātu pret nokrišanas risku.

Vairumā gadījumu risku novērtējums to apstiprinās.

PRAKTIKAIS PIEMĒRS

Ieteicams nodrošināt divu logu fīritājus ar pārvietojamo paceļamo darba platformu (PPDP) vai ar piekarkrēslu, nevis lūgt tos strādāt iekarinātā stāvoklī un aprīkotus ar individuālo aizsargaprīkojumu.

3.1.9. ATBILSTOŠI INSTRUĒJET DARBA NĒMĒJUS

PRINCIPS

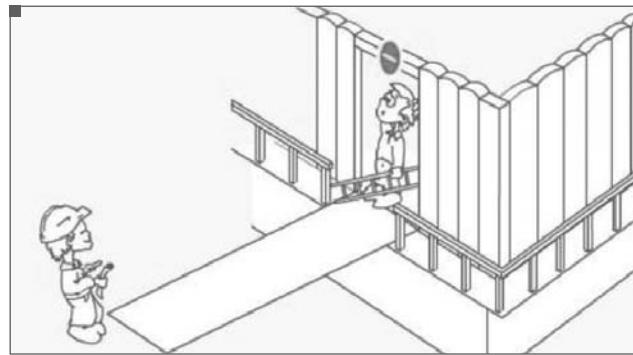
Atbilstoši instruējot darba nēmējus, kuriem jāveic darbs augstumā, tas būtiski ietekmē profilaktisko pasākumu efektivitāti.

Ir svarīgi sniegt nepieciešamo informāciju katram darba nēmējam neatkarīgi no tā, vai tās ir darba instrukcijas, norādījumi par piesardzības pasākumiem vai aizliegumi.

PRAKTIKAIS PIEMĒRS

Ja ir jāveic ekstrakcijas iekārtas transportiera lentas fīrišanas darbi, ir svarīgi uzdot šādus jautājumus:

- Vai darba nēmējs ir saņēmis pareizus norādījumus par to, kā piekļūt transportiera lentas augšējām daļām?
- Vai darba nēmējs no sava darba iecirkņa var redzēt transportiera lentas bloķēšanas ierīces un zīmes, kas norāda uz apstāšanos ārkārtas gadījumā?
- Vai darba nēmējam ir zināms, ka aizliegts tuvoties lentai, kas atrodas kusībā?

3.2. KĀ NOVĒRTĒT RISKUS?

PIECI RISKU NOVĒRTĒŠANAS SOĻI

Kas ir risku novērtēšana?

Pamatdirektīvas 89/391/EEK 6. pantā ir noteikts, ka „līdz ar citiem pienākumiem darba devējs veic vajadzīgos darba nēmēju drošības un veselības aizsardzības pasākumus, tostarp novērš arodrisku, sagādā informāciju un rīko apmācības, kā arī nodrošina vajadzīgo organizāciju un līdzekļus”. Darba devējam (cita starpā) šie pasākumi jāveic saskaņā ar šādiem galvenajiem profilakses pasākumiem:

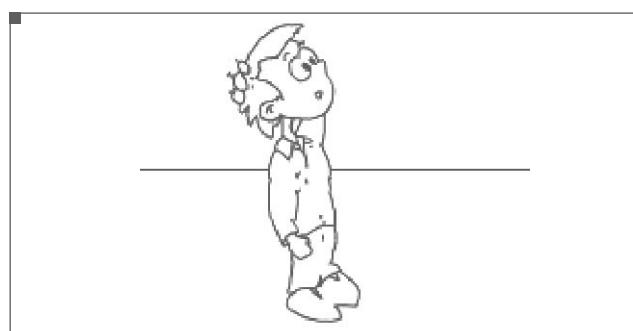
- izvairoties no riska,
- novērtējot nenovēršamos riskus.

Risku novērtējuma ietvaros tiek rūpīgi izvērtētas situācijas, kurās darba nēmēji ir pakļauti dažādiem riskiem, atrodoties savā darba vietā vai veicot savu darbu.

Tā rezultātā jānosaka pasākumi, lai novērstu veselības un drošības riskus.

Ir svarīgi noteikt, vai pastāv riski un vai ir veikti atbilstīgi piesardzības pasākumi, lai novērstu šādus riskus vai lai tos maksimāli samazinātu.

Visbeidzot, saskaņā ar Pamatdirektīvas 89/391/EEK 10. pantu darba devējiem ir pienākums veikt atbilstīgu pasākumus, „lai darba nēmēji un/vai viņu pārstāvji uzņēmumā un/vai iestādē saņemtu, saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi, kas, inter alia, var nemt vērā uzņēmuma un/vai iestādes lielumu, visas vajadzīgās ziņas par risku, kas apdraud drošību un veselību, un par drošības un profilakses pasākumiem un darbību gan attiecībā uz uzņēmumu un/vai iestādi vispār, gan attiecībā uz katru darba iecirkni un/vai nodarbi”.

1. SOLIS

Risku identificēšana

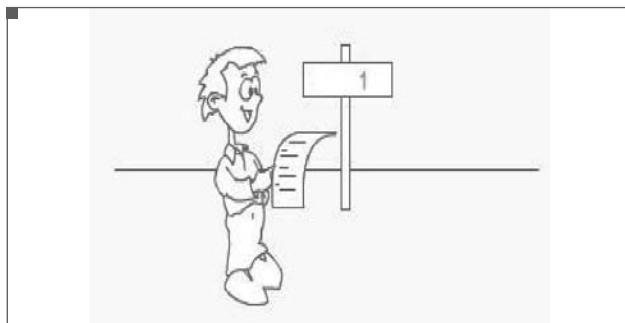
Pārbaudiet, kādi jūsu darba vietā pastāvošie riski var radīt traumas.

Nepilnīgs risku vai bīstamu situāciju uzskaitījums:

- paslīdēšana/paklupšana (piemēram, slikti uzkoptas grīdas vai kāpnes),
- ugunsgrēks (piemēram, uzliesmojoši materiāli),
- ķīmiskas vielas (piemēram, akumulatoru skābe),
- kusfigas iekārtu detaļas (piemēram, griežņi),
- darbs augstumā (piemēram, starpstāvos),
- materiālu izvirzījumi (piemēram, no plastmasas veidnēm),
- spiediena sistēmas (piemēram, tvaika katli),
- transportlīdzekļi (piemēram, dakšu pacēlāji),
- elektrība (piemēram, elektroinstalācija),
- putekļi (piemēram, no slīpēšanas),
- dūmgāzes (piemēram, no metināšanas),
- kravu pārvietošana ar rokām,
- troksnis,
- apgaismojums,
- temperatūra.

Noskaidrojiet darba ņēmēju vai viņu pārstāvju viedokli.

Ražotāju instrukcijas, kā arī nelaimes gadījumu un saslimšanu reģistru pieraksti var palīdzēt identificēt riskus.

2. SOLIS

Kurš var gūt traumas?

Nav vajadzības uzskaitīt cilvēkus pēc vārdiem.

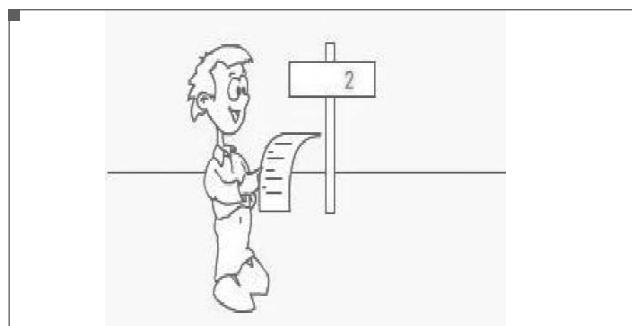
Identificējiet cilvēku grupas, kuras veic vienādu darbu, piemēram:

- biroja darbinieki,
- apkopes darbinieki,
- darbuzņēmēji,
- citu firmu darba ņēmēji, kuri izmanto jūsu darba vietu,
- strādnieki,
- apkopēji,
- sabiedrības pārstāvji.

Īpašu uzmanību pievērsiet īpašām darba ņēmēju grupām, piemēram:

- darba ņēmējiem-invalīdiem,
- gados jauniem darba ņēmējiem,
- jaunajām un topošajām māmiņām,
- nepieredzējušiem darbiniekiem, mācekļiem,
- vienatnē strādājošajiem,

- pašnodarbinātajiem,
- visiem darba ņēmējiem, kurus var uzskaitīt par neaizsargātiem,
- darba ņēmējiem, kuri neprot attiecīgās valsts valodu. Jāņem vērā arī trešās personas, kuras nejausi var atrasties darba vietās (piemēram, apmeklētāji).

3. SOLIS

Vai ir nepieciešams veikt vēl kaut ko, lai nodrošinātu risku kontroli?

Vai attiecībā uz risku novērtējumā iekļautajiem riskiem jau veiktie pasākumi:

- nodrošina kāda normatīvā akta prasību ievērošanu?
- atbilst kādam atzītam profesionālajam standartam?
- atbilst labai praksei?
- novērš riskus?
- samazina riskus līdz minimumam?

Vai esat nodrošinājis:

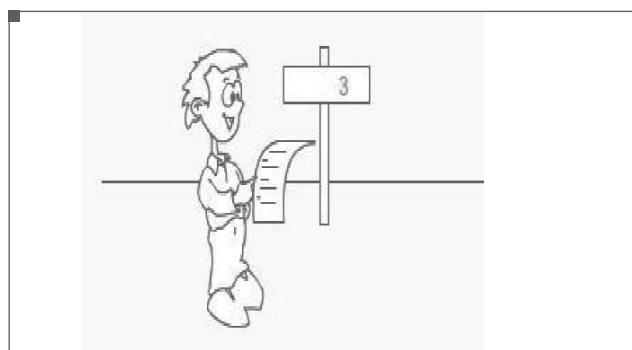
- pietiekamu informāciju un apmācību?
- atbilstīgas sistēmas vai procedūras?

Ja atbilde ir jā, tad riski tiek pienācīgi kontrolēti, taču jums jānorāda jau veiktie drošības pasākumi (varat atsaukties uz procedūrām, uzņēmuma noteikumiem utt.).

Ja riski netiek pienācīgi kontrolēti, tad norādiet, kas vēl būtu jāveic („pasākumu saraksts”).

Lai nodrošinātu risku kontroli, izmantojiet zemāk minētos principus, ja iespējams, norādītajā secībā:

- izvēlieties mazāk riskantu variantu;
- novērsiet piekļūšanu riska cēlonim;
- organizējet darbu tā, lai samazinātu riska radīto ietekmi;
- dodiet priekšroku kolektīviem aizsardzības apsākumiem;
- izsniedziet individuālos aizsardzības līdzekļus (IAL).

4. SOLIS

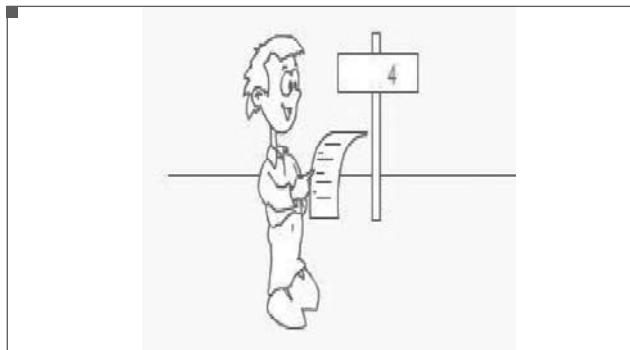
Reģistrējet konstatētos faktus

Risku novērtējumam jābūt atbilstoši veiktam.

Jums jāspēj pierādīt, ka:

- ir tīkusi veikta pienācīga pārbaude;
- esat padomājis par cilvēkiem, kuri varētu tikt skarti;
- esat nēmis vērā visus riskus un arī potenciāli iesaistīto darba nēmēju skaitu;
- veiktie piesardzības pasākumi ir adekvāti un atlikušais riska līmenis ir minimāls.

Par konstatētajiem faktiem jums ir jāinformē darba nēmēji.

5. SOLIS

Pārskatīšana un rezultāts

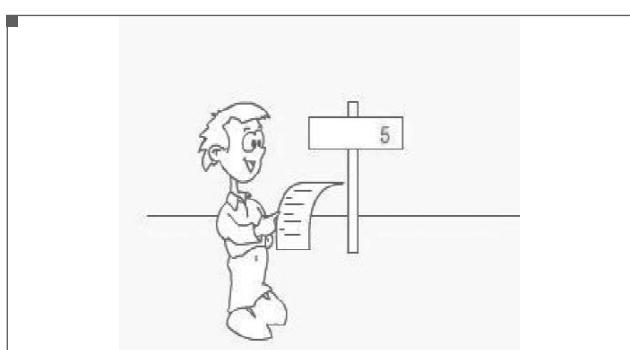
Nosakiet pārskatīšanas un novērtēšanas datumu.

Pārskatīšanas laikā pārbaudiet, vai veiktie piesardzības pasākumi attiecībā uz katru risku joprojām nodrošina pienācīgu šī riska kontroli. Ja tas tā nav, norādiet nepieciešamos pasākumus. Atzīmējiet rezultātu. Vajadzības gadījumā aizpildiet jaunu lapu savā risku novērtējumā.

Izmaiņas jūsu darba vietā, piemēram:

- jaunas iekārtas,
- jaunas vielas,
- jaunas procedūras,
- citu firmu darba nēmēju vai pašnodarbināto klātbūtnē var izraisīt ievērojamus jaunus riskus.

Nosakiet tos un veiciet iepriekš minētajos piecos soļos norādītās darbības.

3.3 DARBA APRĪKOJUMA IZVĒLE: PIEMĒRI

VISPĀRĒJIE NOTEIKUMI (DIREKTĪVA 2001/45/EK)

Kāpnes, sastatnes un virves, uz ko attiecas noteikumi par darba aprīkojuma lietošanu (skatīt Direktīvas 2001/45/EK pielikumu), ir aprīkojums, ko visbiežāk izmanto pagaidu darbos augstumā, un šāda veida darbos iesaistīto darba nēmēju drošība un veselības aizsardzība lielā mērā ir atkarīga no minētā aprīkojuma pareizas izmantošanas. Tāpēc ir jāprecīzē veids, kādā darba nēmējs visdrošāk var lietot minēto aprīkojumu, un darba nēmēji ir pienācīgi un konkrēti jāapmāca.

Ja pagaidu darbu augstumā nav iespējams veikt droši, ar pienācīgiem ergonomiskiem nosacījumiem un uz piemērotas virsmas, tad darba veikšanai jāizvēlas aprīkojums, kas ir vispiemērotākais drošu darba apstākļu radīšanai un uzturēšanai. Labāk izvēlēties kolektīvos aizsardzības līdzekļus, nevis individuālos aizsardzības līdzekļus. Darba aprīkojuma izmēriem jābūt piemērotiem veicamā darba veidam un paredzamajai slodzei, kā arī jāauj droši pārvietoties.

Visatbilstošākie līdzekļi piekļuvei pagaidu darba vietām augstumā jāizvēlas atkarībā no pārvietošanās biežuma, darba veikšanas augstuma un darba vietas izmantošanas ilguma. Izvēlētajam risinājumam jābūt tādam, lai tas ļautu veikt evakuāciju nenovēšamu briesmu gadījumā. Pārvietošanās starp piekļuves līdzekļiem un darba platformām, stāviem vai trapiem nedrīkst palielināt kritiena risku.

Strādājot augstumā, kāpnes kā darba vietu drīkst izmantot vienīgi tad, ja nav pamata izmantot drošāku darba aprīkojumu, jo riska pakāpe ir neliela, turklāt aprīkojumu izmanto neilgu laiku vai arī darba laukumam ir raksturīgas iežīmes, kuras darba devējs nespēj mainīt.

Piekļuvi ar virvju un pielāgojumu palīdzību var izmantot vienīgi tad, ja riska novērtējumā atzīts, ka darbu iespējams veikt droši un ka nav pamata izmantot citu, drošāku darba aprīkojumu.

Nemot vērā riska novērtējumu un jo īpaši atkarībā no darba ilguma un ergonomiskajiem ierobežojumiem, darba vietā ir jāparedz sēdeklis ar atbilstošām palīgierīcēm.

Atkarībā no izraudzītā darba aprīkojuma veida un pamatojoties uz iepriekš minēto, ir jāparedz attiecīgi pasākumi, lai darba nēmējiem maksimāli samazinātu ar attiecīgā veida aprīkojumu saistīto risku. Vajadzības gadījumā jāuzstāda aizsarglīdzekļi, lai nepieļautu kritienus. Aizsarglīdzekļiem jābūt ar piemērotu uzbūvi un pietiekami izturīgiem, lai nepieļautu vai apturētu kritienus no augstuma un, ciklā iespējams, nepieļautu darba nēmēju traumēšanu. Kolektīvos aizsarglīdzekļus kritienu novēšanai drīkst neuzstādīt tikai tajās vietās, no kurienes var piekļūt kāpnēm.

Ja konkrēta darba veikšanai nepieciešams uz laiku novākt kolektīvos aizsarglīdzekļus kritienu novēšanai, ir jāveic efektīvi kompensējoši drošības pasākumi. Minēto

darbu nedrīkst sākt, pirms šie pasākumi nav veikti. Pēc minētā darba pilnīgas vai daļējas pabeigšanas kolektīvie aizsarglīdzekļi kritienu novēršanai ir jāuzstāda no jauna.

Pagaidu darbu augstumā drīkst veikt vienīgi tad, ja laika apstākļi neapdraud darba ķēmēju drošību un veselību.

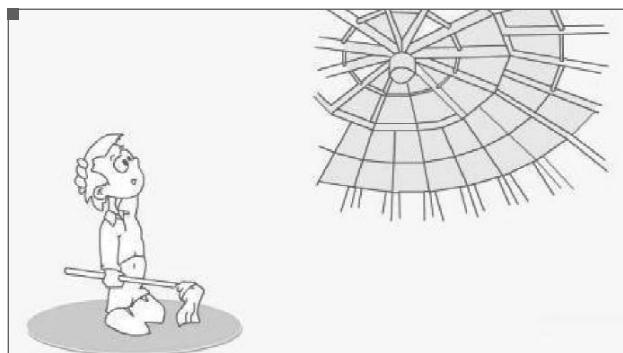
Projektējot jaunas ēkas, jāņem vērā piekļuves iespējas apkopes nodrošināšanai.

Kā firīt stiklotus ātriju un jumtu no iekšpuses?

Iespējamās metodes ietver:

- stacionāros piekļuves līdzekļus,
- torņveida sastatnes,
- pārvietojamo paceļamo darba platformu (PPDP) – ar šķērveida pacēlāju vai ar teleskopisku vertikālo pacēlāju,
- pārvietojamo paceļamo darba platformu (PPDP) ar strēli,
- kāpnes (tikai ārkārtas gadījumos),
- pieeju ar virvju un pielāgojumu palīdzību.

Tās ir ilustrētas turpmāk.

1. piemērs. Stiklotu ātriju un citu veida jumtu fīrišana no iekšpuses, izmantojot stacionāros piekļuves līdzekļus

Tehniskais raksturojums:

- maksimāla tehniskā drošība;
- to konstrukcija atbilst fīrišanas prasībām;
- optimāli darba apstākļi (nav jādomā par to, kādā veidā nodrošināt piekļuvi).

Riski:

- no darba drošības viedokļa raugoties, risku nav ar noteikumu, ka piekļuves līdzekļi ir konstruēti un tiek pienācīgi izmantoti.

2. piemērs. Stiklotu ātriju un jumtu fīrišana no iekšpuses, izmantojot torņveida sastatnes

Tehniskais raksturojums:

- drošs darba iecirknis, ko nodrošina laterālā aizsardzība, garantējot drošu piekļuvi;
- plakana darba virsa, iespējams izmantot pagarinātus fīrišanas instrumentus.

Riski:

- ir nepieciešama plakana, neslidoša atbalsta virsa bez šķēršļiem;
- nepieciešams pielāgot dažādiem ēkas augstumiem. Traucējumus var radīt slodzi nesošie elementi ēkas iekšpusē;
- strādniekiem ir obligāti jānokāpj no sastatnēm to pārvietošanas gadījumā;
- izmantojot maksimālo augstumu, nepieciešams nodrošināt lielāku sastatņu balastu vai palielināt pamatnes laukumu;
- nepieciešamība pēc bloķējošām ierīcēm, lai nepieļautu sastatņu izkustēšanos.

3. piemērs. Stiklotu ātriju un jumtu fīrišana no iekšpuses, izmantojot pārvietojamo paceļamo darba platformu (PPDP) – ar šķērveida vai teleskopisko pacēlāju

Tehniskais raksturojums:

- vienkārša darbība;
- viegluma un nelielo izmēru dēļ var lietot šaurās un aizkrautās telpās;
- parasti var izbraukt cauri standartveida durvīm;
- strādnieka un tā instrumentu mehānika pacelšana;
- viegli pielāgot ēkas augstumam.

Riski:

- lēna pacelšanas gaita, ne bez riskiem;
- ierobežots pārvietojamo paceļamo darba platformu (PPDP) ar teleskopisko pacēlāju augstums;
- mazs sasniedzamības rādiuss;

Příklad 4: Čištění skleněných atrií a střech zevnitř za pomocí pojízdné zdvihací pracovní plošiny s výložníkem

Technické charakteristiky:

- bezpečná pracovní plošina pro pracovníka;
- umožňuje přístup téměř do všech míst ve všech polohách pojízdné zdvihací pracovní plošiny;
- velký akční rádius z daného místa;
- projede dveřmi (modely vybavené pneumatikami);
- přesné nastavení pracovního místa;
- velký záběr.

Rizika:

- podlahy a základy musí odolat silnému zatížení;
- následné přístavby mohou omezovat pracovní prostor;
- potřeba zamezit neočekávaným a nekontrolovaným pohybům plošiny.

Příklad 5: Čištění atrií a jiných obdobných skleněných konstrukcí zevnitř za pomocí žebříku

UZMANÍBU!

Kopumā říšs metodes lietošana nav ieteicama, un tā būtu jāizmanto tikai izņēmuma gadījumos

Kāpnes var izmantot tikai tad, kad darbu nav iespējams veikt ne ar vienu citu aprīkojuma veidu, piemēram, no stacionāras ietaises, torņveida sastatnēm vai pārvietojamās paceļamās darba platformas (PPDP).

Riski:

- liels nelaimes gadījumu risks, kas var izraisīt bīstamus kritienus;
- neergonomisks darba stāvoklis ar lielu slodzi uz kājām;
- lai panāktu drošību, faktiski nepieciešams pieturēties ar vienu roku;
- nepieciešamība pēc lielas atbalsta virsmas attiecībā pret to virsmu, kuru var apstrādāt veicamā darba laikā;
- vietā, kur kāpnes atbalstās pret zemi, nedrīkst būt nekādu šķēršļu;
- Joti bieža kāpnu pārvietošana, kuras laikā strādniekam ir jākāpj lejā un pēc tam atkal augšā. Tā rezultātā tiek apstrādāts neliels virsmas laukums, un nepareiza ķermēņa stāvokļa dēļ pastāv muskuļu un skeleta traumu rašanās risks;
- uz kāpnēm nav vietas fīrišanas līdzekļiem vai instrumentiem.

6. piemērs. Stiklotu ātriņu un jumtu firšana no iekšpuses, izmantojot piekarināmu sēdekli (piekļuvi ar virvju un pielāgojumu palīdzību)

Tehniskais raksturojums:

Ja nav iespējams izmantot citu darba aprīkojumu:

- piekarināmos sēdekļus var izmantot, ja nav iespējams veikt darbu no stacionāras ietaises, torņveida sastatnēm vai pārvietojamās paceļamās darba plat formas.

Citi apstākli:

- ierobežots izmantošanas ilgums;
- darba ņēmējam jābūt apmācītam, kompetentam un fiziski spēcīgam.

Riski:

- lai sasniegtu darba vietu, ir nepieciešams minimāls jumta slīpums;
- vajadzība pēc piemērotiem piestiprināšanas punktiem jumta konstrukcijā vai kur citur, kas varētu izturēt dinamisko spriedzi, ko izraisa darba ņēmēja krietiens;
- vajadzība pēc diviem neatkarīgiem piekares aprīkojumiem: viens darba aprīkojums (pielāgojumam un atbalstam) un viens drošības aprīkojums (avārijas sistēma);
- nepieciešamība uzlabot strādnieka tehnisko kvalifikāciju, īpaši apmācot darbam augstumā ar virvju un pielāgojumu palīdzību, it īpaši avārijas situācijās;
- ja vienlaicīgi dažādās darba vietās strādā viens vai vairāki darba ņēmēji, balstoties uz riska novērtējumu, jānosaka, cik daudz darba ņēmēju nepieciešams, lai nodrošinātu darba drošību.

3.4. IETEIKUMI DARBAM AUGSTUMĀ

DARBA ņĒMĒJU APMĀCĪBA

Darba ņēmējiem, kuriem jāveic pagaidu darbi augstumā, izmantojot šim nolūkam paredzēto aprīkojumu, parasti jāiziet atbilstoša apmācība, kas attiecīgi pielāgota veicamajiem uzdevumiem, jo īpaši apmācība, kā rīko ties ārkārtas gadījumos.

Parasti darba ņēmējiem ir vajadzīga pietiekama profesionālā un tehniskā apmācība un zināšanas, pieredze saistībā ar plānoto darbu, potenciālo risku un attiecīgo glābšanas procedūru izpratne, spēja konstatēt tehniskos defektus vai kļūmes veicamajā darbā un novērtēt to ietekmi uz viņu veselību un drošību.

Apmācība jānodrošina saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem.

Attiecībā uz katru darba ņēmēju ir jāuzglabā personāla apmācības dokumenti, kuros tiek atspoguļota izietā apmācība un iegūtā pieredze.

Darba devējiem ir jāuzturi pietiekams savu darbinieku kompetences līmenis, regulāri organizējot apmācības kursus. Dažos gadījumos var būt vajadzība pēc pilnīgas atkārtotas apmācības, it īpaši attiecībā uz tāda aprīkojuma lietošanu, kurā ir izmantotas jaunas tehnoloģijas, un/vai nemit vērā jaunus riskus vai risku izmaiņas.

KOORDINĀCIJA

Ja vairākiem uzņēmumiem ir kopīga darba vieta, ir jānodrošina koordinācija (skaņīt Direktīvas 89/391/EKK 6. panta 4. punktu un Direktīvas 92/57/EKK 3. pantu).

Risku novērtēšanai un attiecīgu pasākumu veikšanai ar nolūku novērst vai maksimāli samazināt riskus, kas saistīti ar vienlaicīgi vai secīgi veiktu darbu, ir būtiska nozīme, veicot darbus augstumā.

Īpaša uzmanība šim jautājumam jāpievērš tad, ja būvdarbi tiek veikti:

- gaisa elektropārvades līniju vai elektroietaišu tuvumā;
- rūpniecisku objektu (piemēram, darbojošos darbnīcu vai rūpnīcu) tuvumā;
- vietās ar ļoti intensīvu kusību (piemēram, ielās, lielos veikalos utt.);
- vairākos riskam pakļautos līmenos (piemēram, divos līmenos uz vienām sastatnēm);
- vietās, kur ir apgrūtināta pieklūšana un izkļūšana.

Koordinācijas iespēju izmantošana:

Koordinācija, kas vajadzīga, lai novērstu vai maksimāli samazinātu riskus, kas saistīti ar vienlaicīgi vai secīgi veiktu darbu:

- ir jāuztice kvalificētai personai;
- ir jāņem vērā jau darbu plānošanas posmā;
- jāiesaista visi attiecīgie darba nēmēji pat tad, ja tie ir no dažādiem uzņēmumiem;
- jānodrošina efektīva saziņa, kas tiek veikta ar plānu, dokumentācijas, apspriežu, apmeklējumu, atbilstīgu instrukciju pālīdzību un citos veidos;
- tai jāaptver visa darbība.

ZĪMU LIETOŠANA

Zīmu lietošana risku apzīmēšanai nav preventīvs pasākums. Tas ir pēdējais solis, kas veicams gadījumā, ja kādu risku nav iespējams novērst vai maksimāli ierobežot.

Zīme tikai pievērš uzmanību kādam pastāvīgam riskam kopā ar citiem aizsardzības pasākumiem un veicina to efektivitāti.

Darba nēmējus jāmudina ievērot drošu darba praksi un veikt piesardzības pasākumus.

Attiecībā uz pašu aprīkojumu īpaša uzmanība jāpievērš šādiem ļoti svarīgiem punktiem:

Ražotāja zīmes:

- zīmes, kas ir piestiprinātas pie ierīcēm un aprīkojuma, kurš nav samontēts uz vietas vai kurš tīcis samontēts jau iepriekš;
- norādes par maksimālo pieļaujamo slodzi;
- piktogrammas, kas apzīmē drošības procedūras, pieņēram, individuālo aizsardzības līdzekļu izmantošanu, lai novēstu nokrišanas risku.

Aprīkojuma lietošana:

Attiecībā uz aprīkojuma lietošanu zīmes jāizliek uz sastānēm arī uzstādīšanas, montāžas, demontāžas un pārveides laikā:

- montāžas un demontāžas laikā jāpārliecinās, ka tās daļas, kuras nav gatavas izmantošanai, ir attiecīgi markētas (skat. Direktīvas 2001/45/EK pielikuma 4.3.5. punktu);
- lietojot apstiprinātas sastatnes, ir jāpārbauda, vai ražotāja instrukcijas atrodas uz aprīkojuma, kā arī tās ir jāievēro, it īpaši norādījumi attiecībā uz sastānu veidu, maksimālo pieļaujamo slodzi utt.

Zīmes, kas norāda uz sastātu un cita aprīkojuma esību:

Šādu zīmu mērķis ir brīdināt par sastātu vai izmantošanai vēl negatavo daļu esību montāžas, demontāžas vai pārveides laikā ar nolūku novērst riskus, kas varētu rasties, iekļūstot šādā bīstamā zonā.

Šajā sakarā Direktīva 92/58/EKK¹⁴, ar ko izklāsta minimālās prasības drošības un/vai veselības aizsardzības zīmēm darba vietā, paredz izkārtņu izmantošanu (II pielikums), lai brīdinātu par „Kravu, kas karājas”, „Šķēršļiem” vai „Līmeņa kritumu, un zīmu lietošanu (V pielikums), lai apzīmētu šķēršļus un bīstamās vietas.

¹⁴ Padomes 1992. gada 24. jūnija Direktīva 92/58/EKK par minimālajām prasībām drošības un/vai veselības aizsardzības zīmēm darba vietā, OV L 245, 26.8.1992., 23. lpp..

GLĀBŠANAS PROCEDŪRAS

Darba nēmēji darba laikā var gūt traumas vai saslimt.

Ārkārtas situācijas var rasties arī darba vietā.

Kādi pasākumi jāveic, ja rodas nelaimes gadījumi, negadījumi vai draud briesmas?

- Vai ir izstrādātas procedūras ārkārtas gadījumiem, piemēram, darba nēmēju evakuācijai no pagaidu darba iecirkņiem augstumā ugunsgrēka gadījumā?
- Vai ejas starp pieklubes līdzekļiem un platformām, grīdas vai koridori ļauj pietiekami ātri evakuēt darba nēmējus draudošu briesmu gadījumā?
- Vai objektā nodarbinātie darba nēmēji pārzina procedūras, kuras tiem jāievēro?
- Vai ir pieejami trauksmes signalizācijas līdzekļi un kā tie darbojas?
- Vai no objekta ir iespējams sazināties ar avārijas dienestiem?
- Vai kāds darba nēmējs ir nozīmēts par atbildīgo personu pirmās palīdzības sniegšanā?
- Vai objektā esošajiem darba nēmējiem ir zināmi pirmās palīdzības pasākumi?

LAIKA APSTĀKĻU

Darbu augstumā ļoti lielā mērā ietekmē laika apstākļi, it īpaši ja tas tiek veikts ārpus telpām.

Šā iemesla dēļ ieteicams izmantot šādus pasākumus:

- Izvēlieties un uzstādiet darba aprīkojumu, nemot vērā riskus, ko var izraisīt vai pastiprināt laika apstākļu izmaiņas (piemēram, vēja izraisīta apgāšanās, paslīdešana un kritieni mitruma vai sala dēļ, elektriskās strāvas triecienu risks, ko var izraisīt vētra vai elektropārvades līniju vai elektroietaišu tuvums, karstuma izraisīta deformācija utt.).
- Jau projektiņas posma sākumā jāparedz darba apstākļu uzlabojumi, lai pasargātu no laika apstākļu ietekmes (piemēram, pieklubes ceļu un darba iecirkņu aizsardzība pret vēju, lietu, salu un sauli, iekārtu elektroizolācija un/vai zemējums utt.).
- Katru dienu no rīta uzziniet laika prognozi un nevincenties atceliet darbus augstumā, ja gaidāmie laika

apstākļi var apdraudēt darba nēmēju drošību un veselību (skat. Direktīvas 2001/45/EK pielikuma 4.1.6. punktu).

PAGAIDU DARBINIEKI

Darba devējam ir jāveic pasākumi, lai informētu un

apmācītu visus darba nēmējus, tostarp pagaidu darbiniekus, par riskiem veselībai un drošībai, kā arī par pasākumiem, kas veicami, lai novērstu nelaimes gadījumus un arodslimības un nodrošinātu aizsardzību pret tām.

Ja jūs valstī pagaidu darbiniekiem ir atlauts veikt darbus augstumā, atcerieties, ka tie var būt lielā mērā pakļauti nokrišanas riskam, ja viņi nav izgājuši pienācīgu apmācību un nav informēti par tos apdraudošajiem riskiem.

Tāpēc ierosinām katra darba uzdevuma sakarā ar uzņēmumu, kas nodrošina pagaidu darbaspēku, izveidot ciešas attiecības nolukā:

- sagatavot datu lapu par darba iecirkni, kurā būtu apkopoti ar darbu saistītie riski un briesmas, veicamie piesardzības pasākumi, individuālie aizsardzības līdzekļi, kuri būtu jālieto pagaidu darbiniekiem, un medicīniskā uzraudzība, kas vajadzīga konkrētam darba veidam;
- paredzēt laiku, lai iepazītos ar pagaidu darbiniekiem, sniegtu tiem informāciju un nodrošinātu apmācību (darba iecirknis, darba metodes, drošības instrukcijas, iekšējā darba organizācija, nelaimes gadījumā veicamie pasākumi, uzņēmuma noteikumi utt.);
- nodrošināt efektīvu šādu darba nēmēju un to veicamo uzdevumu uzraudzību (atbalsts, pārraudzība, novērtēšana).

MEDICĪNISKĀ PIEMĒROTĪBA DARBAM AUGSTUMĀ

Ja darba ņēmējam, kurš veic darbus augstumā, nav nepieciešamo fizisko un psiholoģisko spēju, tas var apdraudēt ne vien pašu darba ņēmēju, bet arī personas, kas sniedz palīdzību ārkārtas situācijā.

Pasākumus, lai nodrošinātu darba ņēmēju uzraudzību atbilstīgi riskiem, kādi darbā apdraud viņu veselību un drošību, ievieš saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem un/vai praksi. Tas nozīmē, ka jebkuram darba ņēmējam, kurš to vēlas, jānodrošina iespēja regulāri veikt veselības pārbaudes. Skat. Pamatdirektīvas 89/391/EEK 14. pantu:

- „1. Pasākumus, kas nodrošina, ka darba ņēmēji saņem medicīnisko uzraudzību, kas atbilst riskam, kāds darbā apdraud viņu veselību un drošību, ievieš saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem un/vai praksi.
- 2. Šā panta 1. punktā minētie pasākumi ir tādi, lai visi darba ņēmēji, kas vēlas, varētu regulāri saņemt medicīnisko uzraudzību.
- 3. Medicīnisko uzraudzību var paredzēt kā daļu no valsts veselības aizsardzības sistēmas.”

3.5. IETEIKUMI DARBAM AUGSTUMĀ ELEKTROIETĀS VAI TO TUVUMĀ

Daudzas darbības un uzdevumi augstumā esošos darba iecirkņos tiek veikti elektroietaisēs vai to tuvumā. Tās var būt elektropārvades līnijas, transformatoru un sadales stacijas, radio un TV raidītāji u.c.

Tā kā daudzi uzdevumi tiek veikti, ietaisēm darbojoties, darba devējam, izvērtējot ar darbu augstumā saistītos riskus, ir jāņem vērā strāvas trieciena riski.

Darba devējam vispirms jāsazinās ar atbildīgajām varas iestādēm, lai noskaidrotu, kādi drošības pasākumi ir jāveic, lai nodrošinātos pret strāvas triecieniem un citiem riskiem (caursites risku, statisko elektrību, akumulētājiem lādiņiem), jo šādās situācijās ar elektrību saistītu negadījumu risks pastāv vienmēr.

Darba devējam ir jāievēro arī regulas, standarti (it īpaši EN 50110-1) un citi normatīvajos aktos noteiktie pienākumi, kas tieši ieteikmē darbu ar elektroietaisēm un mašīnām.

Objekts ir jāapmeklē pirms darbu uzsākšanas, lai noteiktu, vai darbi būs jāveic elektroietaisēs vai to tuvumā.

Ja darbi tiek veikti ar detaļām, kuras atrodas zem sprieguma, vai to tuvumā, vienmēr ir jālieto:

- izolējošs drošības aprīkojums,
- izolējoši individuālie aizsardzības līdzekļi (piemēram, cīeta kivere ar izolējošu zoda siksnu, aizsargpavi ar izolējoša materiāla zolēm, aizsargbrilles aizsardzībai pret caursiti),
- izolēti instrumenti un
- cits izolējošs aprīkojums.

Ja laika apstākļi apdraud drošību (bieza migla, vējš, lieetus vai sniegs), darbi ir jāpārtrauc vai jānogaida ar to uzsākšanu.

3.5.1. AR ELEKTRĪBU NESAIŠTĪTI DARBI ELEKTROIETĀŠU TUVUMĀ

Daudzi ar elektrību nesaistīti darbi augstumā, piemēram, montāžas, transportēšanas un zaru griešanas darbi, krāsošana, sastāļu montāža, darbi ar būvtehniku un pacelšanas mehānismiem jāveic elektroietāšu tuvumā, piemēram, līdzās elektropārvades līnijām, transformatoru vai sadales stacijām, radio vai TV raidītājiem.

Šādos gadījumos par darbiem atbildīgajam darba devējam pēc būvobjekta vai darba vietas apskates, veicot ar darbu augstumā saistīto risku novērtēšanu, ir jāņem vērā šis ar elektrību saistītais papildu risks, kā arī atbilstoši jāveic papildu drošības pasākumi.

Lai to izdarītu, darba devējam saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem vai praksi vispirms ir jāsazinās ar fiksā operatoru un atbildīgajām iestādēm un jāinformē tās par ieplānotajiem darbiem, lai ar tām saskaņotu ne tikai

veicamos pasākumus nokrišanas riska novēršanai, bet arī pasākumus saistībā ar elektrības radītajiem riskiem.

Efekīvi ir izrādījušies šādi drošības pasākumi, kas pēc savas nozīmīguma uzskaitīti dilstošā secībā:

- *bīstamības novēršana, atslēdzot vai izolējot elektrotaisī vai pārvades līniju,*
- *pārvietojot elektropārvades līniju pirms darbu uzsāšanas, it īpaši, ja to paredzēts atkal ekspluatēt pēc būvdarbu pabeigšanas,*
- *barjeru uzstādīšana, lai novērstu piekļūšanu zem sprieguma esošām ietaisēm,*
- *darba aprīkojuma un procedūru pielāgošana konkrētajai situācijai,*
- *var apsvērt arī metālisku darba rīku iezemēšanas tehnisko iespējamību.*

Strāva kļūst bīstama, ja darba ķermenis, instrumenti, aprīkojums vai tehnika pārkāpj konkrētajam spriegumam paredzēto drošības atstatumu (standartā EN 50110-1 noteikto ārējo tuvošanās zonas robežu).

Tāpēc vienmēr ir jāievēro drošības atstatumi. Tas ir īpaši svarīgi, strādājot ar garām strāvu vadošām detaļām vai transportējot tās, pārvietojot kravas objektā (torņa celtņus, pārvietojamos celtņus utt.), lietojot pārvietojamos piekļuves torņus utt.

Strādājot ar noteiktām mašīnām, ir iespējams iežogot to kustības zonu un novērst to iekļūšanu bīstamajā zonā.

Atsevišķu operāciju veikšanai vienvieīgajā pacēlamajā grozā, kuram nav iespējams nodrošināt visu drošības pasākumu īstenošanu, var izmantot elektrokabeļu detektorus, kuri brīdina darbinieku par kabeļu esamību un noteiktos gadījumos var pārtraukt bīstamo kustību.

3.5.2. DARBI AR ELEKTROIETAIŠĒM

Darbi ar elektroietaisēm ietver šo ietaišu vai to darba iekārtu visa veida izgatavošanas, uzstādīšanas, pārveides un remonta operācijas.

Visus šādus darbus ar elektroietaisēm drīkst veikt tikai kvalificēti elektriķi vai arī to vadībā un pārraudzībā. Kvalificētajiem elektriķiem, kam uzticēts veikt šādus darbus, ir jābūt spējīgiem novērtēt veicamo darbu, identificēt potenciālās briesmas un veikt nepieciešamos piesardzības pasākumus.

Darba devējam vispirms saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem vai praksi ir jāinformē fīkla operators un atbildīgās iestādes par elektroietaisēs ieplānotajiem darbiem. Darbi ir jāsaskaņo ar fīkla operatoru.

Arī saistībā ar šāda veida darbiem atbildīgajam darba devējam ir jānovērtē potenciālās briesmas un jāveic drošības pasākumi. Darba devējam ir jāsadala darbi tādos, kuri jāveic tieši ar aktīvajām detaļām, kuras nepārtrauktas darbības gadījumā var būt zem sprieguma, un tādos, kuri jāveic šādu detaļu tuvumā. Pēdējā gadījumā jāveic 3.5.1. punktā norādītie pasākumi.

Darbu ar aktīvajām detaļām drīkst veikt tikai pēc tam,

kad ir stingra pārliecība, ka tās neatrodas zem sprieguma. To var izdarīt:

- 1) atvienojot detaļas,
- 2) nodrošinot tās pret iespējamu pieslēgšanos strāvai,
- 3) pārbaudot, vai tās nav zem sprieguma,
- 4) iezemējot un saslēdzot ūsslēgumā,
- 5) nosedzot vai norobežojot zem sprieguma esošās, blakus atrodošās detaļas.

Šo piecu soļu secību var mainīt vai pat neveikt kādu no tiem ar noteikumu, ka šāda rīcība ir pietiekami pamatota (EN 50110-1).

Veicot darbus augstumā, ieteicams izvēlēties izolētus pacelšanas grozus vai platformas, nevis kāpnes vai kāpšus.

Tomēr vienmēr pastāv ar elektrību saistītu negadījumu (strāvas triecienu) un to rezultātā izraisītu kritienu no augstuma risks.

3.5.3. DARBI AR ZEM SPRIEGUMA ESOŠĀM AKTĪVĀM DETAĻĀM

Noteiktos apstākļos (ja, piemēram, nav iespējams nodrošināt detaļu atvienošanu no sprieguma) var rasties nepieciešamība noteiktu uzdevumu izpildei veikt darbus ar detaļām, kuras atrodas zem sprieguma.

Šāds darbs ir īpašs, un saistībā ar to darba devējam jānodrošina, lai:

- darbs ar aktīvām detaļām, kuras atrodas zem sprieguma, tiku veikts saskaņā ar pārbaudītām un izmēģinātām drošām darba metodēm,
- darbu veiku kvalificēti, šī darba veikšanai apmācīti elektriķi, kuri ir apguvuši drošības pasākumu īstenošanas metodes,
- tiku izmantots darba procesam un spriegumam piemērots aprīkojums un instrumenti,
- aizsardzības nodrošināšanai pret elektrības radītiem riskiem tiku izmantoti īpaši tehniski, organizatoriski un individuāli drošības pasākumi.

4. APRĪKOJUMS PAGAIDU DARBIEM AUGSTUMĀ

4.1. BRĪVI STĀVOŠAS SASTATNES

4.1.1. RISKU NOVĒRTĒŠANA UN APRĪKOJUMA IZVĒLE

ĪPAŠIE NOTEIKUMI PAR SASTATNU IZMANTOŠANU (DIREKTĪVA 2001/45/EK)

„Ja nav pieejami aprēķini par izvēlētajām sastatnēm vai ja tie neattiecas uz paredzēto konfigurāciju, ir jāveic stiprības un stabilitātes aprēķini, ja vien sastatnes netiek montētas saskaņā ar vispārēji atzītu standarta konfigurāciju.” (Direktīvas 2001/45/EK pielikuma 4.3.1. punkts).

„Atkarībā no izraudzīto sastatņu sarežģītības pakāpes kompetentai personai jāsastāda to montāžas, izmantošanas un demontāžas plāns. Tas var būt standarta plāna formā, papildināts ar punktiem par konkrētajām sastatnēm specifiskām detaļām.” (Direktīvas 2001/45/EK pielikuma 4.3.2. punkts).

„Sastatņu nesošās daļas ir jānodrošina pret slīdēšanu vai nu pievienojot stiņprinājumu nesošajai virsmai, vai izmantojot pretslīdes ierīces, vai jebkādu citu līdzvērtīgas efektivitātes līdzekli, kā arī slodzei pakļautajai sastatņu virsmai jābūt pietiekoši izturīgai. Jānodrošina, lai sastatnes būtu stabīlas. Sastatnes uz riteņiem ir jāaprīko ar atbilstīgām ierīcēm, lai šīs sastatnes nejauši neizkustētos laikā, kad augšā strādā.” (Direktīvas 2001/45/EK pielikuma 4.3.3. punkts).

„Sastatņu stāva izmēriem, formai un konstrukcijai jābūt piemērotiem veicamā darba veidam, atbilstīgiem paredzamajai slodzei, un tiem jāļauj darba ķēmējiem neapdraudēti strādāt un pārvietoties. Sastatņu stāvam jābūt montētam tā, lai pie parastas slodzes tā elementi nekustētos. Starp sastatņu stāva elementiem nedrīkst būt bīstamu atveru, un ir jābūt vertikālām margām, lai novērstu kritenus.” (Direktīvas 2001/45/EK pielikuma 4.3.4. punkts).

„Ja daļa sastatņu nav izmantojama, piemēram, to montāžas, demontāžas vai pārveides laikā, tad tā jāmarkē ar brīdinājuma zīmēm par vispārējām briesmām, to veicot saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem, kuros transponē Direktīvu 92/58/EEK, kā arī atbilstīgi jānorobežo ar fiziskiem šķēršļiem, kas slēdz pieeju bīstamajai zonai.” (Direktīvas 2001/45/EK pielikuma 4.3.5. punkts).

„Sastatnes drīkst montēt, demontēt vai būtiski pārveidot vienīgi kompetentas personas uzraudzībā, un to drīkst darīt vienīgi tādi darba ķēmēji, kas paredzēto darbību

sakarā ir atbilstīgi apmācīti, apskatot darbībām specifiskos riskus saskaņā ar 7. pantu, un konkrēti šādās jomās:

- a) attiecīgo sastatņu montāžas, demontāžas vai pārveides plāna izpratne;
- b) drošība attiecīgo sastatņu montāžas, demontāžas vai pārveides laikā;
- c) pasākumi, lai novērstu personu vai priekšmetu krišanas iespēju;
- d) drošības pasākumi tādu laika apstāklu gadījumā, kas varētu nelabvēlīgi ietekmēt attiecīgo sastatņu drošību;
- e) pieļaujamās slodzes;
- f) citi riski, kas varētu būt saistīti ar iepriekš minēto montāžu, demontāžu vai pārveidi.

Darbu uzraugam un attiecīgajiem darba ķēmējiem ir jābūt pieejamam 4.3.2. punktā minētajām montāžas un demontāžas plānam, to skaitā visām tajā iekļautajām instrukcijām.” (Direktīvas 2001/45/EK pielikuma 4.3.6. punkts).

ĪPAŠIE NOTEIKUMI PAR OBLIGĀTĀJĀM DARBA DROŠĪBAS UN VESELĪBAS AIZSARDZĪBAS PRASĪBĀM PAGAIDU VAI PĀRVIETOJAMAJOS BŪVLAUKUMOS (DIREKTĪVA 92/57/EEK)

Vēl viens punkts, kurš jāņem vērā, ir Direktīvas 92/57/EEK 4. pielikuma (B daļas II sadaļas 6.3. punkta) noteikums, ar kuru darba devējiem ir uzlikts pienākums nodrošināt, lai kompetenta persona sastatnes pārbaudītu pirms sastatņu izmantošanas uzsākšanas; tās izmantojot, ik pēc noteikta laika posma; pēc izmaiņām, periodiem, kuru laikā tās nav tikušas izmantotas, ir bijušas pakļautas sliktiem laika apstākļiem vai zemestārīcēm, vai citiem apstākļiem, kas būtu varējuši ietekmēt sastatņu stiprumu vai stabilitāti.

KONTEKSTA NOVĒRTĒJUMS

Sastatnes ir vispiemērotākais darba aprīkojuma veids, lai nodrošinātu piekļuvi un strādātu augstumā.

Citiem vārdiem sakot, tās nodrošina drošu darba iecirkni visa veida darbiem augstumā, kā arī drošu piekļuvi veicamā darba vietai.

Sastatnes sastāv no ražotāju un/vai piegādātāju nodrošinātām konstrukciju elementiem un/vai moduļiem.

Sastatnes var būt gan stacionāras, gan pārvietojamas.

Pirms sastatņu izvēles jums skaidri jānosaka savas vajadzības, piemēram:

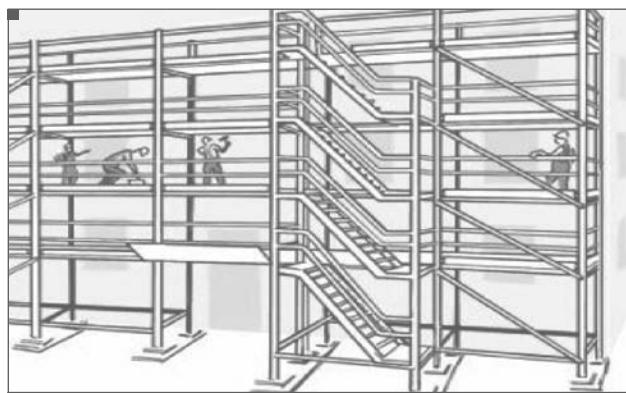
- Kāda veida darbiem sastatnes tiks izmantotas?
- Kāda veida darbi vienlaikus tiks veikti uz sastatnēm?
- Kāds ir kopējais nepieciešamais augstums?
- Kādas ģeometriskās īpatnības jāņem vērā?
- Kādas ir statiskās un dinamiskās papildslodzes?
- Kādā veidā strādnieki ar kravām sasniegus dažādus līmenus?
- Kāda veida stiprinājums tiks lietots?
- Vai sastatnēm ir jābūt savietojamām ar citām konstrukcijām vai iekārtām (kravas pacēlājiem, vinčām utt.)?
- Kādi ir iespējamie piestiprināšanas un nolīdzināšanas veidi?

Pēc sastatņu izvēles un ja nav pieejami aprēķini par izvēlētajām sastatnēm vai ja tie neattiecas uz paredzēto konfigurāciju, ir jāveic stiprības un stabilitātes aprēķini, ja vien sastatnes netiek montētas saskaņā ar vispāratzītu standarta konfigurāciju.

UZMANĪBU!

Īpaša piesardzība jāievēro loka metināšanas vai citu tādu operāciju gadījumā, kuras rada elektrības trieciena risku. Jāveic papildspākumi, lai izvairītos no šāda riska rašanās darba ņēmējiem

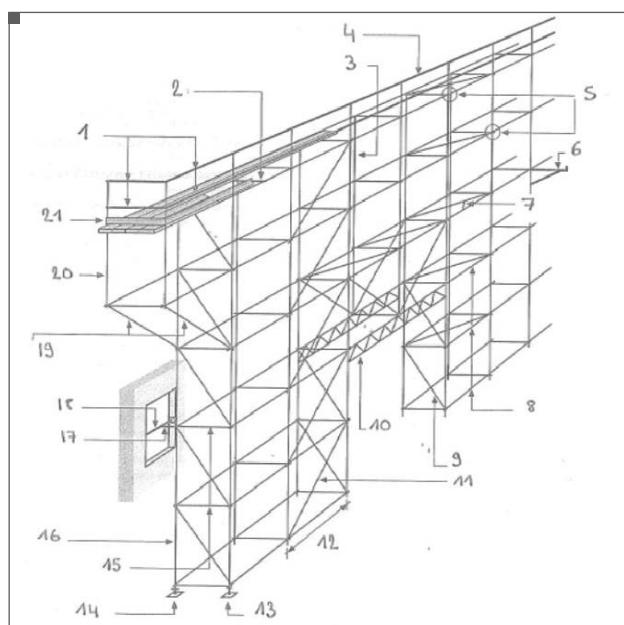
Strādājot uz sastatnēm gaisa elektropārvades līniju vai elektroietaišu tuvumā, ir jāievēro minimālie drošības atstatumi, kā arī jāveic pasākumi, lai darba ņēmējus aizsargātu pret iespējamo elektrības triecienu, ko varētu izraisīt tieša saskarsme vai elektromagnētiskā lauka radīts elektrostatiskais lādiņš. Sīkāka informācija atrodama 3.5. punktā „leteikumi darbam augstumā elektroietaisēs vai to tuvumā”.

TRADICIONĀLO BRĪVI STĀVOŠO SASTATNU SHEMA

1. Dubultās margas
2. Starppārlīknis
3. Balsts
4. Aizsargmargas
5. Mezgla punkts
6. Konsoles tipa stāva kronšteins
7. Stāva stiprinājums
8. Pacēluma augstums
9. Šķērssaitē
10. Bloka sija/kāpņu sija

11. Fasādes saites/krustojošās saites
12. Laiduma garums
13. Pamatplāksne
14. Pamata statnis
15. Pārlīknis
16. Balsts
17. Savienotājcaurule
18. Ailsānes saite
19. Atgāznis
20. Statnis
21. Darba platforma (stāvs)

4.1.2. APRĪKOJUMA UZSTĀDĪŠANA

GRUNTS (PAMATNES) SAGATAVOŠANA

Pirms sastatņu uzstādīšanas ir svarīgi sagatavot grunts, kur tās būs novietotas.

Cita starpā, ir svarīgi nodrošināt, lai grunts būtu pietiekami stabila un neizraisītu sastatņu sabrukšanu.

Šim nolūkam ir nepieciešams:

- pārbaudīt grunts stabilitāti, lai pārliecinātos, ka tuvumā nav nekādu neaizpildītu rakumu vai citu apstākļu, kas rada nestabilitāti;
- nobīvēt grunti vai uzbūvēt pamatni, ja nepieciešams, atkarībā no paredzamajām slodzēm un grunts veida;
- pārbaudīt, vai apkārtēji veicamās darbības nerada kādus īpašus riskus, kuri varētu ietekmēt sastatņu stabilitāti;
- pārbaudīt un novadīt lietus ūdeni, izvairoties no grunts erozijas;
- lēzenas pamatnes (kājceliņu, brauktuvju) gadījumā izmantot pamata plāksnes, kas novērš slīdēšanu un/vai atļauj atbilstīgu pagriešanu, lai nodrošinātu to, ka balsti izturēs aprēķināto slodzi.

Sastatņu pamatne nekādā gadījumā nedrīkst balstīties uz dobiem būvmateriāliem (kieģeljiem, betona paneļiem) vai lieces spēkam pakļautām koka detaļām, ja nav aprēķināta to stiprība.

SAGATAVOŠANĀS SASTATNU ELEMENTU SANEMŠANAI UN TO PIENEMŠANA

Lai sagatavotos sastatņu elementu saņemšanai un to pieņemšanai,

- sagatavojet aprīkojuma uzglabāšanas laukumu, tostarp zīmes.
- Organizējet izkraušanu un uzglabāšanu, lai nodrošinātu apmierinošu elementu saglabāšanos (noturību pret slodzēm, funkcionalitāti utt.) un samazinātu ar šim darbībām saistītos riskus (kritoši priekšmeti, darba ķēmēju kritieni, triecieni, kravu apstrāde ar rokām utt.).
- Pārbaudiet katru sastatņu elementa stāvokli pirms tā izmantošanas un nomainiet visus bojātos elementus.
- Pārbaudiet visu to sienu un citu virsmu kvalitāti, kuras tiks izmantotas sastatņu piestiprināšanai.
- Pārbaudiet metināšanas šūvju kvalitāti, elementu ģeometriju un visas rūsas skartās vietas.
- Pārbaudiet metāla plāksnū vai koka dēļu, atbalstu un citu sastatņu stabilitātei nozīmīgo elementu stāvokli.
- Aizsargājet elementus no piesārnojuma un sliktiem laika apstākļiem (ja tas vēl nav izdarīts)

SASTATNU MONTĀŽA ELEKTROPĀRVADES LĪNIJU TUVUMĀ

Monējot sastatnes elektropārvades līnijas un/vai kādas elektroietaises (apakšstacijas, sadales centrāles utt.) tuvumār jāveic noteikti preventīvi pasākumi, kas balsīti uz risku novērtējumu.

Šie piesardzības pasākumi jānorāda risku novērtējuma dokumentācijā, un tie var ietvert vienu vai vairākus šādus pasākumus:

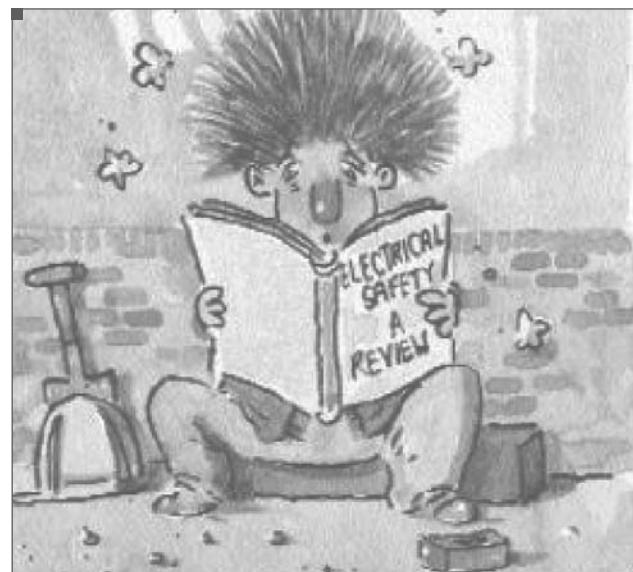
- līniju pārcelšana;
- strāvas padeves atslēgšana;
- barjeru vai izolācijas uzstādīšana starp sastatnēm un līniju.

Ir ieteicama arī zemēšana:

- sastatnēm, kuras atrodas augstāk minēto gaisa līniju vai elektroietaišu tuvumā,
- sastatnēm, kuras atrodas uz augstceltnu jumta.

UZMANĪBU!

Veicot darbus elektroietaišu (elektropārvades līniju, apakšstaciju utt.) tuvumā, jāņem vērā ar elektrību saistītie papildu riski. Šīkāka informācija par šiem riskiem atrodama 3.5. punktā „Ieteikumi darbam augstumā elektroietaisēs vai to tuvumā”

KRAVU TRANSPORTĒŠANA PA SASTATNĒM UN UZGLABĀŠANA UZ TĀM

Sastatņu dēļiem ir svara ierobežojumi, kurus nedrīkst pārkāpt.

Tādu būvmateriālu, kā betona bloki un ķieģeļi, paliktņu svars var pārsniegt sastatņu ražotāju ieteiktos nominālos slodzes un spēka lielumus.

Transportēšana:

Materiālu transportēšanas sistēmas, kas saistītas ar sastatnēm un/vai piestiprinātas pie tām, ir jāsamontē un jāizmanto saskaņā ar ražotāja sniegtajiem ieteikumiem tādā veidā, lai nepieļautu pārslogošanu un izvairītos no to slodzes izturēšanas spējas pārsniegšanas. Ierīkojot šādas sistēmas, ir jāņem vērā pieklubes iespējas sastatnēm, un šādas sistēmas nedrīkst radīt šķēršļus, kas varētu traucēt darba ķēmēju evakuāciju ārkārtas gadījumā.

Uzglabāšana:

Ja paliktņi ar smagiem materiāliem ir jāuzceļ uz sastatnēm, ir nepieciešama uzkraušanas platforma.

Pareizi konstruētas uzkraušanas platformas var novērst sastatņu pārslogošanu, tādējādi arī to slodzes izturības spējas pārsniegšanu.

Jāņem vērā ražotāja instrukcijas par uzkraušanas platformas montāžu.

Aizsardzība:

Nedrīkst izmantot uzkraušanas platformas ar nenožogotiem atvērumiem vai malām; pirms to lietošanas ir jāuzstāda aizsargmargas.

UZMANĪBU!

Visu darbam nepieciešamo materiālu uzglabāšana uz sastātnēm vai uzkraušanas platformas (lai samazinātu pārvietošanas reižu skaitu un ietaupītu laiku) ir prakse, no kurās maksimāli jāizvairās

4.1.3. APRĪKOJUMA MONTĀŽA, IZMANTOŠANA UN DEMONTĀŽA

VISPĀRĒJIE NOSĀCĪJUMI

„Atkarībā no izraudzīto sastātņu sarežģības pakāpes, kompetentai personai jāsastāda to montāžas, izmantošanas un demontāžas plāns. Tas var būt standarta plāna formā, papildināts ar punktiem par konkrētajām sastātnēm specifiskām detaļām.” (Direktīvas 2001/45/EK pielikuma 4.3.2. punkts).

Sastātņu grīdas seguma izmēriem, formai un plānojumam jāatbilst veicamo darbu veidam un jābūt piemērotam paredzētajām slodzēm, kā arī jānodrošina drošs darbs un pārvietošanās. Sastātņu grīdas segums ir jāsamontē tā, lai tā elementi nevarētu izkustēties parastās izmantošanas gaitā. Nevajadzētu būt nekādām bīstamām spraugām starp grīdas seguma elementiem un vertikālajām aizsargmargām.

„Ja daļa sastātņu nav izmantojama, piemēram, to montāžas, demontāžas vai pārveides laikā, tad tā jāmarķē ar brīdinājuma zīmēm par vispārējām briesmām, to veicot saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem, kuros transponē Direktīvu 92/58/EEK, kā arī atbilstīgi jānorobežo ar fiziskiem šķēršļiem, kas slēdz pieejumu bīstamajai

zonai.” (Direktīvas 2001/45/EK pielikuma 4.3.5. punkts).

„Sastātnes drīkst montēt, demontēt vai būtiski pārveidot vienīgi kompetentas personas uzraudzībā, un to drīkst darīt vienīgi tādi darba ņēmēji, kas paredzēto darbību sakarā ir atbilstīgi apmācīti, apskatot darbībām specifiskos riskus saskaņā ar 7. pantu, un konkrēti šādās jomās:

- a) attiecīgo sastātņu montāžas, demontāžas vai pārveides plāna izpratne;
- b) drošība attiecīgo sastātņu montāžas, demontāžas vai pārveides laikā;
- c) pasākumi, lai novērstu personu vai priekšmetu krišanas iespēju;
- d) drošības pasākumi tādu laika apstākļu gadījumā, kas varētu nelabvēlīgi ietekmēt attiecīgo sastātņu drošību;
- e) pieļaujamās slodzes;
- f) citi riski, kas varētu būt saistīti ar iepriekš minēto montāžu, demontāžu vai pārveidi.

Darbu uzraugam un attiecīgajiem darba ņēmējiem ir jābūt pieejamam 4.3.2. punktā minētajam montāžas un demontāžas plānam, to skaitā visām tajā iekļautajām instrukcijām.” (Direktīvas 2001/45/EK pielikuma 4.3.6. punkts).

Par sastātņu montāžu un/vai izmantošanu atbildīgajiem darba devējiem sastātņu montāžas, pārveides vai demontāžas laikā ir jāizmanto droša darba sistēma.

Tas kopumā ietver pretnokrišanas aprīkojuma izmantošanu.

Sastātņu sistēmas ir jāmontē, ievērojot ražotāja instrukcijas, jo dažām sistēmām ir nepieciešams vairāk stiprināju mu nekā brīvi stāvošām sastātnēm.

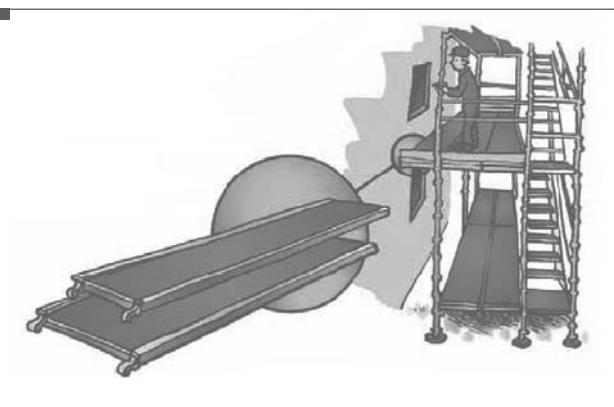

SASTATNU MONTĀŽA

Montējot sastatnes, ir jāievēro ražotāja instrukcijas un norādījumi.

Turklāt labas prakses noteikumi, kas jāievēro, cita starpā, ietver arī šādus:

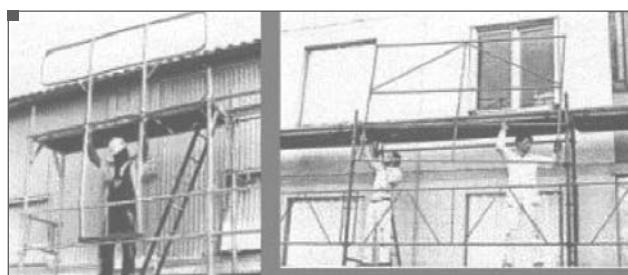
- balstiem un statniem ir jābūt vertikāliem visā to garumā;
- savienojumi, atgāžņi un šķēršļi ir jāmontē saskaņā ar ražotāja instrukcijām, ievērojot montāžas un izmantošanas norādījumus un nodrošinot savilcējspēka griezes momentu;
- savienojumi ir jāizvieto tā, lai to bultskrūves būtu pakļautas tikai to pievilkšanas izraisītajiem spēkiem;
- divu sastatnu sadures vieta ēkas stūri ir jānodrošina pret nokrišanu, jāpārbauda arī iespējamā mijiedarbība starp abām šim sastatnēm;
- slodzes, kurām pakļautas sastatnes (pašsvara slodze, dinamiskā slodze un vēja slodze), parasti ir ievērojamas, tāpēc tās jāņem vērā, izvēloties sastatnes.

DROŠA SASTATNU MONTĀŽAS METODE

Montāžas laikā:

- darba nēmējiem jālieto kolektīvie aizsardzības līdzekļi;
- pirms piekļuves nodrošināšanas augšējam stāvam montāžu veicošajam darba nēmējam no apakšējā stāva, kurš jau ir aizsargāts, ir jāuzstāda aizsargmargas;
- ir jāizmanto sastatnes, kuras līauj izmantot minēto aizsargmargu uzstādišanas metodi;
- piekļuvi katram augstākam stāvam nodrošina ar kāpnu palīdzību, kuras tiek uzstādītas darbu gaitā;
- gadījumos, kad sastatnēs nav nodrošināta iekšējā drošība (piemēram, aizsargmargas, apakšējie aizsargborti u.c.), jāizmanto individuālie aizsarglīdzekļi (piemēram, drošības jostas).

PĒC IESPĒJAS MAZĀKAS SPRAGAS STARP ĒKU UN SASTATNĒM NODROŠINĀŠANA

Sastatnes jāuzstāda tik tuvu ēkai, cik vien tas ir praktiski iespējams.

Kad vien tas ir praktiski iespējams, sprauga starp sastatnēm un ēku ir jāaizver, izmantojot platformas līmenī novietotas konsoles veida platformas saduras.

Ja šādas saduras izmantot nevar, ieteicams lietot kolektīvo aizsardzības aprīkojumu abās sastatnē malās.

SASTATNU NOSTIPRINĀŠANA

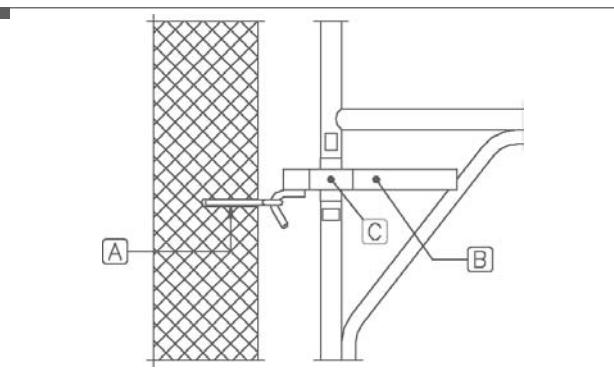
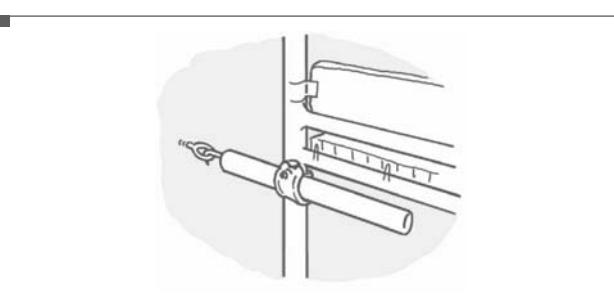
Sastatnu nostiprinājuma punktiem jāatrodas uz fasādes vai tās virsmas, kuras priekšā sastatnes ir uzstādītas.

Nostiprinājuma punkti, pie kuriem parasti tiek piestiprināti enkuri, ir:

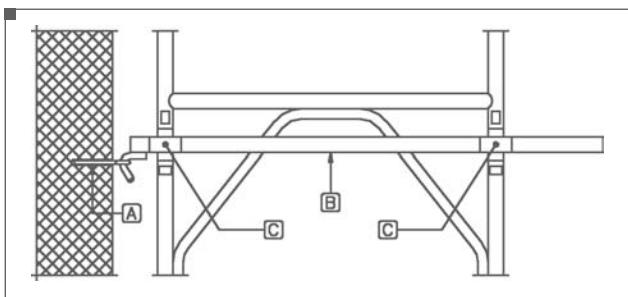
- spraišļa bultskrūves ;
- savilcējs;
- iebetonēts savilcējs.

Aizsargmargas, balststieņi, lietus ūdens noteikcaurules, jumta noteikas utt. nekad nevajadzētu izmantot kā nostiprinājuma punktus, jo tie var nebūt pietiekami droši.

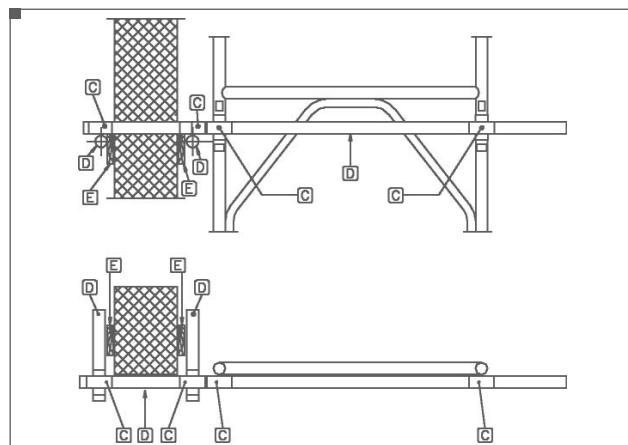
SPRAIŠĻA BULTSKRŪVES

- A. Savilcējs
- B. Savilcēja caurule
- C. Apskava

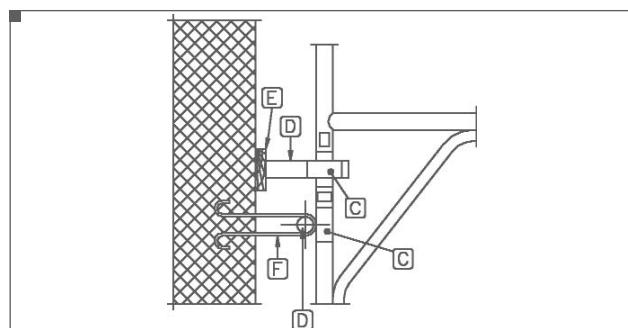

- A. Savilcējs
- B. Savilcēja caurule
- C. Apskava

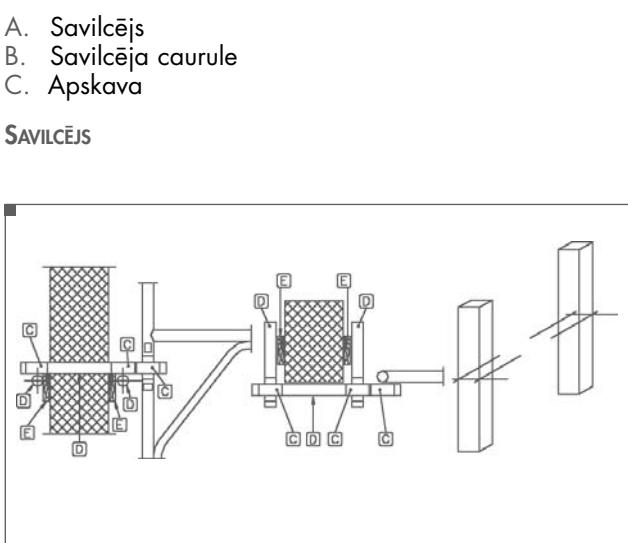

- C. Apskava
- D. Saduras caurule
- E. Starplika vai kīlis

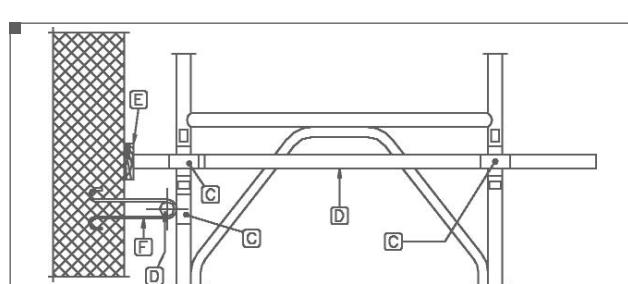
IEBETONĒTS SAVILCĒJS

- C. Apskava
- D. Saduras caurule
- E. Starplika vai kīlis
- F. Iebetonēts savilcējs

- C. Apskava
- D. Saduras caurule
- E. Starplika vai kīlis

- C. Apskava
- D. Saduras caurule
- E. Starplika vai kīlis
- F. Iebetonēts savilcējs

SASTIPRINĀJUMI

Sastiprinājumi ir nepieciešami, lai stabilizētu sastatnes un novērstu to šūpošanos.

Šūpošanās var radīt nestabilitāti, metināšanas šuvju plaisāšanu un statņu pārslodzi.

Lai noteiktu punktus, kuros nepieciešami pretvēja atgāžņi, ir jāierīkojās atbilstīgi ražotāja sniegtajam instrukcijām.

Sastiprinājumi ir jāierīko līdz pašai sastatņu apakšai, bez jebkādiem pārtraukumiem.

Sastatnes ir jāsastiprina atbilstīgi ražotāja sniegtajiem ieteikumiem.

APRĪKOJUMA NOSEGŠANA

Lai nepielautu priekšmetu nokrišanu vai nomešanu uz publiskiem ceļiem un lai padarītu ērtāku darba ķēmēju darbu (pasargātu viņus no lietus, aukstuma, vēja utt.), sastatnes var nosegt.

Nosegšanai var izmantot, piemēram, stieplu pinumu, gofretas loksnes, fīklu, plastmasas elementus vai koka panelis.

Nosegšanas elementiem ir jābūt stingri piestiprinātiem, lai caur tiem nevarētu izkrist materiāli.

Tie ir regulāri jāpārbauda, it īpaši pēc stipra vēja.

Nosegums ievērojami palielina vēja slodzi uz sastatnēm, savilcejiem un apskāvām, tāpēc, ja sastatnes ir nosegtas, ir jāveic visu sastatņu elementu, jo īpaši to vispārējās konstrukcijas, nostiprinājuma bultskrūvju, pretvēja atgāžņu un pamatnes pārbaude.

4.1.4. PIEKĻUVE

PIEKĻUVE SASTATNĒM

Jāierīko droša piekuve sastatnēm.

Jāierīko pietiekams daudzums piekļuves vietu, lai darba

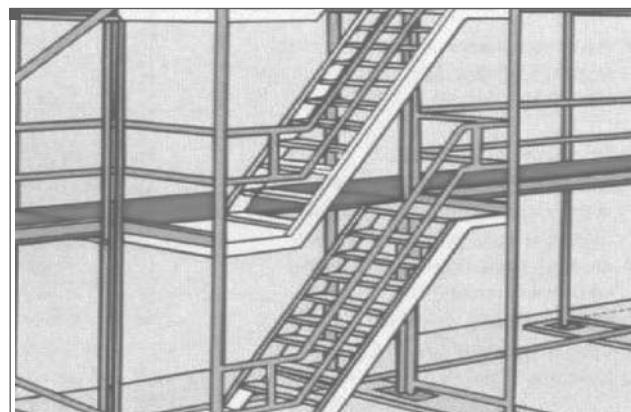
ķēmēji viegli varētu nokļūt savās darba vietās.

Var izmantot šādus piekļuves veidus:

- tiltiņus,
- kāpnes (ierīkotas saskaņā ar ražotāja norādījumiem),
- kāpnu laukumus,
- pieslienamās kāpnes (jāuzstāda taisnstūrveida sastatņu īsākajā malā, pamatu laukuma ietvaros),
- rampas, utt.

Piekļuve platformām ir jāierīko vai jāiekārto tā, lai ārkārtas gadījumā varētu droši evakuēt darba ķēmējus. Piekļuvei vajadzētu būt caur lūku, kas nosegta ar vāku, aprīkota ar virām, vai caur kāpnu torni.

Ja nokļūšanai uz sastatnēm tiek izmantots pacēlājs vai kāds cits pacelšanas mehānisms, tam jābūt konstruētam ne vien materiālu, bet arī darba ķēmēju pacelšanai.

4.1.5 APRĪKOJUMA AIZSARDZĪBA

APAKŠĒJĀ AIZSARGBORTA LIETOŠANA

Apakšējais aizsargborts palīdz novērst materiālu nokrišanu.

Tas arī neļauj cilvēkiem iekrist spraugā starp aizsargmarkām un platformu.

- Apakšējais aizsargborts un gala aizsargborts ir jāuzstāda visām darba platformām.
- Aizsargbortam ir jābūt pietiekami augstam un stingri piestiprinātam pie statniem.

PRIEKŠMETU NOKRIŠANAS NOVĒRŠANA

Ar risku novērtējumapaļīzību tiks noteikti vispiemērotākie pasākumi, kas jāveic, lai nepieļautu priekšmetu nokrišanu.

Pārkares visbiežāk ir vispiemērotākais veids, lai aizsargātu gājēju satiksmes zonas un ieejas objektā.

Pārkares parasti sastāv no slīpa balsta, kurš stiepjas no ēkas, un nosegtas platformas.

Pārkares radītā slodze uz sastatnēm (pašsvara slodze, dinamiskā slodze un vēja slodze) parasti ir ievērojama, tāpēc tā jāņem vērā, izvēloties sastatnes.

Jāveic pasākumi, lai nepieļautu materiālu nokrišanu no darba platformām.

Darba zonas, kas atrodas virs ieejām būvobjektā vai virs citu cilvēku darba vietām, rada papildu riskus, un tām ir nepieciešama īpaša aizsardzība.

4.1.6. APRĪKOJUMA IZMANTOŠANA

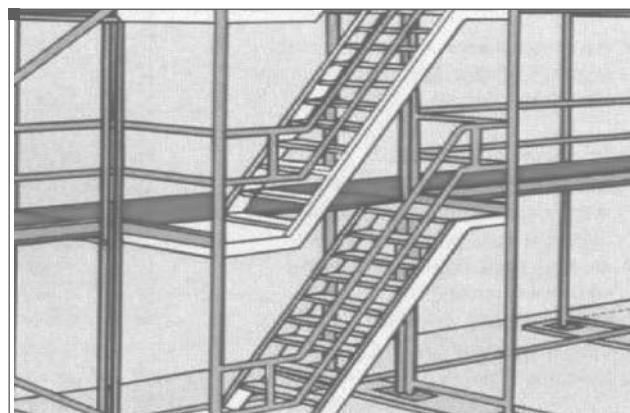
SASTATŅU IZMANTOŠANA

- Izmantojiet ierīkotos piekļuves punktus.
- Nedrīkst lēkt pāri spraugām.
- Nedrīkst stāvēt uz horizontālajiem elementiem un aizsargmargām vai rāpties pa tām.
- Nedrīkst uzstādīt pagaidu kāpnes vai improvizētus piekļušanas līdzekļus.

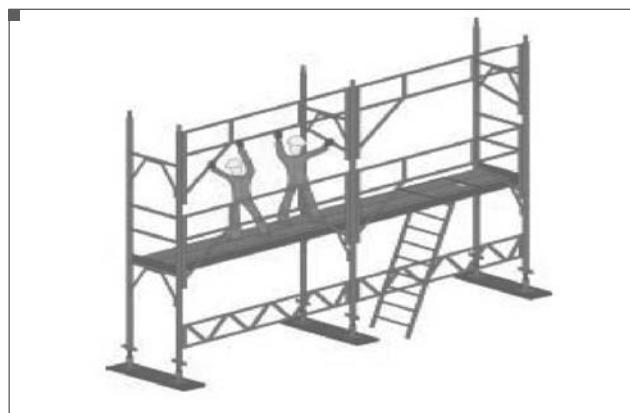
DROŠS DARBS UZ SASTATNĒM

Jāizvairās no šādām darbībām:

- strādāšanas uz sastatnēm vētras vai stipra vēja laikā;
- sastatņu balstu vai platformu pārslogošanas (ievērot ražotāja sniegto ieteikumus);
- materiālu vai aprīkojuma piestutēšanas pie aizsargmargām;

- sastatņu pakļaušanas spēkiem, kurus tās nevar izturēt (ievērot ražotāja sniegto ieteikumus);
- sastatņu konstrukcijas pārveides, neveicot nepieciešamos piesardzības pasākumus (pārrēkinus, nostiprinājuma punktu pārbaudi utt.), neņemot vērā ražotāja instrukcijas un sniegto ieteikumus un nekonsultējoties ar ražotāju iepriekš.

STĀVU KLĀJUMA PĀRBAUDE

Klājumam vai darba virsmai ir jābūt tādai, kas ļaut darba nēmējiem pilnīgi droši veikt savus darba pienākumus uz sastatnēm.

Klājums var būt izgatavots no koka dēļiem vai gatavām klājuma vienībām.

Sliktos laika apstākļos (lietus, sniega, apledojuma gadījumā) ir jāņem vērā izmantotā klājuma materiāla (koks, alumīnijs, tērauds) īpašības.

Platformas (borti un grīda) ir jāuztur labā stāvoklī.

Ja kāda platforma nav pilnībā aprīkota ar bortiem vai ja kāds no bortiem (dēļiem) ir nokritis, darbs ir jāpārtrauc, un to drīkst atsākt tikai pēc trūkstošo bortu (dēļu) pielikšanas.

Darba platformām ir jābūt pietiekami platām un aprīkotām ar bortiem, lai nodrošinātu drošu cilvēku pārvietošanos pa tām.

PIRMS IZMANTOŠANAS

Před použitím zkонтrolujte, zda:

- byl vypracován plán sestavení, použití a rozebrání podle složitosti vybraného lešení a zda bylo lešení sestavováno pod dohledem oprávněné osoby a pracovníky, kteří prošli vhodným školením;
- pracovník odpovídající za sestavování lešení a uživatel, jestliže se jedná o různé osoby nebo různé firmy (je-li montáž zajišťována subdodavatelsky), by si měl být jist, že lešení poskytuje bezpečnou pracovní plošinu a bezpečně odolá zatížení vyvýšenému během jeho používání;
- části lešení, které již byly předány, jsou jasně označeny;
- je dodržena maximální kapacita nakládacích ramp a pracovních plošin;
- před převzetím do užívání byla provedena prohlídka celého lešení (k prohlídce lze použít kontrolní seznam);
- o prohlídce je sepsán protokol a jeho kopie zůstává na stavbě;
- odpovědnost za údržbu, změny a prohlídky lešení je jasně stanovena.

4.1.7 APRÍKOJUMA PĀRBAUDE

SASTATNU PĀRBAUDE PIRMS TO IZMANTOŠANAS (1. DAĻA)

Pirms sastatnu izmantošanas pārbaudiet:

- vai tās ir piemērotas plānotā darba vai darbu veikšanai,
- vai tās garantē drošu piekļuvi darba veikšanas vietai,
- vai to pamati ir stingri un stabili,

- vai to statni ir pareizi samontēti un nostiprināti pret vēja iedarbību,
- vai darba platforma neatrodas pārāk augstu salīdzinājumā ar pamatu platumu,
- vai sastatnes ir pietiekami nostiprinātas,
- vai nostiprinājuma bultskrūves ir pietiekami izturīgas,
- vai piekļuves vietas atbilst nepieciešamajiem izmantošanas nosacījumiem,
- vai visas aizsargmargas ir uzstādītas un pienācīgi darbojas,
- vai sastatnes ir pareizi markētas ar zīmēm.

SASTATNU PĀRBAUDE PIRMS TO IZMANTOŠANAS (2. DAĻA)

Vai ir sagatavots kompetentas personas izstrādāts montāžas, ekspluatācijas un demontāžas plāns?

Vai sastatnu montāžu, pārveidi un demontāžu veic kompetenti darba ņēmēji?

Vai visi balsti ir aprīkoti ar pamata plāksnēm (un, vajadzīgas gadījumā, ar koka balsta brusām)?

Vai visi balsti, garensijas, sastiprinājumi un atsaites ir savās vietās?

Vai sastatnes ir piestiprinātas pie ēkas vai konstrukcijas pietiekami daudzos punktos, lai novērstu to sabrukšanu?

Vai visās malās ir uzstādītas dubultas aizsargmargas, aizsargborti vai citi piemēroti aizsarglīdzekļi nokrišanas novēršanai?

Vai ir uzstādīti aizsargborti, lai nepieļautu materiālu nokrišanu no sastatnēm?

Vai darba platforma ir pilnībā aprīkota un vai ir uzstādīti borti, lai novērstu nokrišanu, paklupšanu vai paslīdēšanu?

Vai ir uzstādītas efektīvas barjeras vai brīdinājuma uzraksti (zīmes), kas nelātu darba ņēmējim izmantot nepabeigtas sastatnes, piemēram, ja darba platformas vēl nav pilnībā aprīkotas?

4.2. CITI SASTATNU VEIDI

4.2.1. TORŅA SASTATNES

TORŅA SASTATNU IZVĒLE

Dažu veidu sastatnes ir paredzētas pārvietošanai; citiem vārdiem sakot, tās nav stacionāras.

Šāda veida sastatnes var izvēlēties tikai pēc risku novērtēšanas, nemot vērā:

- veicamo darbu,
- darba aprīkojuma atrašanās vietu (pārvietojamās sastatnes),
- maksimālo slodzi,
- augstumu, kurā darbs tiks veikts,
- telpiskos ierobežojumus,
- ārējo darba vidi (elektropārvades līnijas, citus darbus, kas tiek veikti utt.).

TORŅA SASTATNU MONTĀŽA UN UZSTĀDĪŠANA

Nodrošiniet, lai:

- būtu izstrādāts ražotāja instrukcijām atbilstošs sastatņu montāžas, ekspluatācijas un demontāžas plāns, kurā būtu nemiņi vērā darba vietas konkrētie apstākļi;
- personai, kura veic sastatnu montāžu un demontāžu, būtu nepieciešamā pieredze;
- persona, kura pārbauda sastatnes pirms to izmantošanas uzsākšanas, rūpīgi pārbaudītu, vai jo īpaši ir ieliktas visas tapas un savienojumi un vai ir ievēroti pretvēja nostiprinājuma norādījumi;

- pamatne būtu horizontāla vai tikai pavisam nedaudz ieslīpa;
- būtu izmantoti neparedzētu vai nekontrolējamu kustību novēršanas līdzekļi, kas īautu uz sastatnēm vai to tuvumā esošiem darba nēmējiem izvairīties no papildu riskiem.

NOKĻŪŠANA UZ TORŅA SASTATNĒM

Darba nēmējiem ir jānodrošina droša un praktiska nokļūšana uz sastatnēm no to iekšpuses, piemēram:

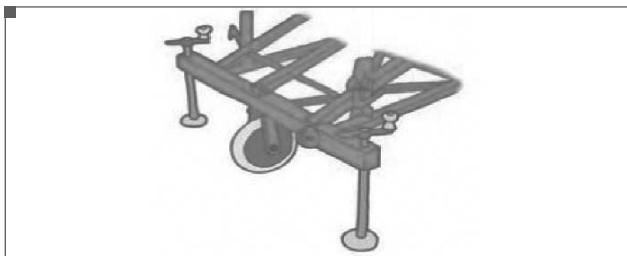
- kāpnēm jābūt slīpām, bet, ja tās ir vertikālas – aprīkotām ar gredzenarmatūru,
- piekljuves lūkām uz dažādiem līmeniem nevajadzētu atrasties vienai virs otras.

TORŅA SASTATNU PĀRVIETOŠANA UN IZMANTOŠANA

Torņa sastatņu pārvietošana un izmantošana (norādījumi, metodes, aprīkojums, koordinācija, ilgums, darba nēmēji utt.) ir jāorganizē tā, lai:

- sastatņu pārvietošanas laikā uz tām neviena nebūtu;
- laukums, pa kuru tiek pārvietotas sastatnes, būtu līdzens un brīvs no šķēršļiem;
- darba laikā riteņus varētu pienācīgi nobloķēt, lai nepieļautu nekādu neparedzētu vai nejaušu sastatņu izkustēšanos;
- sastatnes vienmēr būtu drošā attālumā no gaisa elektropārvades līnijām vai citām ietaisēm, kas var izraisīt elektrības trieciena risku;
- aizsargmargas netiku izmantotas darba platformas pacelšanai.

MATERIĀLU PIEGĀDE UZ TORNA SASTATNĒM

Metode, ar kuru darba materiāli tiek piegādāti uz torna sastatnēm, nedrīkst apdraudēt sastatņu stabilitāti.

Piegādes sistēmas nedrīkst destabilizēt pārvietojamās sastatnes; īpaša uzmanība ir jāpievērš riskam, ko rada pacelšanas ierīču (piemēram, trīšu) piestiprināšana pie torna sastatņu darba platformas ārejās malas.

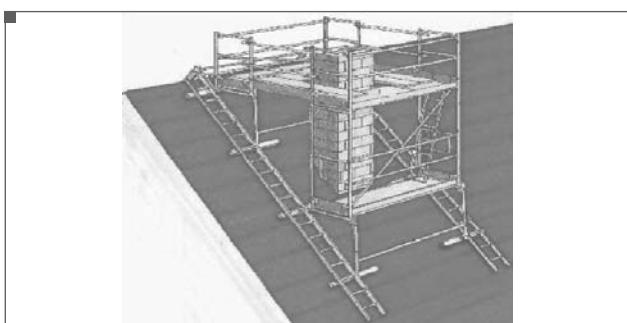

4.2.2 SASTATNES ĪPAŠU DARBU VEIKŠANAI

SASTATNES SKURSTENIEM

Ja pēc risku novērtēšanas darbam ar skursteni tiek izvēlētas sastatnes:

- ražotāja montāžas un ekspluatācijas instrukcijas ir jāuzglabā darba vietā un tās ir jāievēro;
- jāpārbauda, vai jumta konstrukcija spēj izturēt slodzes, kas aprakstītas montāžas un ekspluatācijas instrukcijās;
- darba ņēmējiem, kuri veic darbus uz jumta no sastatnēm, ir jālieto IAL pret nokrišanu (drošības jostas);
- visapkārt platformai gar malām ir jāuzstāda aizsargmargas;
- jāpārbauda, vai sastatnēm nav nepieciešams nostiprinājums.

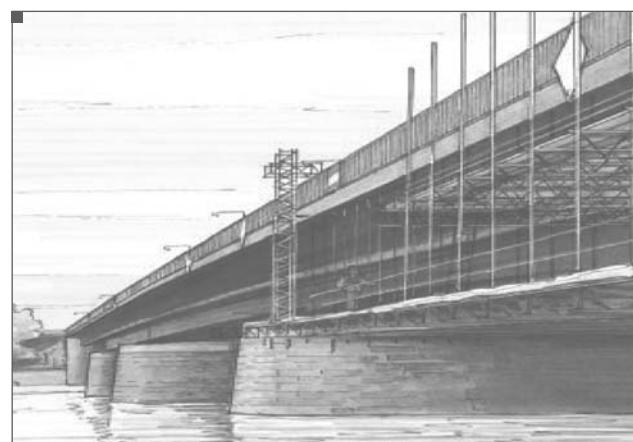

FIKSĒTAS IEKARINĀTAS SASTATNES

Šāda veida sastatnes izmanto uz tiltiem un kuģiem, pie mēram, ārējo detaļu būvniecībai vai apkopei.

Gadījumos, kad tiek izmantotas šādas sastatnes:

- sastatņu montāža ir jāveic atbilstīgi ražotāja norādījumiem un montāžas plānam, ko izstrādājis kompetenta persona;
- jānodrošina to stabilitāte;
- jāpārbauda, vai brezents un tīklis var izturēt paredzamās slodzes;
- iekarīšanai drīkst izmantot tikai nedegošus materiālus;
- jānovērš sastatņu šūpošanās visos virzienos;
- grīdas segums jāsamontē tā, lai virsma būtu līdziena, visos gadījumos malās ir jāuzstāda aizsargmargas;
- jānodrošina un jāmarķe ar zīmēm droši piekļuves ceļi iekarītajām sastatnēm, lai izvairītos no nokrišanas riska;
- pēc uzstādīšanas sastatnes ir regulāri jāpārbauda, it īpaši tās detaļas un elementus, kuriem ir būtiska nozīme darba ņēmēju veselības un drošības nodrošināšanā.

4.3 KĀPNES

4.3.1 KĀPNU IZVĒLE UN RISCU NOVĒRTĒŠANA

ĪPAŠIE NOTEIKUMI PAR KĀPNU IZMANTOŠANU (DIREKTĪVA 2001/45/EK)

„Kāpnes jānovieto tā, lai nodrošinātu to stabilitāti izmantošanas laikā. Pārnēsājamās kāpnes jānovieto uz stabila, izturīga, piemērota lieluma un nekusīga atbalsta tā, lai pakāpieni būtu horizontāli. Piekārtajām kāpnēm, izņemot viriju kāpnes, jābūt droši nostiprinātām, lai tās nevarētu pārvietot un lai novērstu kāpnu šūpošanos.” (Direktīvas 2001/45/EK pielikuma 4.2.1. punkts).

„Pārnēsājamo kāpnu pamats ir jānodrošina pret slīdēšanu kāpnu izmantošanas laikā, to augšgalā vai apakšgalā pakāpienus nostiprinot ar jebkura veida pretslīdes ierīci vai izmantojot jebkādu citu risinājumu, kura efektivitāte ir līdzvērtīga. Kāpnēm, ko izmanto pieejai, jābūt tik

garām, lai tās sniegtos pietiekami tālu pāri darba plat formas malai, ja vien nav citas drošas iespējas pieturēties. Izmantojot saliekamās kāpnes un bīdāmās kāpnes, nedrīkst pieļaut, ka dažādi kāpņu posmi kustas attiecībā viens pret otru. Pārvietojamās kāpnes nedrīkst pārvietot, pirms darba ņemējs uz tām nav uzķāpis." (Direktīvas 2001/45/EK pielikuma 4.2.2. punkts).

„Kāpnes jāizmanto tā, lai darba ņemējiem jebkurā brīdī būtu droša iespēja pieturēties un atbalstīties. Šādai iespējai jābūt jo īpaši gadījumos, kad augšup pa kāpnēm ar rokām jānes smagumi." (Direktīvas 2001/45/EK pielikuma 4.2.3. punkts).

UZMANĪBU!

Kāpnes drīkst izmantot kā darba iecirkni darbam augstumā tikai tad, ja citā, drošāka darba aprīkojuma izmantošana nav nepieciešama zemā riska līmeņa dēļ sakarā ar izmantošanas īslaicīgo raksturu vai tādām pastāvošām objekta īpatnībām, kurus darba devējs nevar izmainīt

NEMIET VĒRĀ TRŪKUMUS, KĀDI PIEMĪT STRĀDĀŠANAI UZ KĀPNĒM

Kāpnes ir aprīkojuma veids, kuru bieži izmanto darbam augstumā.

Tomēr:

- izmantojot kāpnes, samērā ierobežots ir darba zonas platumis;
- laiks, kāds nepieciešams kāpņu pārvietošanai un uzstādīšanai, bieži vien ir nepietiekami novērtēts darbu plānošanas posmā;
- darba stāvoklis, stāvot uz kāpnēm, bieži vien ir neērts (ieskaitot ergonomikas aspektus: nepieciešamība liekties uz sāniem, darbs virs plecu augstuma un ilgstoša stāvēšana uz šauriem šķērskokiem), kas var izraisīt muskuļu un skeleta saslimšanas.

Visu šo iemeslu dēļ, plānojot darbus un veicot risku novērtēšanu, pārbaudiet, vai tomēr nebūtu drošāk un efektīvāk izmantot kāda cita veida darba aprīkojumu, piemēram, torņa sastatnes, fiksētās sastatnes vai pacēlāju.

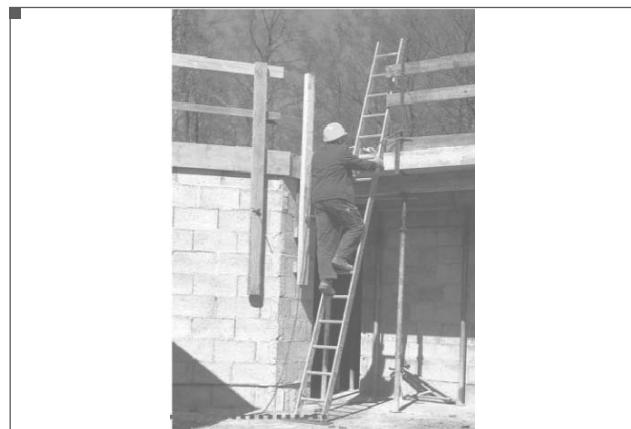
VAI IZMANTOT KĀPNES VAI ARĪ KĀDA CITA VEIDA APRĪKOJUMU?

Kāpnes izmanto:

- kā piekļuves līdzekli augstuma atšķirību gadījumos;
- kā darba vietu īslaicīgiem darbiem.

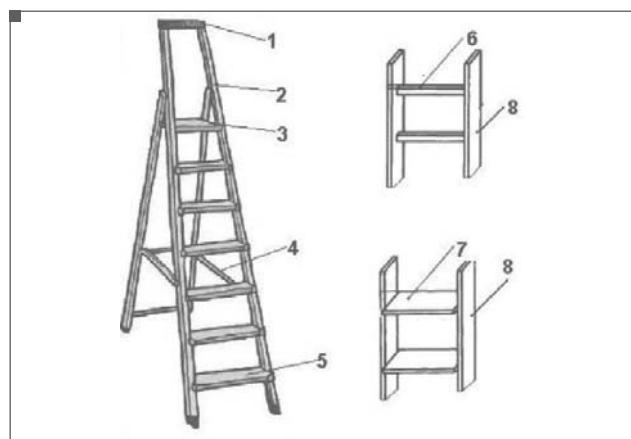
Saskaņā ar risku novērtējumu kāpnes vajadzētu izmantot tikai tad, kad drošāku sistēmu izmantošana nav nepieciešama šādu iemeslu dēļ:

- minimāls risks;
- ūss izmantošanas laiks;
- tehniski apstākļi būvlaukumā, kurus darba devējs nevar izmainīt.

SCHÉMA ŽEBŘÍKU

1. Rokturis
2. Pagarinājums
3. Platforma
4. Fiksējoša ierīce
5. Pakāpiens
6. Šķērskoks
7. Pakāpiens
8. Vertikālā lata

IZVĒLE IZMANTOT KĀPNES

Lai noteiktu, vai ir iespējams izmantot kāpnes, būtu jāuzdod šādi jautājumi:

- Vai ir kāda drošāka darba metode vai aprīkojums?

- Vai kāpnes ir labā stāvoklī?
- Vai tās balsīsies uz stingru virsmu, nevis uz trausiem vai nestabiliem materiāliem?
- Vai tās tiks nostiprinātas tā, lai novērstu to slīdēšanu uz sāniem vai uz ārpusi?
- Vai tās sniegsies pietiekamā augstumā virs to novietošanas punkta? Ja nē, vai ir pieejami kādi citi roku atbalsta punkti?
- Vai tās tiks novietotas tā, lai darba ņēmējiem nenāktos sniegties pārāk augstu?

KĀPNU VEIDA IZVĒLE

Visbiežāk tiek izmantotas slietnes un izbīdāmās kāpnes.

Kāpnu veids ir jāizvēlas pēc risku novērtēšanas, nemot vērā šādus faktorus:

- veicamā darba augstums un apstākļi;
- pieļaujamā darba slodze;
- ergonomiskā piepūle izmantošanas laikā;
- tādu elektropārvades līniju vai citu elektroīetaišu esamību, kas var izraisīt elektrības triecienu risku pieskaršanās vai elektromagnētiskā lauka indukcijas (statisko lādiņu) ceļā. Sīkāka informācija par elektrības radītajiem riskiem atrodama 3.5. punktā „letekumi darbam augstumā elektroīetaisēs vai to tuvu mā“.

Jāapsver arī dažāda veida kāpnu trūkumi un priekšrocības

4.3.2 KĀPNU NOVIETOŠANA

KĀPNU NOVIETOŠANAS VIETAS IZVĒLE

Pirms kāpnu uzstādīšanas pārliecinieties, ka atbalsta virsma ir stingra un stabila.

Raugieties, lai visapkārt kāpnēm būtu pietiekami daudz brīvas vietas, kas ļautu darba ņēmējiem pilnīgi droši uzķapt pa kāpnēm un nokāpt no tām, bez iespējas paklupt.

Ja kāpnes ir jānovieto uz kāda caurvedu ceļa, uz automagistrāles un citviet, veiciet nepieciešamos pasākumus, piemēram, norobežošanu, markēšanas zīmju uzstādīšanu vai visu durvju ailu noslēgšanu.

Dažos gadījumos vēl vienai personai vajadzētu stāvēt līdzās gatavībā un/vai uzlikt kāju uz kāpnēm, lai darbu varētu veikt pilnīgi droši.

KĀPNU PIELĀGOŠANA ATBALSTA VIRSMAI

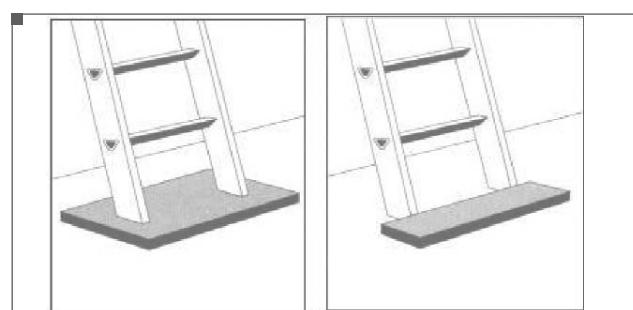
Grīdai vai gruntij, uz kuras balstās kāpnes, jābūt stingrai, stabilai, līdzzenai un neslīdošai.

Ja kāpnes tiek novietotas uz smilšainas grunts, smalkas grants utt., izmantojet atbalsta plāksni, kas ir pietiekami masīva, lai izturētu kāpnu balstu slodzi.

Kāpnes nekad nedrīkst balstīties tikai uz viena balstu

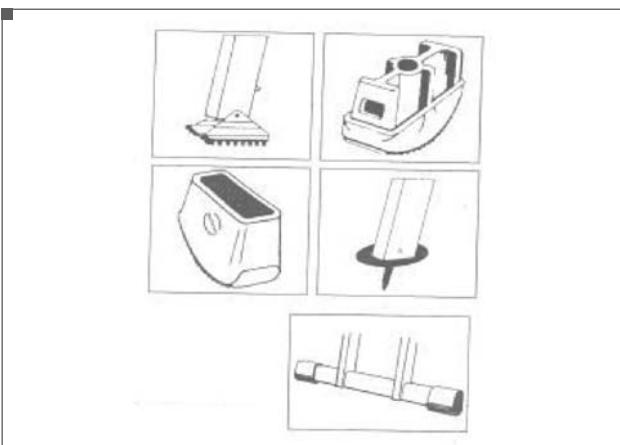
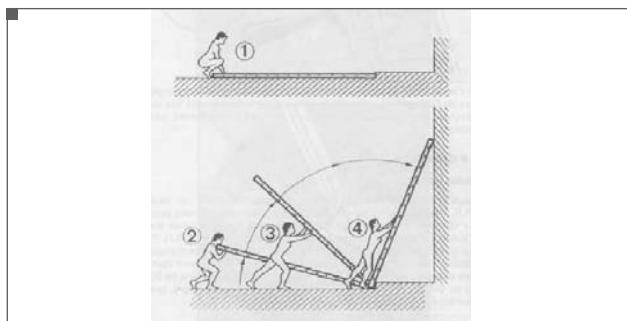
Stingri ieteicams uz滑denām virsmām neizmantot vienkāršās pieslienamās kāpnes vai manuāli vai mehāniski darbināmās izbīdāmās kāpnes.

Lai izvairītos no noslīdēšanas riska, ieteicams izvēlēties slietnes.

KĀDĀ VEIDĀ DARBA NĒMĒJS VIENS PATS VAR UZSTĀDĪT KĀPNEŠ?

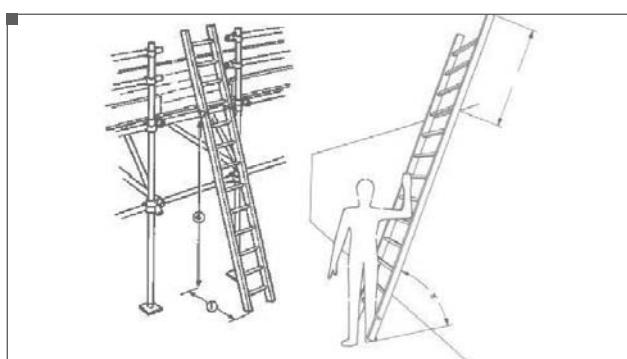
1. Novietojiet kāpnes guļus uz zemes un pārliecinieties, ka to balsti ir stingri nostiprināti, lai tie pacelšanas laikā neaizslīdētu prom.
2. Piepaceliet kāpņu augšējo galu.
3. Turpiniet celt kāpnes augšā virs galvas.
4. Lēnām virzieties uz priekšu zem kāpnēm, ceļot tās pakāpienu aiz pakāpiena aizvien augstāk, lai novietotu tās vertikāli.

PAREIZS KĀPNU SLĪPUMS

Kāpņu slīpumam jābūt 1 pret 3 vai 1 pret 4.

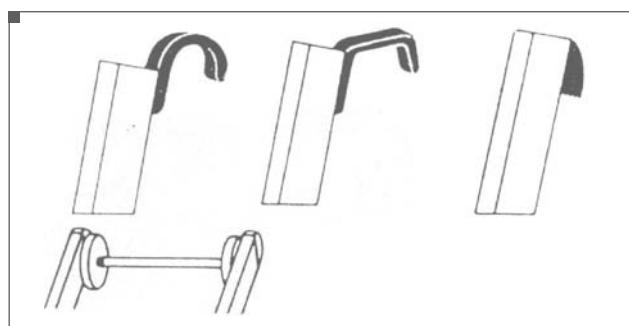
Tas atbilst aptuveni 75° leņķim (vispiemērotākais slīpuma leņķis ir $70^\circ - 75^\circ$).

KĀPŅU AUGŠDAĻAS NOSTIPRINĀŠANA PRET SLĪDĒŠANU

Ja kāpņu augšdaļu nevar piesiet, var izmantot:

- gumijas paliktņus,
- āķus,
- vai gumijas fasādes veltnīšus.

KĀPŅU AUGŠDAĻAS NOSTIPRINĀŠANA PRET SLĪDĒŠANU, VEICOT DARBUS UZ STABIEM

Lai nodrošinātu lielāku stabilitāti, veicot darbus uz stabiem, vēlams izmantot izvirzāmus atbalstus.

4.3.3 KĀPŅU STABILIZĒŠANA

Kāpņu apakšdaļas nostiprināšana pret slīdēšanu

Kāpņu apakšējā daļa ir jānostiprina, lai novērstu to slīdēšanas risku. To var izdarīt, izmantojot:

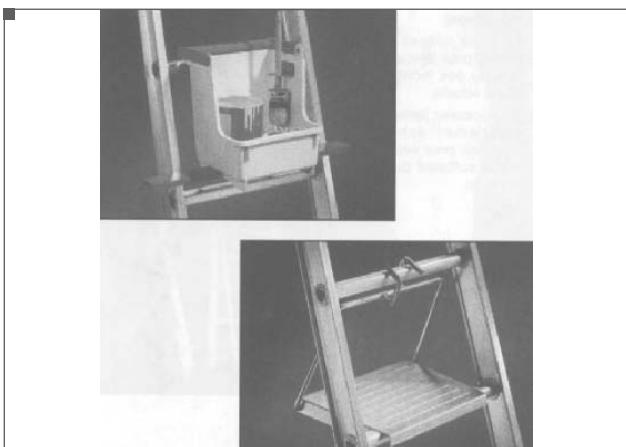
- pārvietojamu pamatni ar gumijas piesūcekņiem,
- ārējās gumijas pēdas balstiem,
- iekšējās gumijas pēdas balstiem,
- pēdu ar tērauda galiņu,
- stabilizatoru (paplašinot pamatni),
- jebkuru citu elementu, kas var pietiekami nodrošināt kāpņu stabilitāti un novērst to slīdēšanu izmantošanas laikā.

4.3.4. KĀPŅU IZMANTOŠANA

DARBU VEIKŠANA, ATRODOTIES UZ KĀPNĒM

Darba devējam ir jānodrošina, lai darba ņēmēji, veicot darbus uz kāpnēm:

- valkātu piemērotus zābakus, no kuriem notīrti dubļi,
- nelielus instrumentus glabātu, piestiprinātus jostai vai ievietotus plecu somā,
- smagus instrumentus un materiālus glabātu somā, raugoties, lai netiktu pārslogotas kāpnes, un ievērojot ražotāja sniegtais instrukcijas,
- pievērstu uzmanību tam, kas notiek zem viņiem,
- nekad nekāptu pāri diviem pakāpieniem,
- ievērotu maksimālo pielaujamo darba slodzi,
- nekad nelietotu kāpnes kā sastatnes vai kā tiltiņu.

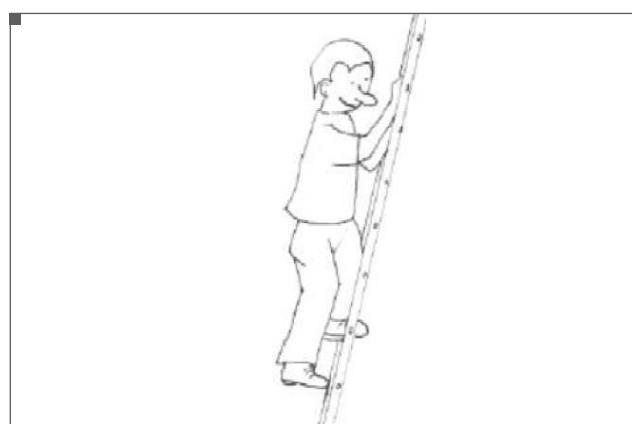
UZKĀPŠANA PA KĀPNĒM UN NOKĀPŠANA NO TĀM

Darba devējam ir jāapmāca darba devēji un jānodrošina, lai tie:

- vienmēr kāptu ar seju pret kāpnēm;
- izmantotu abas rokas;
- turētos pie šķērskokiem un nevis pie balstiem;
- lai tiem vienmēr būtu 3 saskarsmes punkti (1 roka + 2 pēdas vai 2 rokas + 1 pēda);
- uzmanītos no slidenām atbalsta virsmām (grīdām, sienām utt.) un kāpņu šķērskokiem (ūdens, eļļas, ledus);
- nekad neslīdētu lejā pa kāpņu balstiem.

Lai maksimāli samazinātu nokrišanas risku, darba ņemējiem.

- vajadzētu vienu roku drošības labad turēt brīvu un strādāt ar otru;
- nevajadzētu sniegties tālāk par rokas garumu, izstiepot roku sānu virzienā (vajadzības gadījumā būtu jāpārvieto kāpnes);
- nevajadzētu kāpt augstāk par ceturto šķērskoku no augšas, lai darba laikā būtu pietiekams atbalsts;
- ir jāraugās, lai neviens, pat palīgs, nestāvētu zem kāpnēm;
- būtu jāveic papildus piesardzības pasākumi, kad kāpnes tiek uzstādītas priekšā durvīm vai ejai (aizslēdziet durvis vai nobloķējiet eju);
- vienmēr būtu atbilstīgā veidā jāapzīmē savas klātbūtnes.

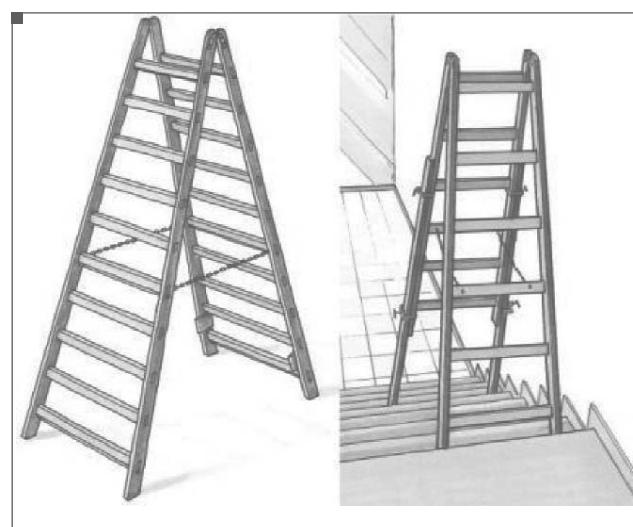
SLIETNU IZMANTOŠANA

Izmantojot slietnes:

- darba ņemējiem sniedziet skaidras instrukcijas par to, kā izmantojami slietni,
- jāizmanto tikai tādas slietnes, kas aprīkotas ar stinogrām fiksācijas ierīcēm,
- pirms katras lietošanas pārbaudiet, vai slietnes ir labā stāvoklī (nav ieteicams lietot bojātas slietnes),
- uzstādījet slietnes pareizi, izmantojot fiksēšanas ierīces, un nostipriniet tās, lai tās neslīdētu vai neapgāztos,
- lai izmantotu slietnes uz nama kāpnēm vai uz slīpas virsmas, lietojiet izbīdāmos pagarinājumus un nostipriniet tos vismaz divos punktos katrā pusē,
- uzstādījet slietnes pareizi un nekāpiet uz pēdējā pakāpiena, ja vien tur nav drošības platformas vai drošības aprīkojuma,
- vietās, kurās ir satiksme, iežogojiet slietnes ar barjerām,
- vienmēr atbilstīgā veidā apzīmējiet darba ņemēju klātbūtni.

UZMANĪBU!

- Nepārkāpiet no slietnēm uz citu darba iecirkni vai gājēju celiņu
- Slietnes nedrīkst izmantot kā vienkāršas kāpnes, tās neatverot

KĀ IZMANTOT SLIETNES AR IZBĪDĀMIEM PAGARINĀJUMIEM

Darba devējam ir jāsniedz skaidras instrukcijas darba ņemējiem par šā veida kāpņu izmantošanu.

Pirms katras izmantošanas pārbaudiet, vai kāpnes ir labā stāvoklī. Neizmantojiet bojātas kāpnes.

Uzstādījet kāpnes, lai tās stāvētu droši, un nostipriniet, lai tās neslīdētu un nešūpotos.

Nekāpiet uz šā veida kāpnēm, ja stiprinātājierīce nav pienācīgi nostiprināta.

Pagarinot kāpnes, nepārsniedziet ražotāja paredzēto vai attiecīgās valsts tiesību aktos noteikto augstumu.

Ja kāpnes ir pagarinātas, nekāpiet uz četriem pēdējiem pakāpieniem.

No šā veida kāpnēm nepārkāpiet uz citu darba iecirkni vai gājēju celiņu

Vietās, kurās ir satiksme, uzstādīt attiecīgas zīmes un nožogojiet darba zonu ar barjerām.

TELESKOPISKO KĀPNU IZMANTOŠANA

Uzstādīt, demontējiet un izmantojiet teleskopiskās kāpnes saskaņā ar ražotāja sniegtajām instrukcijām.

Novietojiet tās uz stingras virsmas. Samaziniet slodzi uz riteņiem un asīm, izmantojot atbalsta stieņus vai teleskopisko strēli.

Ievērojiet drošus atstatumus no gaisa elektropārvades līnijām un veiciet atbilstīgus pasākumus, lai novērstu strāvas trieciena iespējamību.

Novietojiet un pārvietojiet teleskopiskās kāpnes atbilstīgi ražotāja norādījumiem.

Uz teleskopiskajām kāpnēm kāpt drīkst vienīgi tad, kad tās ir uzstādītas pilnīgi droši un nostiprinātas ar fiksējošās sistēmas palīdzību.

Nodrošiniet darba ķēmējus pret nokrišanu.

Atbilstīgā veidā apzīmējiet darba vietu un darba ķēmēja klātbūtni.

AR DROŠĪBAS ARMATŪRU APRĪKOTO STACIONĀRO KĀPNU IZMANTOŠANA

Ja pēc risku novērtēšanas ir jāizmanto ar drošības armatūru aprīkotas stacionārās kāpnes, pārbaudiet, vai:

- tās ir izturīgas pret koroziju;
- gar augstumā esošu darba vietu pieklūšanas ceļiem ir uzstādītas attiecīgas aizsardzības ietaises (ar drošības armatūru aprīkotas kāpnes, stieņi) tā, lai darba ķēmēji varētu droši kāpt augšup un lejup, bez papildu nokrišanas iespējamības;
- virs visaugstākās darba vietas ir uzstādītas aizsargmargas;
- pēc konkrētiem intervāliem kāpnes ir aprīkotas ar atpūtas laukumiņiem;
- attiecīgie darba ķēmēji lieto atbilstīgus individuālos aizsardzības līdzekļus, piemēram, drošības jostas.

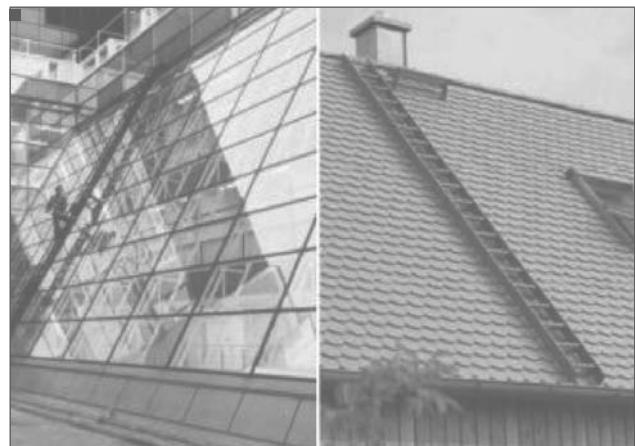
Ja darba ķēmēji no kāpnēm, kas aprīkotas ar drošības armatūru, pārvietojas uz citām ietaisēm, piemēram, uz slīdveidņiem vai konstrukciju augšējiem elementiem, pārejas punktam ir jābūt nostiprinātam.

STACIONĀRO KĀPNU IZMANTOŠANA UZ SLĪPIEM JUMTIEM

Ja stacionārās kāpnes tiek izmantotas pārvietošanās nolūkos, ir jāveic aizsardzības pasākumi, lai darba ķēmēji varētu droši pārvietoties uz augšu un uz leju.

Skurstenļlauku izmantotās jumta kāpnes ir stingri jāpies tiprina pie jumta

4.3.5 KĀPNU PĀRBAUDE UN APKOPE

Kāpnu pārbaude, apkope un remonts

Lai nodrošinātu ražotāja galveno drošības prasību ievērošanu, kāpnes pirms katras izmantošanas reizes ir jāpārbauda.

Visi remontdarbi jāuztīc speciālistam vai, vēl labāk, ražotājam.

Pārbaudes ir jāveic kompetentai personai, kurai jo īpaši jāpārbauda:

- šķērskoku piestiprinājums pie balstiem (cieša un stingra montāža);
- aprīkojuma stāvoklis un piestiprinājums;
- metināšanas šuvju stāvoklis;
- plaisu un zaru neesamība;
- šķērskoku bojājumi, ko izraisījusi piestiprinātā fiksācijas sistēma;
- visu vilces virvju stāvoklis un piestiprinājums;
- kāpnu atvēruma fiksācijas ietaišu stāvoklis;
- skabargu esamība;
- pretslides ietaišu stāvoklis kāpnu augšgalā un apakšgalā;
- stabilitāte (izkrituši šķērskoki);
- to ietaišu stāvoklis, kas novērš slīdēšanu, strādājot uz balkoniem vai citām izvirzītām virsmām;
- izbīdāmo elementu stāvoklis pagarināmajām slietnēm;
- zemējuma ietaises gadījumos, ja darbs tiek veikts elektroietaišu tuvumā vai to ietekmes zonā (elektriskās strāvas trieciena risks);
- teleskopisko kāpnu stabilizācijas sistēmas stāvoklis, nemot vērā riskus, ko rada ar tām saistītie iekārtie krēslī vai platformas;
- aizsardzības aprīkojuma stāvoklis stacionārajām kāpnēm ar drošības armatūru, tostarp margas un atpūtas laukumiņi.

Arī:

- metāliskajām detaļām ir jābūt aizsargātām pret koroziju;
- metāliskās kāpnes, kas nav izgatavotas no alumīnija vai nerūsējoša tērauda, būtu jāapstrādā ar rūsas izturīgu krāsu vai citu produktu.

Koka kāpnes nedrīkst krāsot, jo krāsa var nelaut saskaņā radušās plāisas vai citus koksnes bojājumus.

Tomēr šādām kāpnēm ir jābūt aizsargātām pret kokgraužiem, trupi, pelējumu u.c.

Tāpēc visas koka detaļu virsmas būtu jāapstrādā ar kādu aizsarglīdzekli, kurš nebūtu necaurspīdīgs vai necaurlaidīgs (piemēram, ar linsēku eļļu).

4.4 INDIVIDUĀLĀS PĀRVIE TOJAMĀS PLATFORMAS

VIEGLĀS INDIVIDUĀLĀS PĀRVIE TOJAMĀS PLATFORMAS (PODIJA PAKĀPIENI)

Ja saskaņā ar risku novērtējumu rodas nepieciešamība bieži veikt darbus nelielā augstumā dažādās vietās, kas tādējādi rada nokrišanas risku, ir jāizmanto ar aizsargmargām, grīdas apmali un margām apriņkotas platformas.

Vieglās individuālās pārvietojamās platformas ir ergono-

miskākas un drošākas nekā slietnes vai vienkāršās kāpnes.

Tās bieži izmanto uzglabāšanas telpās un noliktavās.

Darba laikā riteņiem jābūt nobloķētiem, lai novērstu nejaušu izkustēšanos.

Turklāt:

- pirms izmantošanas ir jāpārbauda platformas un atbalsta virsmas stāvoklis, lai nepieļautu neparedzētu slīdēšanu vai izkustēšanos,
- nedrīkst lietot bojātas individuālās pārvietojamās platformas,
- individuālo pārvietojamo platformu vienā reizē drīkst izmantot tikai viens cilvēks,
- drīkst izmantot tikai darba apstākļiem piemērotas platformas.

INDIVIDUĀLĀS PĀRVIE TOJAMĀS PLATFORMAS IZVĒLE UN IZMANTOŠANA

Kad vien iespējams, kāpnu vietā jāizmanto šis aprīkojums:

- darbam nelielā augstumā,
- ja atbalsta virsma ir horizontāla vai līdzena,
- darbam iekštelpās (kam tās ir īpaši piemērotas).

Ja atbalsta virsma ir irdena, mīksta vai slīpa, platformas stabilitāte jānodrošina, paliekot zem tās balstiem plāksnes.

Ja pārvadāšanas laikā ir tikušas noņemtas aizsargmargas, tās pirms platformas izmantošanas jāuzliek atpakaļ.

Svarīgi nodrošināt, lai pirms darba uzsākšanas stabilizējošie elementi būtu pareizi uzstādīti.

Darba ņēmējim darba laikā nevajadzētu pārāk stipri pārliekties pār margām, un platforma viņiem jāatstāj pirms tās pārvietošanas.

4.5 KONSOLES PLATFORMAS

DARBS NELIELĀ AUGSTUMĀ

Ja atbilstīgi risku novērtējumam tiek secināts, ka darbam nelielā augstumā ieteicams izmantot konsoles darba platformas:

- izmantojiet tikai tērauda vai koka atbalsta elementus;
- atbalsta elementus vienmēr novietojiet uz stipras, ciešas virsmas;
- darba samontējet platformu tādā veidā, lai aizsargātīce atrastos uz darba ņēmējiem būvi pieejamām detaļām un lai tā pienācīgi darbotos;
- iešķēršiet ražotāja sniegto norādījumus par slodzēm un stipribu;
- nosakiet attālumus starp darba platformas atbalsta elementiem un grīdas seguma stipribu un platumu saskaņā ar projektētajām slodzēm;
- samontējet grīdas segumu tā, lai novērstu šūpošanās un slīdēšanas iespējamību;
- nodrošiniet blīvu grīdas segumu vietās, kur pastāv trieciena iespējamība;
- nodrošiniet grīdas seguma līdzsvaru ar vismaz trīs atbalsta punktu palīdzību;
- nodrošiniet ērti piekļuvi, ja aprīkojums ir jāuzglabā;
- nodrošiniet piekļuvi darba platformai ar kāpņu laida palīdzību (nevis ar vienkāršu pieslienamo kāpņu palīdzību);
- uzstādīt malu azsargētaises, piemēram, kāpņu margas, starpbalstus un grīdas apmales.

c) darba virvei jābūt aprīkotai ar drošiem pacelšanās un nolaišanās līdzekļiem, kā arī ar paškontrolējošu sistēmu, lai novērstu lietotāja kritiena iespējamību gadījumā, ja viņš zaudē kontroli pār savām kustībām. Drošības virvei jābūt aprīkotai ar darba ņēmēja kustībām sekjošu pārvietojamu sistēmu kritienu novēšanai;

d) instrumentus un citus piederumus, ko darba ņēmējs grās izmantojot, jāpiestiprina pie darba ņēmēja drošības siksnes vai pie darba vietas sēdekļa vai jāpiestiprina ar citiem piemērotiem līdzekļiem;

e) darbu pienācīgi jāplāno un jāuzrauga, lai ārkārtas situācijā darba ņēmēju būtu iespējams glābt nekavējoties;

f) saskaņā ar 7. pantu attiecīgajiem darba ņēmējiem jāsaņem atbilstīga apmācība paredzēto darbību sakarā, un jo īpaši attiecībā uz glābšanas metodēm." (Direktīvas 2001/45/EK pielikuma 4.4. punkts).

„Izņēmuma gadījumos, kad, nemot vērā riska novērtējumu, otras virves izmantošana padarītu darbu vēl bīstamāku, ir pieļaujama tikai vienas virves izmantošana ar noteikumu, ka ir veikti atbilstīgi drošības pasākumi saskaņā ar attiecīgās valsts likumiem un praksi” [Direktīvas 2001/45/EK pielikuma 4.4. punkta pēdējā daļa]

4.6. PEEJA AR VIRVJU UN PIELĀGOJUMU PALĪDZĪBU

4.6.1. RISCU NOVERTĒŠANA UN VIRVJU UN PIELĀGOJUMU IZVĒLE

ĪPAŠIE NOTEIKUMI PAR PEEJAS AR VIRVĒM UN PIELĀGOJUMU IZMANTOŠANU (DIREKTĪVA 2001/45/EK)

„Pieeju ar virvju un pielāgojumu palīdzību var izmantot vienīgi apstākļos, kad riska vērtējumā atzīts, ka darbu iespējams veikt droši, un kad nav pamata izmantot citu, drošāku darba aprīkojumu.

Nemot vērā riska vērtējumu un jo īpaši atkarībā no darba ilguma un ergonomiskajiem ierobežojumiem, darba vietā ir jāparedz sēdeklis ar atbilstīgām palīgierīcēm.” (Direktīvas 2001/45/EK pielikuma 4.1.3. punkts).

„Izmantojot pieeju ar virvēm un pielāgojumus, jāievēro šādi nosacījumi:

- a) sistēmai jāsastāv vismaz no divām atsevišķi nostiprinātām virvēm, vienu no tām izmantojot kā pieejas, nolaišanās un atbalsta līdzekli (darba virve), bet otru – kā drošības līdzekli (drošības virve);
- b) darba ņēmējiem jābūt apgādātiem ar atbilstīgām drošības siksniem, un tās jāvalkā, savienotas ar drošības virvi;

PIEMĒROŠANAS SFĒRA

Šeit sniegtā informācija satur ieteikumus un padomus par virvju pieejas izmantošanas metodēm darbam augstumā.

Tā ir piemērojama gadījumos, kad jānodrošina virvju pieeja darba vietām augstumā, piemēram, uz ēkām, citām konstrukcijām vai dabas objektiem.

Tā ir piemērojama gadījumos, kad virves tiek izmantotas kā galvenais pieejas, izejas vai atbalsta līdzeklis vai kā galvenais līdzeklis aizsardzībai pret nokrišanu.

SHĒMA

1. Pašslēdošā nolaišanās ierīce
2. Pacelšanās ierīce
3. Saspiedējierīce
4. Savienotājs
5. Enerģijas absorbētājs
6. Enkura strope / enkura cilpa
7. Y enkurtrose
8. Darba virve / drošības virve
9. Drošības josta

VOLBA LANA

Pirms izvēlaties izmantot pieju ar virvēm, ir jāveic risku novērtējums, lai precīzi noskaidrotu prasības, kas attiecas uz visiem darba aspektiem.

„Pieju ar virvu un pielāgojumu palīdzību var izmantot vienīgi apstāklos, kad riska vērtējumā atzīts, ka darbu iespējams veikt droši, un kad nav pamata izmantot citu, drošāku darba aprīkojumu.” (Direktīvas 2001/45/EK pielikuma 4.1.3. punkts).

Šādu aprīkojumu var izvēlēties:

- ja fiziski nav iespējams uzstādīt un izmantot sastānes;
- ja fiziski nav iespējams uzstādīt un izmantot drošu darba platformu;
- ja fiziski nav iespējams uzstādīt un izmantot cita veida aprīkojumu darbam augstumā;
- ja objekta raksturs vai darba ilgums padara neiespējamu cita augstāk minētā aprīkojuma nodrošināšanu un izmantošanu;

un ar noteikumu, ka ir izpildīti šādi nosacījumi:

- a) sistēmai ir jāsastāv vismaz no divām atsevišķi noenkurotām virvēm: vienai ir jākalpo kā pieejas, nolaišanās un atbalsta līdzeklim (darba virve), bet otrai – kā rezerves virvei (drošības virve);
- b) darba ņēmēji ir jānodrošina ar atbilstīgu drošības jostu, viņiem šī drošības josta ir jālieto, un tai jābūt savienotai ar drošības virvi;
- c) darba virvei ir jābūt aprīkotai ar drošiem pacelšanas un nolaišanas līdzekļiem, un ar pašslēdošos sistē-

mu, kas nepielauj lietotāja nokrišanu gadījumā, ja tas zaudē kontroli pār savām kustībām. Drošības virvei jābūt aprīkotai ar pārvietojamu pretnokrišanas sistēmu, kas seko darba ņēmēja kustībām;

- d) instrumenti un citi piederumi, kuri jāizmanto darba ņēmējam, ir jāpiestiprina pie viņa drošības jostas vai sēdekļa vai kādā citā atbilstīgā veidā;
- e) darbam jābūt pareizi saplānotam un uzraudzītam, lai ārkārtas gadījumā darba ņēmēju varētu nekavējoties glābt;
- f) iesaisītajām personām ir jāiziet atbilstīga apmācība, kas veltīta tieši paredzētajām operācijām, it īpaši glābšanas procedūrām.

Nemot vērā šī darba aprīkojuma īpašo raksturu, darba devējam ir jānodrošina atblstoša iesaisīto darba ņēmēju informēšana un apmācīšana.

Ir jāievēro normatīvo aktu prasības, un darba devējiem ieteicams ķemt vērā darba ņēmēju spējas, no veselības un drošības viedokļa raugoties.

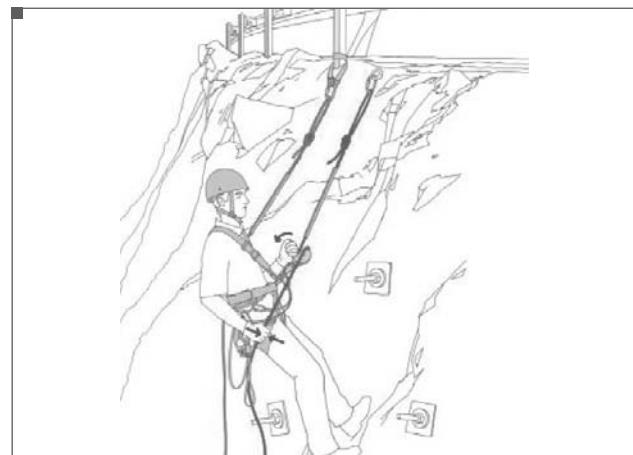

4.6.2. VIRVJU IZMANTOŠANA

DARBA PROCEDŪRAS

Darba procedūrām jāietver:

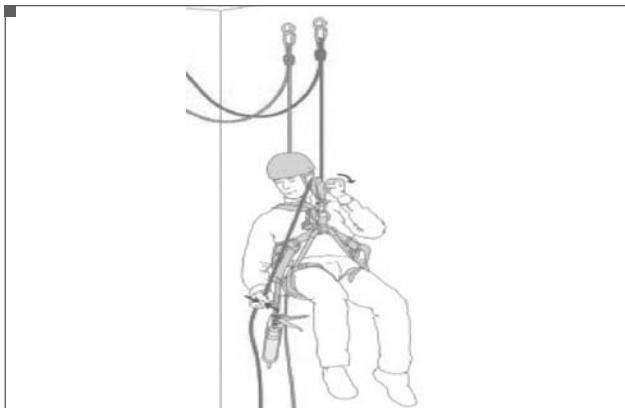
- pārbaude pirms darba uzsākšanas (īpaši katras dienas sākumā);
- bīstamo zonu noteikšana;
- atbilstīgi piesardzības pasākumi, lai novērstu piekaries aprīkojuma (piemēram, veltnišu) bojājumus;
- nolaišanās nodrošināšana tieši zem enkura, lai maksimāli samazinātu svārsta efektu.

DARBS, IZMANTOJOT PEEJU AR VIRVJU UN PIELĀGOJUMU PALĪDZĪBU

Ir jānodrošina, lai:

- darba uzraugi un darba ņēmēji būtu kompetenti, lai izmantotās darba metodes būtu vispiemērotākās un lai tiktu ņemti vērā jaunākie zināmie aprīkojuma un paņēmienu uzlabojumi;
- darba ņēmējiem būtu nepieciešamās fiziskās spējas un lai tie būtu piemēroti konkrēto uzdevumu veikšanai,
- darba ņēmēji strādātu grupās, katrā no kurām būtu ne mazāk kā divi cilvēki;
- darba ņēmēji būtu kompetenti un apmācīti tiem uzticēto uzdevumu veikšanā,
- darba ņēmēji būtu apgādāti ar to darbam piemērotu apgērbu un aprīkojumu;
- darba ņēmēju rīcībā būtu glābšanas un evakuācijas plāns un lai viņi varētu sniegt palīdzību savam grūtībās nokļuvušajam kolēgim,
- darbotos efektīva saziņas sistēma.

KĀ IZMANTOT ENKURUS

Izmantojot pieeju ar virvju palīdzību, pārbaudiet, vai:

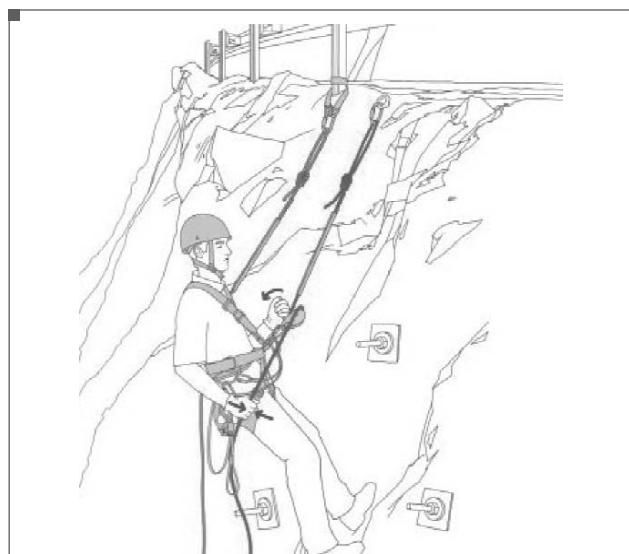
- darba zona ir atbilstīgi apzīmēta,
- tiek izmantota atbilstoša drošības josta,
- drošības trose ir pietiekami stingra, lai izturētu paredzamās slodzes arī ārkārtas situācijās, piemēram, veicot glābšanas pasākumus,
- aprīkojums ir piemērots tā izmantošanai un vai tas ir pienācīgi kopts un uzglabāts piemērotos apstākļos,
- pacelšanas un nolaišanas aprīkojums spēj automātiski apturēt vai palēnināt virves kustību ar nolūku nodrošināt kontrolei nolaišanos.

KĀ IZMANTOT ENKURUS

Ir jānodrošina, lai:

- enkuri būtu droši,
- enkuru stipriņa būtu vismaz ekvivalenta tiem piestiprināto virvju stipriņai (ja nav piemērotu enkuru, pie kuriem varētu tieši piestiprināt virves, ir jāizmanto enkuru stropes),
- gadījumos, kad jāaprēķina spēki, to veiktu kāds kompetents darba ņēmējs,
- darba plānā būtu ietverta vissarežītākā no izmantojamajām enkuru sistēmām un lai darba ņēmēji būtu apmācīti un prastu uzstādīt šā veida enkuru sistēmu.

DUBULTĀS AIZSARDZĪBAS IZMANTOŠANA

Dubultās aizsardzības princips ir svarīgs.

Pieejas ar virvju palīdzību gadījumā, kad darba ņēmējs tiek pārvietots vai novietots piekarinātā stāvoklī, ir jāizmanto vismaz divas neatkarīgi noenkurotas virves:

- viena galvenokārt tiek izmantota pieejai, izejai un atbalstam (darba virve),
- otra tiek izmantota kā papildu drošības līdzeklis (drošības virve).

KĀ IZMANTOT INSTRUMENTUS UN DARBA APRĪKOJUMU

Lai varētu izmantot instrumentus un citu darba aprīkojumu, veicot darbu ar virvju pieejas palīdzību:

- darba ņēmējiem jābūt apmācītiem šo instrumentu un darba aprīkojuma pareizā izmantošanā,
- instrumentiem jābūt piemērotiem izmantošanai, strādājot ar virvju pieejas palīdzību,
- jānodrošina atbilstīga virves aizsardzība, lai izvairītos no instrumentu, kīmisku vielu, ugunsgrēka utt. izraisītiem bojājumiem,
- jāveic atbilstīgi pasākumi, lai nepielautu instrumentu nokrišanu,
- visam elektroaprīkojumam jābūt piemērotam konkrētajai videi, kurā tas tiek izmantots un ir jāņem vērā visi iespējamie elektriskās strāvas trieciena riski,
- nelieli instrumenti ir jāpiestiprina pie darbinieku drošības jostām,
- jāraugās, lai netiktu pieļauta zem sprieguma esošu vadu pieskaršanās darba virvei un drošības virvei,
- lielāki instrumenti ir jāsavieno ar atsevišķu piekares sistēmu, kas ir nodrošināta ar atsevišķu enkuru,
- jānodrošina efektīva saziņas sistēma starp darbiniekim,
- jāveic piesardzības pasākumi, lai nepielautu aprīkojuma vai materiālu nokrišanu vietās, kur tie var apdraudēt citus cilvēkus,
- zem virvju pieejas izmantošanas darba iecirkņa ir jāizveido zona, kur nedrīkst uzturēties cilvēki.

4.6.3 VIRVJU PEEJAS APRĪKOJUMA IZVĒLE, PĀRBAUDE, APKOPE UN UZGLABĀŠANA

APRĪKOJUMA IZVĒLE

Izvēloties aprīkojumu, kā arī pirms tā lietošanas ieteicams veikt šādas pārbaudes:

- vai aprīkojums atbilst standartiem, kas regulē paredzamo izmantošanu;
- vai komponenti ir savstarpēji savietojami;
- vai ražotāja sniegta informācija par ražojumu (ražotāja lietošanas instrukcijas) ir saprotamas darba ņēmējiem;
- vai ir sniegta informācija par aprīkojuma pārbaudi, apkopi un uzglabāšanu.

APRĪKOJUMA PĀRBAUDE

Darba devējam jāveic virvju un piederumu pārbaude atbilstīgi ražotāja sniegtajiem norādījumiem.

Ir svarīgi, lai viss virvju pieejas aprīkojums pirms katras tā lietošanas tiktu pakļauts vizuālai un taustes pārbaudei, ko veic kompetenta persona, lai tas būtu drošā stāvoklī un pareizi darbotos.

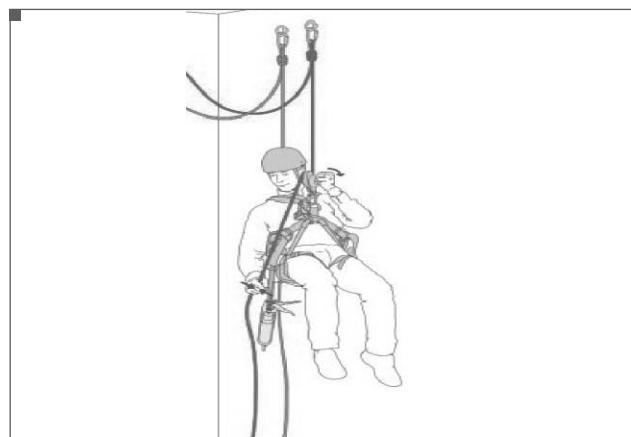
No ražotāja būtu jāiegūst norādījumi par šādas pārbaudes veikšanu, un šie norādījumi būtu stingri jāievēro.

Jāizstrādā oficiālas pārbaudes procedūras, lai nodrošinātu virvju pieejas aprīkojuma rūpīgu pārbaudi, ko veic kompetenta persona, pirms aprīkojuma pirmās izmantošanas un turpmāk ne retāk kā reizi sešos mēnešos, kā arī pēc tādiem apstākļiem, kas būtu varējuši apdraudēt drošību.

Ja virvju pieejas aprīkojums tiek izmantots grūtos apstākļos, ieteicams veikt starppārbaudes papildus tām pirmslietošanas un detalizētajām pārbaudēm, kas tiek veiktas pēc intervāliem, kuri noteikti risku novērtējumos, kas veikt ti pirms darbu uzsākšanas un darbu gaitā.

Gan detalizēto pārbaužu, gan arī starppārbaužu rezultāti ir jāreģistrē.

Visas virvju pieejas aprīkojuma detaļas, kurām konstatēts kāds defekts, ir jāizņem no lietošanas.

TEKSTILIZSTRĀDĀJUMI

Īpaša uzmanība ir jāpievērš tekstilizstrādājumiem:

- jāizvairās no saskarsmes ar kīmiskām vielām, jo to izraisītos defektus ir grūti atklāt: pārbaudiet, vai nav kādu kīmisku vielu izraisītu bojājumu, piemēram, uzbrieduma vai deformācijas, vai šķiedras neizskatās kā apbārstītas ar pūderi un vai nav vērojamas krāsas izmaiņas;
- jāpārbauda, vai tekstilizstrādājumiem nav arī kādu citu bojājumu, piemēram, nobrāzumu vai iegriezumu;
- ja tekstilizstrādājumi ir nonākuši saskarsmē ar rūsu, tie ir jānomazgā;
- tekstilizstrādājumi, kas bijuši pakļauti nopietnam triecienam (ievērojamam trieciena spēkam), ir jānomaina;
- tie jāmazgā temperatūrā, kas zemāka par 50° C, ar

fīrām ziepēm vai maigu mazgāšanas līdzekli, kura pH lielums ir no 5.5 līdz 8.5; pēc tam tie rūpīgi jāizskalo aukstā, fīrā ūdenī. Augstākas temperatūras var izraisīt tekstilizstrādājumu raksturlielumu izmaiņas. Tekstilizstrādājumiem būtu jāļauj izžūt dabiskā celā, nepakļaujot to saules staru un citu karstuma avotu ieteikmei;

- pakļaušanai ultravioleto staru iedarbei jābūt minimālai (ultravioletie starri paātrina novecošanu un attiecīgi samazina tekstilizstrādājumu materiālu stiprību).

METĀLI

Īpaša uzmanība ir jāpievērš metāliskiem elementiem:

- jāpārbauda to nolietojums, plaisiru, deformāciju, korozijas vai citu bojājumu esība;
- jāpārbauda, vai tie nav ķīmiski piesārnoti: daži ķīmiskie produkti var izraisīt pārāk lielu koroziju;
- metāliskie elementi jāuztur fīri un vajadzības gadījumā jāieejlo;
- metāliskos elementus drīkst fīrit, tikai iemērcot tos uz dažām minūtēm fīrā, karstā ūdenī, kam var pievienot mazgāšanas līdzekli vai ziepes;
- jūras vidē izmantoti metāliskie elementi jāfīra, iemērcot tos fīrā, aukstā ūdenī uz ilgāku laiku.

AIZSARGĶIVERES

Īpaša uzmanība jāpievērš aizsargķiverēm:

- jāpārbauda, vai tās nav saplaisājušas, deformējušās, stipri nobrāztas, ar iegriezumiem vai citiem bojājumiem;
- jāpārbauda zoda siksnes un ievietotie polsteri, tos tarp visi stiprinājumi un pielāgojumi.

APRĪKOJUMA APKOPE

Jāizstrādā virvju pieejas aprīkojuma apkopes procedūras un to reģistrācijas kārtība. Jāuzturt dokumentāciju, kurā reģistrēti visi izsniegtie virvju pieejas aprīkojuma elementi. Šajos dokumentos jānorāda kalpošanas ilgums un derīguma termiņš, ja to ir norādījis ražotājs.

Dažos gadījumos var būt nepieciešama dezinfekcija (piemēram, pēc izmantošanas kanalizācijā). Ir jāievēro ražotāja sniegtie norādījumi. Aprīkojums arī jānoskalo ar fīru, aukstu ūdeni, un tam jāļauj nožūt dabiskā veidā.

Aprīkojumu bez ražotāja iepriekšējas piekrišanas nedrīkst izmainīt.

APRĪKOJUMA UZGLABĀŠANA

Pēc nepieciešamās fīrīšanas un izžāvēšanas aprīkojums jāuzglabā neiepakotā veidā vēsā, sausā un tumšā vietā, ķīmiski neitrālā vidē, sargājot to no liela karstuma un karstuma avotiem, liela mitruma, asām šķautnēm, korozijas vai citiem iespējamiem bojājumu avotiem.

4.7 CITS APRĪKOJUMS DARBAM AUGSTUMĀ

4.7.1 VISPĀRĒJIE NOTEIKUMI

Tirgū ir pieejami dažādi citi aprīkojuma priekšmeti, kas palīdz maksimāli samazināt ar darbu augstumā saistītos riskus.

Šis aprīkojums nav minēts Direktīvas 2001/45/EK pielikumā.

Tomēr, tā kā šāds aprīkojums tiek izmantots arvien biežāk, trpmāk, vienīgi ilustrācijas nolūkos, ir minēti daži piemēri, kā arī daži drošas izmantošanas ieteikumi.

Tomēr pirms šāda aprīkojuma izvēlēšanās vai izmantošanas darba devējam ir jāveic risku novērtējums saskaņā ar Pamatdirektīvu 89/391/EEK.

Lai gan nav atsevišķas direktīvas par šāda aprīkojuma liešanu, Eiropas Komisija vērš uzmanību uz to, ka līdztekus Pamatdirektīvai var piemērot arī citas direktīvas, jo īpaši Direktīvu 89/655/EEK par darba aprīkojumu, ko darba ņēmēji izmanto darbā, un Direktīvu 95/63/EK par pārvietojamu darba aprīkojumu un kravu pacelšanas aprīkojumu, kuru darba ņēmēji izmanto darba vietā.

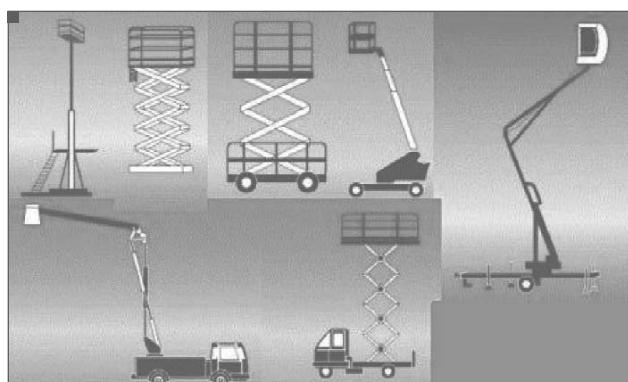
4.7.2 PĀRVIETOJAMĀS PACEĻAMĀS DARBA PLATFORMAS (PPDP)

KAD UN KĀ IZVĒLĒTIES PĀRVIETOJAMO PACEĻAMO DARBA PLATFORMU (PPDP)

Kad vien tas iespējams saskaņā ar risku novērtējumu, ieteicams izvēlēties šādu aprīkojumu, nevis virves vai kāpnes.

Izvēloties PPDP, jāaplūko šādi jautājumi:

- Kāds ir nepieciešamais pacelšanas augstums?
- Kāda ir augstuma starpība starp darba vietu un iekārtas atbalsta virsmu?
- Kādi ir atbalsta virsmas raksturlielumi (raksturs, stāvoklis, slīpums, šķēršļi, stipribs utt.)?
- Cik lielam darba ņēmēju skaitam jāatrodas uz platformas?
- Kādi ir to detaļu un aprīkojuma izmēri un svars, kas jāpaceļ ar platformu vai kuram uz tās ir jāatrodas?
- Vai darbojošās platformas kustības ceļā vai tā tuvumā atrodas kādas elektroiekārtas – pārvades līnijas, transformatori vai sadales stacijas, radio un TV raidītāji vai citas elektroiekārtas?

KĀ IZMANTOT PĀRVIETOJAMO PACEĻAMO DARBA PLATFORMU (PPDP)

Ļoti svarīgi ir ievērot ražotāja sniegtos izmantošanas noteikumus, kā arī darba drošības un veselības prasības darba laikā, it īpaši:

- ierobežojumus, kas noteikti, lai nodrošinātu darba aprīkojuma stabilitāti;
- maksimālo vēja ātrumu.

Izmantojot pārvietojamo pacelamo darba platformu (PPDP) vienā noteiktā vietā, tā jānostiprina ar kīliem un stabilizācijai izmantojamām pagaidu atbalsta plāksnēm (atkarībā no grunts stingruma).

Turklāt jāpārbauda maršruts pirms aprīkojuma pārvietošanas, it īpaši jānovērtē slīpas un nelīdzenas virsmas: slīpumam jāatlībst platformas konstrukcijai.

Strādājot ar strēles veida PPDP, nedrīkst darba ņēmējiem vienmēr jābūt piestiprinātiem pie drošības troses (IAL), lai novērstu nokrišanu.

Pēc risku novērtēšanas ir jārīkojas šādi:

- Samontējet un izmantojet pārvietojamo pacelamo darba platformu (PPDP) drošā veidā, atbilstīgi ražotāja sniegtajiem norādījumiem, un pārliecinieties, ka platformas darba zonā nav konstrukciju, kas varētu izraisīt saspiešanas vai bīdes iespējamību.
- Nostipriniet ar kīliem pārvietojamo pacelamo darba platformu (PPDP), ja tā tiek izmantota pastāvīgā vietā.
- Šādos gadījumos (un ja to pieprasī grunts stāvoklis) kā stabilizatorus izmantojiet pagaidu atbalsta plāksnes.
- Pirms pārvietojamās pacelamās darba platformas (PPDP) pārvietošanas pārbaudiet kusības maršrutu (attiecībā uz šķēršļiem, nelīdzenumiem utt.).
- Vietās, kurās notiek ceļu satiksme un kurās pastāv sadursmes iespējamība ar transporta līdzekļiem, nodrošiniet zonu zem darba platformas, arī ar atbilstīgu zīmju palīdzību.
- Stingri ievērojiet ekspluatācijas instrukcijā sniegtos ieteikumus attiecībā uz pārvietojamās pacelamās platformas (PPDP) stabilitāti un maksimālo vēja ātrumu.
- Ievērojiet drošu atstatumu līdz elektropārvades līnijām un citām elektroiekārtām, lai izvairītos no elektriskās strāvas triecienu iespējamības.
- Organizējet darbu tā, lai nelaimes gadījuma vai ārkārtas gadījumā vēl kāds darba ņēmējs vienmēr varētu izmantot avārijas vadības ierīci.

PĀRVIEJOJAMĀS PACEĻAMĀS DARBA PLATFORMAS (PPDP) UN TĀS GROZA UZSTĀDIŠANA, MONTĀŽA, APKOPE UN PĀRBAUDE

Šis darba aprīkojums ir ārkārtīgi sarežģīts, un tā uzstādišanu, montāžu, apkopi un pārbaudes ir jāveic īpaši apmācītiem un augsti kvalificētiem darba īņemējiem.

Šī aprīkojuma testēšana, ekspluatācijas derīguma pārbaude un regulārā apkope un pārbaude ir pārāk sarežģīti jautājumi, lai tos varētu īsumā aplūkot šajā rokasgrāmatā. Visas šīs darbības ieteicams veikt licencētā remontadarbnīcā vai arī piegādātāja vai ražotāja uzņēmumā.

Visos gadījumos ir jāievēro izmantošanas valstī spēkā esošie noteikumi un standarti.

Izvēloties „Pacelšanas grozus”, „Pārvietojamās pacelšanas darba platformas”, „Pacelšanas platformas” un „Drošības prasības pacelšanas virsmām”, lieti noder šādi standarti:

EN 1088:1999 „Drošības prasības piekātam darba aprīkojumam. Konstrukcijas aprēķini, stabilitātes kritēriji, uzbūve. Testi”

EN 280:2001 „Pārvietojamās pacelšanas darba platformas. Konstrukcijas aprēķini, stabilitātes kritēriji, uzbūve. Drošība, pārbaudes un testi”

EN 1495:1997 „Pacelšanas platformas. Mastu kāpšanas darba platformas”

EN 1570:1998 „Drošības prasības pacelšanas virsmām”

KAS IR JĀPĀRBAUDA PIRMS MASTU KĀPŠANAS APRĪKOJUMA IZMANTOŠANAS

Pirms mastu kāpšanas aprīkojuma izmantošanas:

- pārliecībieties, ka to ir uzstādījusi un pārbaudījusi kompetenta persona;
- pārliecībieties, ka pēc šīs pārbaudes nekas nav mainījies (apkārtnē, enkuru stiprinājumi, nostiprinājums, troses, negadījumi utt.);
- pārbaudiet, vai laika apstākļi, it īpaši vēja ātrums un intensitāte, ir piemēroti aprīkojuma izmantošanai;
- nosakiet celtspēju un ražotāja atļautās maksimālās būtiskās slodzes;
- ik dienas pārbaudiet visus galvenos elementus (enkuru stiprinājumus, platformu, skavas, troses, sasaistes, drošības aprīkojumu utt.).

MASTU KĀPŠANAS APRĪKOJUMA IZMANTOŠANA

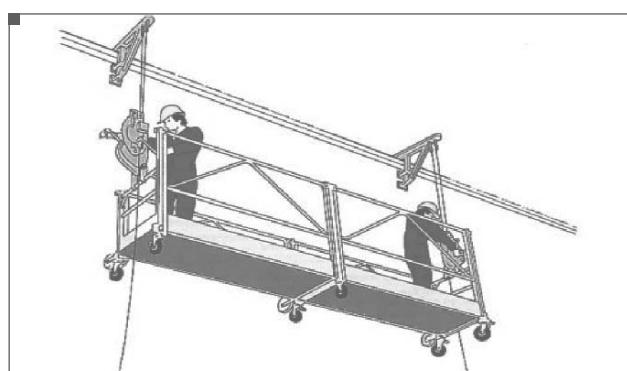
Izmantošanas laikā:

- paceliet un nolaidiet platformu lēnām, saglabājot grīdu vairāk vai mazāk horizontālā stāvoklī;
- platformas pacelšanas vai nolaišanas laikā sargieties no jebkuriem neparedzētiem riskiem (atvērti logi utt.);
- sadaliet slodzi pēc iespējas vienmērīgāk, nepārsniedzot ražotāja noteiktos ierobežojumus.

4.7.4 PIEKĀRTĀS PLATFORMAS

Ja saskaņā ar risku novērtējumu iespējams izmantot tikai piekārto platformu, jāatceras, ka, tā kā šis aprīkojums ir piekārts, tas var izrādīties bīstams.

Tādēļ jāizvēlas piekārta platforma, kurai ir atbilstības sertifikāts (vai attiecīgais sertifikāts, ja platforma tiek nomāta).

4.7.3. MASTU KĀPŠANAS APRĪKOJUMS

MASTU KĀPŠANAS APRĪKOJUMA IZVĒLE

Mastu kāpšanas aprīkojumu var pielāgot konkrētajam nepieciešamajam augstumam, nodrošinot pareizus ergonomiskos darba apstāklus. Mastu kāpšanas aprīkojumu var izmantot mūrēšanai, logu nomaiņai u.c. darbiem.

Platformai ir jābūt atbilstības sertifikātam (vai sertifikātam, ja aprīkojums tiek nomāts vai ir iegādāts kā lietots aprīkojums). Vienmēr ievērojiet piegādātāja sniegto norādījumus.

Vietās, kur var piekļūt konstrukcijas pamatiem, ieteicams izvēlēties platformas, kuras virzās gar trosēm.

KAS VĒL IR JĀPĀRBAUDA PIRMS PAŠGĀJĒJU PIEKARSASTATNU VAI MASTU KĀPŠANAS APRĪKOJUMA IZMANTOŠANAS

Pirms pašgājējas piekārtās platformas izmantošanas pārliecinieties par šādu ierīču esību:

- automātiskā drošības ierīce (pievienota drošības trosei neatkarīgi no piekāres elementa);
- ierīce, kura aptur nolaišanu (gadījumā, ja piekārtā platforma iestrēgst);
- ierīce troses nostiepuma ierobežošanai (ja piekārtā platforma iestrēgst pacelšanas laikā);
- kusības ierobežotāji (augšējais un arī apakšējais);
- ierīce, kura ļauj pārvietot piekārto platformu vertikālā virzienā un automātiski aptur kusību, ja līmenū starpība ir pārāk liela.

Pārbaudiet, vai:

- elektroiekārta ir kārtībā un vai ir veikti pasākumi pret strāvas triecienu iespējamību. Sīkāka informācija par šiem riskiem ir sniegtā 3.5. punktā „leteikumi darbam augstumā elektroietaisēs vai to tuvumā”;
- vadības ierīces ir pareizi uzstādītas.

Turklāt pārliecinieties, vai katru no vinčām var vadīt:

- vienlaikus,
- ar vadības ierīcēm, kuras nekavējoties aptur visas kusības, ja pie vinčām neviens nav;
- ar vadības ierīcēm, kuras var nobloķēt izslēgtā pozīcijā un kuras ir aprīkotas ar avārijas izslēdzēju.

PIEKĀRTO DARBA PLATFORMU IZMANTOŠANA

Pēc darbu augstumā risku novērtēšanas piekārtās darba platformas var izmantot tad, ja nav iespējams izmantot citu darba aprīkojumu.

Piekārtās platformas, kurām vajadzīga trošu izmantošana, ļauj piekļūt darba vietām augstumā un novietot tās attiecībā pret šādām darba vietām.

Ja ir izvēlēts šāds aprīkojums:

- to drīkst izmantot tikai tādi darba ņēmēji, kuri ir attiecīgi apmācīti un ir saņēmuši rakstveida instrukcijas;
- montāžas laikā ir jānodrošina, lai piekārtās platfor-

mas būtu stabīlas un lai tiktu ievērotas ekspluatācijas instrukcijas;

- visapkārt platformām vai groziem ir jāuzstāda margas, lai novērstu nokrišanu;
- katrām piestiprinājuma punktā ir jāizmanto divas trozes; nesošā trose un drošības trose;
- pacelšanai ir jānotiek sinhroni, turot darba platformu horizontālā stāvoklī, bet trozes - vertikālā;
- automātiskai ierīcei ir jāpārtrauc pacelšana gadījumā, ja platforma sašķiebjas;
- jāizmanto individuālie aizsardzības līdzekļi (IAL) pret nokrišanu no augstuma;
- pirms darba uzsākšanas ir jāpārbauda piekārtās platformas funkcijas un stāvoklis (it īpaši IAL vai citi papildu pasākumi, kuru nolūks ir novērst visus nokrišanas riskus vai tos maksimāli samazināt).

4.7.5. PIEKĀRTIE GROZI

FASĀŽU APKOPĒ UN TĪRĪŠANA

Viena no iespējamām metodēm fasādes apkopei un tīrīšanai ir piekārtā groza izmantošana.

Piekārtajam grozam visos gadījumos jābūt stingri piestiprinātam pie ēkas.

Turklāt:

- pirms katras lietošanas reizes ir jānodrošina tā pareiza darbība;
- grozu drīkst atļaut izmantot tikai attiecīgi apmācītiem darba ņēmējiem; viņiem jāievēro ekspluatācijas instrukcijas;
- pretnokrišanas ietaises ir jāuzstāda arī uz piekļuves vietām grozam;
- jāpiepras, lai darba ņēmēji, kuri atrodas nevadītos grozos, izmantotu drošības jostas;
- darba devējam ir jāuzzinā informācija par laika apstākļiem (vēju, temperatūru, ledu, sala risku, lietu utt.) un attiecīgi jāinformē darba ņēmēji.

5. PAPILDUS AIZSARDZĪBAS APRĪKOJUMS UN PALĪGAPRĪKOJUMS

5.1. MARGAS UN BARJERAS

AIZSARGMARGU IZMANTOŠANA

Aizsargmargas ir tiešs kolektīvās aizsardzības aprīkojums, kas novērš darba ķēmēju nokrišanu, nodrošinot aizsardzību gar visām malām.

Ieteicams izvēlēties šāda veida kolektīvo aizsardzību pret nokrišanas risku salīdzinājumā ar pārējo aprīkojumu.

Aizsargmargu sistēmas var:

- sastāvēt no trim atsevišķām daļām, kas ietver stingru un izturīgu augšējo un vidus stieni un stingru apmali, vai
- būt integrālas sistēmas, kas sastāv no aizsargekrāniem, masīvām plankām vai trīsdaļīgām sānu aizsardzības sistēmām ar drošības tīkliem, aizsargiem un līdzvērīgiem vai līdzīgiem elementiem.

MALU AIZSARDZĪBA

Ja pastāv kritiena iespējamība, sānu malu aizsargierīces vai pastāvīgās barjeras, kas novērš cilvēku nokrišanu, ir jāieriko:

- uz kāpnēm, kurām nav sānu margu, kāpņu laukumiņiem, gar sienās atstātiem atvērumiem;
- darba vietās un satiksmes eejās;
- gar gārdā, griestos un jumtos atstātiem atvērumiem.

Sānu malu aizsardzība jānodrošina tiešā tādu vietu tuvumā, kas darba ķēmējiem rada nokrišanas iespējamību. Tā sastāv no kāpņu margām, starpbalstiem un, iespējams, apmales bortiem.

5.2 AIZSARDZĪBA, STRĀDĀJOT UZ SLĪPĀM VIRSMĀM

SLĪPUMA APAKŠAS AIZSARDZĪBAS SISTĒMU IZMANTOŠANA

Balstoties uz risku novērtējumu, šīs aizsardzības ierīces var izvēlēties, lai nodrošinātu efektīvu kolektīvo aizsardzību pret nokrišanu no augstuma.

Tās var uztvert darba ķēmējus, kuri paslīdējuši, strādājot uz slīpām virsmām.

Tās ir izveidotas kā noslēgtas aizsardzības šķērssiens, kas aprīkotas ar tīkliem, ekrāniem vai masīvām plāksnēm.

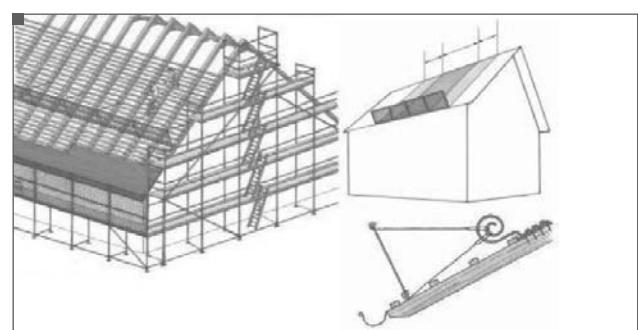
Lai izmantotu malu aizsardzības ierīces uz slīpiem jumtiem, jāņem vērā šādi aspekti:

- to jumta veidu skaits, kuru slīpums atļauj šādu ierīču uzstādīšanu, ir ierobežots;
- jumta vai lēzenās virsmas slīpums nosaka tās virsmas, uz kurām ir vislielākais paslīdēšanas risks;
- malu aizsardzības ierīcēm ir jābūt garākām par nodrošināmo darba zonu.

Atbalsta elementi:

- ir jāuzstāda saskaņā ar ražotāja norādījumiem attiecībā uz montāžu un izmantošanu, un
- tos drīkst piestiprināt tikai pie viengabalaīnām spārēm, tiem ir jābūt perpendikulāriem jumta noteikām un pietiekami izturīgiem.

Uzstādot malu aizsardzības ierīces, ir jāizmanto individuālie aizsardzības līdzekļi (IAL).

5.3. AIZSARGTĪKLI

AIZSARGTĪKLU UZSTĀDĪŠANA

Aizsargtīklus var izmantot pēc darba devēja veiktās risku novērtēšanas.

Šādā gadījumā:

- aizsargtīklus uzstāda no darba aprīkojuma, piemēram, no drošas darba platformas, ievērojot drošības instrukcijas, lai darba ņēmēji nebūtu pakļauti papildu nokrišanas iespējamībai;
- jāiepazīstas ar lietošanas norādījumiem būvlaukumā, jāievēro tie un jānodrošina to ievērošana;
- aizsargtīkli ir jāpiestiprina tikai pie monolītiem konstrukciju elementiem.

Piestiprinot tīklus, darba devējam jāpārliecinās, ka nav pārsniegti šādi lielumi:

- pielaujamie nokrišanas augstumi aizsargātajās darba vietās un gar to malām,
- atstatumi starp tīkla piestiprināšanas punktiem,
- maksimālie tīkla nostiepšanās lielumi.

Izmantojet tikai atbilstīgus un nebojātus tīklus un pārbau-diet tos pirms katras izmantošanas reizes saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem un praksi.

Nodrošiniet atbilstīgu aizsargtīkla deformāciju tam pielikto spēku iedarbības rezultātā, lai neviens darba ņēmējs, kurš ir nokritis, neatsistos pret zemi.

Pārbaudiet, vai ražotāja instrukcijās nav kādu papildu ieteikumu par aizsargtīklu drošu uzstādīšanu un izmantošanu.

5.4 INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS LĪDZEKLĀ (IAL)

VISPĀRĒJIE NOTEIKUMI - DEFINĪCIJA (DIREKTĪVA 89/656/EEK)

Par individuālajiem aizsardzības līdzekļiem sauc visus valkāšanai vai līdzņemšanai paredzētos aizsardzības līdzekļus, kas nodrošina darba ņēmējus pret vienu vai vairākiem riskiem viņu darba drošībai un veselībai, kā arī citas šim mērķim domātas papildierīces.

Definīcija neattiecas uz:

- a) parasto darba apģērbu un formas tērpu, kas nav īpaši veidots, lai aizsargātu darba ņēmēja drošību un veselību;
- b) līdzekļiem, ko izmanto avārijas un glābšanas dienestī;
- c) individuālajiem aizsardzības līdzekļiem, kurus nēsā vai lieto armijā, policijā vai citās sabiedriskās kārtības sargāšanas struktūrās;
- d) individuālajiem autotransporta aizsardzības līdzekļiem;
- e) sporta inventāru;
- f) pašaizsardzības vai iebiedēšanas līdzekļiem;
- g) portatīvajām ierīcēm, ar kuru palīdzību konstatē un brīdina par briesmām un traucējumiem.

Individuālie aizsardzības līdzekļi jālieto tad, ja no riska nav iespējams izvairīties vai to nav iespējams pietiekami mazināt, izmantojot kolektīvas aizsardzības tehniskos līdzekļus vai arī ieviešot darba organizācijas pasākumus, metodes vai procedūru.

Individuālajiem aizsardzības līdzekļiem jāatbilst attiecīgajiem Kopienas noteikumiem par to konstrukciju un izgatavošanu attiecībā uz darba drošību un veselības aizsardzību.

Visiem individuālajiem aizsardzības līdzekļiem:

- a) jāatbilst attiecīgajam riskam, pašiem neizraisot lielāku risku;
- b) jāatbilst darba vietas apstākļiem;
- c) jāatbilst ergonomikas prasībām un darbinieku veselības stāvoklim;
- d) pēc nepieciešamo pielāgojumu izdarīšanas jāatbilst darbinieka auguma prasībām.

Ja vairāku riska faktoru dēļ darba ņēmējam vienlaicīgi jānēsā vairāk kā viens individuālais aizsardzības līdzeklis, šiem līdzekļiem jābūt savstarpejī savienojamiem un arī turpmāk jāaizsargā pret riska faktoru vai faktoriem.

AIZSARGTĪKLU IZMANTOŠANA

Aizsargtīklus izmanto, lai uztvertu darba ņēmējus, kuri ir nokrituši, veicot darbu.

Tos var izmantot:

- zem atvērumiem;
- zem stāviem kritumiem;
- zem vietām ar nedrošu pamatni.

Tīkli ir jānovieto zem konstrukcijām, maksimāli tuvu tām.

Individuālo aizsardzības līdzekļu lietošanas apstākļus, jo īpaši valkāšanas laiku, nosaka, pamatojoties uz riska pakāpi, biežumu, ar kādu darba ņēmēji tiek pakļauti risksam, darba iecirkņa raksturojumu un individuālā aizsardzības līdzekļa efektivitāti.

Individuālie aizsardzības līdzekļi parasti ir paredzēti individuālai lietošanai.

Apstākļos, kad individuālais aizsardzības līdzeklis jālieto vairākiem cilvēkiem, veic atbilstošus pasākumus, lai netiktu skarta atsevišķo lietotāju veselība vai lai nerastos ar higiēnu saistītās problēmas.

Uzņēmumā un/vai iestādē ir jānodrošina un jādara pieejama atbilstoša informācija par katru individuālās aizsardzības priekšmetu atbilstoši Direktīvas 89/656/EEK 4. panta 1. un 2. punkta prasībām.

Darba devējam bez maksas jānodrošina individuālie aizsardzības līdzekļi, viņam arī jārūpējas par to, lai šie līdzekļi būtu labā darba kārtībā un apmierinātu higiēnas prasības, uzturot tos kārtībā, remontējot un nomainot.

Tomēr dalībvalstis var atbilstīgi attiecīgās valsts pieņemtajai praksei pieprasīt, lai darba ņēmējs segtu daļu no individuālo aizsardzības līdzekļu vērtības, ja to lietošana neaprobežojas ar lietošanu darba vietā.

Darba devējs vispirms informē darba ņēmēju par risku, pret kuru to aizsargā individuālais aizsardzības līdzeklis.

Darba devējs rīko mācības, kurās vajadzības gadījumā tiek demonstrēts, kā valkājami individuālie aizsardzības līdzekļi.

Individuālos aizsardzības līdzekļus drīkst lietot tikai īpaši norādītos gadījumos, izņemot atsevišķus izņēmuma gadījumus.

Tie jālieto saskaņā ar instrukciju.

Instrukcijām jābūt uzrakstītām tā, lai darba ņēmēji tās varētu saprast.

Lai nodrošinātu apmierinošu Direktīvas 89/656/EEK pieņēšanu, Komisija pieņēma ziņojumu (89/C328/02) par šīs direktīvas īstenošanu attiecībā uz IAL izvēli un izmantošanu (OV C 328, 30.12.1989., 3. lpp.).

NOKRIŠANAS NO AUGSTUMA NOVĒRŠANAI PAREDŽĒTO INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKLU (IAL) DEFINĪCIJA

IAL, kas paredzēti, lai novērstu nokrišanu no augstuma, sastāv no sistēmām, kuras:

- aizsargā darba ņēmējus pret nokrišanas risku (darba ierobežojums), un
- maksimāli samazina attālumu un sekas darba ņēmējiem, kuri ir nokrituši (kritiena apturēšana).

Tie nodrošina arī drošu glābšanu.

IAL nokrišanas no augstuma novēršanai tiek izmantoti vienīgi tad, ja kolektīvo aizsardzības līdzekļu izmantošana

tehniski nav iespējama.

Visos gadījumos ir jāpārliecinās, ka pastāv atbilstīga enkuru nostiprināšanas sistēma krišanas novēršanai paredzēto IAL drošai fiksācijai.

IAL pret nokrišanu no augstuma var izmantot tad, ja:

- jāveic darbs plakanu jumtu malu tuvumā;
- uz piloniem;
- montāžas darbos;
- saistībā ar kāpšanas ietaisēm (āķiem).

Darbiem, saistībā ar kuriem ir jālieto IAL, vienmēr jābūt īslaicīgiem.

IAL regulē arī Direktīva 89/686/EEK¹⁵, kura nosaka drošības pamatprasības attiecībā uz IAL, kas jāievēro saistībā ar lietošāju veselību un drošību. Direktīvas II pielikumā ir noteiktas visiem IAL piemērojamās veselības aizsardzības un drošības pamatprasības, bet 3.1.2. punktā ir īpaši norādītas prasības attiecībā uz nokrišanas novēršanu.

KAD IR JĀIZMANTO INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS LĪDZEKLU

Ja pastāv nokrišanas risks un ja nav iespējams izmantot kolektīvos aizsardzības līdzekļus:

- vienmēr lietojet ap vidukli apliekamu drošības jostu,
- vienmēr izmantojet kritiena novēršanas ietaisi vai kādu enerģijas absorbētāju.

Blokējošu ierīci izmantojiet vienīgi tad, ja darba ņēmējs ir jānotur darba pozīcijā vai jāaizsargā pret paslīdēšanas risku.

Sekojojiet, lai IAL regulāri pārbaudītu kompetentas un atbilstoši apmācītās personas.

Pirms katras IAL izmantošanas reizes veiciet vizuālo pārbaudi.

Piestipriniet līdzekli tikai pie kāda monolīta konstrukcijas elementa, ja iespējams, augstāk par lietotāju.

Enkura nostiprināšanas ierīces jāuzstāda būvdarbu meistarām.

Aizkrītošie āķi ir jāaprīko ar kādu drošības ierīci, lai tie nevarētu nejauši atvērties.

¹⁵ Padomes 1989. gada 21. decembra Direktīva 89/686/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz individuālajiem aizsardzības līdzekļiem, OV L 399, 30.12.1989, 18. lpp.

Nostiprināšanas ietaisēm (virvēm/stropēm) jābūt cieši savilktaim; nevelciet tās pāri asām šķautnēm.

Bīstamām vielām, tādām kā uzliesmojoši produkti, sprāgstvielas, skābes, sārmaini šķidumi, fīrišanas līdzekļi, gaistošas vielas un korozīvas vielas, jāatrodas tālāk no darba vietas.

Pēc kritiena IAL drīkst izmantot atkārtoti tikai tad, kad to ir pārbaudījušas kompetentas personas saskaņā ar ražotāja sniegtajām instrukcijām.

AIZSARDŽĪBA PRET NOKRIŠANU, STRĀDĀJOT UZ PILONIEM (1. DAĻA)

Pēc risku novērtēšanas darba devējam jāinformē darba ņemēji par riskiem, kuri rodas šī darba laikā, kā arī jānodrošina tiem atbilstoša apmācība un:

- jānodrošina tie ar individuālajiem aizsardzības līdzekļiem pret nokrišanu;
- jāvelta īpašu uzmanību piestiprināšanas punktu nostiprinājumiem;
- jāuzstāda ietaises, kas ļauj drošā veidā darba ņemējiem piekļūt augstumā esošiem darba iecirkniem, nogādājot turp instrumentus un aprīkojumu (piemēram, pacēlājīji);
- jānodrošina glābšanas sistēma un jāpārliecinās, ka nepieciešamās ietaises ir uzstādītas.

JĀATCERAS, KA ĀRKĀRTAS GADĪJUMĀ

darba ņemējs, kas paliek piekārts aiz drošības jostas, var tikt pakļauts nopietnam veselības apdraudējumam

AIZSARDŽĪBA PRET NOKRIŠANU, STRĀDĀJOT UZ PILONIEM (2. DAĻA)

Darba devējam jāapmāca darba ņemēji, kā lietot nokrišanas novēršanas ierīces, jo īpaši jāinformē:

- par nepieciešamību uzvilk IAL pret nokrišanu pirms kāpšanas pilonā;
- par nepieciešamību izmantot drošības jostu, lai novērstu nokrišanu, ja tas ir iespējams;
- par tādu ierīci izmantosanu, kuras regulē virves garumu, kad virvēm ir jābūt cieši savilktaim (piemēram, uz pilona atzarojumiem);
- par nepieciešamību būt īpaši uzmanīgiem, kāpjot slīpos vai slidenos pilonos vai strādājot uz tiem;
- par to, ka kāpšanas laikā rokām jābūt brīvām un attiecīgi darba ņemēji nedrīkst ņemt līdzi nekādus instrumentus vai aprīkojumu, jo tie traucēs un neļaus uzkāpt pilnīgi drošā veidā.

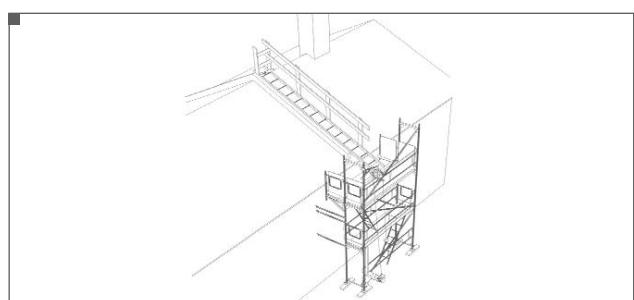
5.5 APRĪKOJUMS, STRĀDĀJOT UZ TRAUSLĀM VIRSMĀM

DARBS UZ TRAUSLĀM VIRSMĀM

No trausliem materiāliem izgatavoti jumta segumi ietver atveramus stiklotus ātrijus, gofrēta šķiedru cementa jumta segumus, stiklotus jumtus utt. Taču atcerieties: laika gaitā arī materiāli, kuri nav trausli, var kļūt trausli novecošanas un laika apstākļu ietekmes rezultātā.

Lai varētu veikt darbu uz šādiem jumtiem, darba devējam jāinformē un jāapmāca darba ņemēji, kā veicami šādi aizsardzības pasākumi:

- kā zem jumta seguma vai rūsas izturīgām plāksnēm atrast spāres, monolītus veidņus, stingrus balstus,
- kādi ir apzīmējumi, kas norāda uz celiņiem, pa kuriem var staigāt, lai veiktu darbu,
- nokrišanas novēršanas ierīces,
- uzstādīt tīklus, aizsargekrānus, stingrus atbalstus utt.
- uzstādīt malu aizsardzības ietaises un saliekamas sastatnes, ja ir pārsniegts pielaujamais darba augstums.

PIELIKUMI

I. EIROPAS TIESĪBU AKTI

EIROPAS SAVIENĪBAS DIREKTĪVAS

Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 27. jūnija Direktīva 2001/45/EK, ar ko groza Padomes Direktīvu 89/655/EEK par minimālajām prasībām darba ķēmēju drošībai un veselības aizsardzībai darba aprīkojuma izmantošanas laikā (otrā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē). (OV L 195, 19.7.2001., 46. lpp.)

Padomes 1989. gada 12. jūnija Direktīva 89/391/EEK par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ķēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā. (OV L 183, 29.6.1989., 1. lpp.).

Padomes 1989. gada 30. novembra Direktīva 89/655/EEK par drošības un veselības aizsardzības minimālajām prasībām, darba ķēmējiem lietojot darba aprīkojumu darbā (otrā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē) (89/655/EEK). (OV L 393, 30.12.1989., 13. lpp.)

Padomes 1995. gada 5. decembra Direktīva 95/63/EK, ar ko groza Direktīvu 89/655/EEK par minimālajām darba drošības un veselības aizsardzības prasībām, kas jāievēro darba ķēmējiem, izmantojot darba aprīkojumu darba vietā (otrā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē). (OV L 335, 30.12.1995., 28. lpp.).

Padomes 1992. gada 24. jūnija Direktīva 92/57/EEK par darba drošības un veselības aizsardzības minimālo prasību īstenošanu pagaidu vai pārvietojamajos būvlaukumos (astotā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē). (OV L 245, 26.8.1992., 6. lpp.).

Padomes 1989. gada 30. novembra Direktīva 89/656/EEK par drošības un veselības aizsardzības minimālajām prasībām, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus darba vietās (trešā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē) (89/656/EEK). (OV L 393, 30.12.1989., 18. lpp.).

Padomes 1992. gada 24. jūnija Direktīva 92/58/EEK par minimālajām prasībām drošības un/vai veselības aizsardzības zīmēm darba vietā (devītā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē). (OV L 245, 26.8.1992., 23. lpp.).

Komisijas Paziņojums 89/C 328/02 par to, kā īstenojama Padomes 1989. gada 20. novembra Direktīva 89/656/EEK (1) attiecībā uz individuālo aizsardzības līdzekļu drošības aspektu novērtēšanu saistībā ar to izvēli un izmantošanu (89/C 328/02). (OV C 328, 30.12.1989., 3. lpp.).

Padomes 1989. gada 21. decembra Direktīva 89/686/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz individuālajiem aizsardzības līdzekļiem. (OV L 399, 30.12.1989., 18. lpp.).

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2001/45/EK

(2001. gada 27. jūnijs),

ar ko groza Padomes Direktīvu 89/655/EEK par minimālajām prasībām darba ķēmēju drošībai un veselības aizsardzībai darba aprīkojuma izmantošanas laikā (otrā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EKK 16. panta 1. punkta nozīmē)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 137. panta 2. punktu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu, kas iesniegts pēc apsprišešanas ar Darba drošības, higiēnas un veselības aizsardzības padomdevēju komiteju (¹),

ņemot vērā Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu (²),

apspriedušies ar Reģionu komiteju,

saskaņā ar Līguma 251. pantā izklāstīto procedūru (³),

tā kā:

- (1) Līguma 137. panta 2. punktā paredzēts, ka Padome ar direktīvām var noteikt minimālās prasības, kas jāizpilda, lai veicinātu uzlabojumus attiecībā uz darba ķēmēju drošību un veselības aizsardzību, jo īpaši darba vidē.
- (2) Saskaņā ar minēto pantu ar šīm direktīvām jāvairās radīt administratīvus, finansiālus un juridiskus ierobežojumus, kas traucētu mazu un vidēju uzņēmumu veidošanos un attīstību.
- (3) Darba drošības, higiēnas un veselības aizsardzības uzlabošana ir mērķis, ko nedrīkst pakartot saimnieciskiem apsvērumiem.
- (4) Lai nodrošinātu darba ķēmēju veselības aizsardzību un darba drošību, ir būtiski panākt atbilstību tām minimālajām prasībām, kas izvirzītas labākai veselības aizsardzībai un darba drošībai saistībā ar pagaidu darbam augstumā iedalīta darba aprīkojuma izmantošanu.
- (5) Noteikumi, kas pieņemti, ievērojot Līguma 137. panta 2. punktu, neliedz nevienai dalībvalstij darba apstākļu drošības nolūkos uzturēt spekā vai ieviest stingrākus pasākumus, kas ir saderīgi ar Līgumu.

(¹) OV C 247 E, 31.8.1999., 23. lpp. un
OV C 62 E, 27.2.2001., 113. lpp.

(²) OV C 138, 18.5.1999., 30. lpp.

(³) Eiropas Parlamenta 2000. gada 21. septembra atzinums (OV C 146, 17.5.2001., 78. lpp.), Padomes 2001. gada 23. marta kopējā nostāja (OV C 142, 15.5.2001., 16. lpp.) un Eiropas Parlamenta 2001. gada 14. jūnija lēmums.

(6) Darbs augstumā darba ķēmējiem var būt saistīts ar sevišķi lielu risku viņu veselībai un darba drošībai, it īpaši ar risku nokrist no augstuma vai ciest citos nopietnos nelaimes gadījumos darbā, kas veido ievērojamu procentuālu daļu no visiem nelaimes gadījumiem, sevišķi no fatāliem nelaimes gadījumiem.

(7) Pašnodarbinātās personas un darba devēji, ja viņi paši veic profesionālu darbību un personiski lieto darba aprīkojumu, kas paredzēts pagaidu darba veikšanai augstumā, var ieteikt darba ķēmēju veselības aizsardzību un darba drošību.

(8) Padomes 1992. gada 24. jūnija Direktīva 92/57/EK par darba drošības un veselības aizsardzības minimālo prasību piemērošanu pagaidu vai pārvietojamos būvlaukumos (astotā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EKK 16. panta 1. punkta nozīmē) (⁴) šo kategoriju personām uzliek pieņākumu ievērot *inter alia* Direktīvas 89/655/EKK (⁵) 4. pantu un I pielikumu.

(9) Visiem darba devējiem, kas paredzējuši veikt pagaidu darbu augstumā, šīm nolūkam jāizvēlas aprīkojums, kas nodrošina pienācīgu aizsardzību pret risku nokrist no augstuma.

(10) Kritienu novēšanai paredzētie kolektīvie aizsardzības līdzekļi kopumā aizsargā labāk nekā individuālie aizsardzības līdzekļi. Papildus konkrētai vietai piemērotu riska novēšanas aprīkojuma izvēlei un izmantošanai attiecīgā gadījumā būtu jāveic specifiska darba ķēmēju apmācība un apstākļu papildu izpēte.

(11) Kāpnes, sastatnes un virves ir aprīkojums, ko visbiežāk izmanto pagaidu darbos augstumā, un tādēļ šāda veida darbos iesaistīto darba ķēmēju drošību un veselības aizsardzība lielā mērā ir atkarīga no minētā aprīkojuma pareizas izmantošanas; tādēļ ir jāprecīzē veids, kādā darba ķēmējiem ir visdrošāk lietot minēto aprīkojumu; tādēļ ir nepieciešams veikt darba ķēmēju pienācīgu un specifisku apmācību.

(12) Šī direktīva ir vispiemērotākais līdzeklis, kā sasniegta vēlamos mērķus, un tajā nav paredzēts vairāk kā būtu nepieciešams minētajā nolūkā.

(13) Šī direktīva ir praktisks ieguldījums iekšējā tirgus sociālā aspekta radīšanā.

(⁴) OV L 245, 26.8.1992., 6. lpp.

(⁵) OV L 393, 30.12.1989., 1. lpp.

(14) Būtu jādod iespēja dalībvalstīm izmantot pārejas laiku, lai ķemtu vērā ipašas problēmas, kas jārisina mazajiem un vidējiem uzņēmumiem,

2. Kad dalībvalstis paredz šos pasākumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka šādas atsauces izdarīšanas metodes.

3. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus savu tiesību aktus, ko tās pieņēmušas vai pieņem jomā, uz ko attiecas šī direktīva.

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Šīs direktīvas pielikuma tekstu pievieno Direktīvas 89/655/EEK II pielikumam.

2. pants

1. Dalībvalstis pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai vēlākais līdz 2004. gada 19. jūlijam izpildītu šīs direktīvas prasības. Par to tās tūlīt informē Komisiju.

Dalībvalstīm ir tiesības attiecībā uz pielikuma 4. punkta piemērošanu izmantot pārejas laiku, kas nav ilgāks par diviem gadiem, skaitot no pirmajā daļā minētā datuma, lai ķemtu vērā dažādās situācijas, kuras varētu rasties, praktiski piemērojot šo direktīvu, jo īpaši, kad to veic mazie un vidējie uzņēmumi.

3. pants

Šī direktīva stājas spēkā tās publicēšanas dienā Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī.

4. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Luksemburgā, 2001. gada 27. jūnijā

Eiropas Parlamenta vārdā —

priekšsēdētāja

N. FONTAINE

Padomes vārdā —

priekšsēdētāja

A. BOURGEOIS

PIELIKUMS

“4. Noteikumi par pagaidu darbam augstumā iedalīta darba aprīkojuma izmantošanu

4.1. Vispārīgi noteikumi

- 4.1.1. Ja, ievērojot Direktīvas 89/391/EEK 6. pantu un šīs direktīvas 3. pantu, pagaidu darbu augstumā nav iespējams veikt droši, ar pienācīgiem ergonomiskiem nosacījumiem un uz piemērotas vīrsmas, tad darba veikšanai jāizvēlas aprīkojums, kas ir vispiemērotākais drošu darba apstākļu radīšanai un uzturēšanai. Kolektīvajiem aizsardzības līdzekļiem jādod priekšroka salīdzinājumā ar individuālajiem aizsardzības līdzekļiem. Darba aprīkojuma izmēriem jābūt piemērotiem veicamā darba veidam un paredzamajai slodzei, kā arī jālauj droši pārvietoties.

Vispiemērotākos līdzekļus pieejai pagaidu darba vietām augstumā jāizvēlas atkarībā no pārvietošanās biežuma, darba veikšanas augstuma un darba vietas izmantošanas ilguma. Izvēlei jābūt tādai, kas ļauj veikt evakuāciju nenovēršamu briesmu gadījumā. Pārvietošanās starp piejas līdzekļiem un darba platformām, stāvieni vai trapiem nedrīkst palielināt kritiena risku.

- 4.1.2. Strādājot augstumā, kāpnes drīkst izmantot kā darba vietu vienīgi tādos apstākļos, kuros, nemot vērā 4.1.1. punktu, nav pamata izmantot drošāku darba aprīkojumu, jo riska pakāpe ir zema un vai nu aprīkojumu izmanto neilgu laiku, vai darba laukumam ir raksturīgas iežimes, kurus darba devējs nespēj mainīt.

- 4.1.3. Pieeju ar virvju un pielāgojumu palīdzību var izmantot vienīgi apstākļos, kad riska vērtējumā atzīts, ka darbu iespējams veikt droši, un kad nav pamata izmantot citu, drošāku darba aprīkojumu.

Nemot vērā riska vērtējumu un jo īpaši atkarībā no darba ilguma un ergonomiskajiem ierobežojumiem, darba vietā ir jāparedz sēdeklis ar atbilstīgām paligierīcēm.

- 4.1.4. Atkarībā no izraudzītā darba aprīkojuma veida un pamatojoties uz iepriekš minēto, ir jāparedz attiecīgi pasākumi, lai darba nēmējiem līdz minimumam samazinātu ar attiecīgā veida aprīkojumu saistītu risku. Vajadzības gadījumā ir jāparedz aizsarglīdzekļu uzstādīšana, lai nepielautu kritienus. Aizsarglīdzekļiem jābūt ar piemērotu uzbūvi un pietiekami izturīgiem, lai nepielautu vai apturētu kritienus no augstuma un, ciktāl iespējams, nepielautu darba nēmēju savainošanos. Kolektīvos aizsarglīdzekļus kritienu novēršanai drīkst neuzstādīt tikai tajās vietās, kur atrodas pieeja kāpnēm.

- 4.1.5. Ja konkrēta darba veikšanai nepieciešams uz laiku novākt kolektīvos aizsarglīdzekļus kritienu novēršanai, ir jāveic efektīvi kompensējoši drošības pasākumi. Minēto darbu nedrīkst sākt, pirms šie pasākumi nav veikti. Pēc minētā darba pilnīgas vai daļējas pabeigšanas, kolektīvie aizsarglīdzekļi kritienu novēršanai ir jāuzstāda no jauna.

- 4.1.6. Pagaidu darbu augstumā drīkst veikt vienīgi tad, ja laika apstākļi neapdraud darba nēmēju drošību un veselību.

4.2. Īpaši noteikumi par kāpņu izmantošanu

- 4.2.1. Kāpnes jānovieto tā, lai nodrošinātu to stabilitāti izmantošanas laikā. Pārnēsājamās kāpnes jānovieto uz stabila, izturīga, piemērota lieluma un nekustīga atbalsta tā, lai pakāpieni būtu horizontāli. Piekārtajām kāpnēm, izņemot virvju kāpnes, jābūt droši nostiprinātām, lai tās nevarētu pārvietot un lai novērstu kāpņu šūpošanos.

- 4.2.2. Pārnēsājamo kāpņu pamats ir jānodrošina pret slīdēšanu kāpņu izmantošanas laikā, to augšgalā vai apakšgalā pakāpienus nostiprinot ar jebkura veida pretslides ierīci vai izmantojot jebkādu citu risinājumu, kura efektivitāte ir līdzvērtīga. Kāpnēm, ko izmanto pieejai, jābūt tik garām, lai tās sniegtos pietiekami tālu pāri darba platformas malai, ja vien nav citas drošas iespējas pieturēties. Izmantojot saliekamās kāpnes un bīdāmās kāpnes, nedrīkst pieļaut, ka dažādi kāpņu posmi kustas attiecībā viens pret otru. Pārvietojamās kāpnes nedrīkst pārvietot, pirms darba nēmējs uz tām nav uzķāpis.

- 4.2.3. Kāpnes jāizmanto tā, lai darba nēmējiem jebkurā brīdī būtu droša iespēja pieturēties un atbalstīties. Šādai iespējai jābūt jo īpaši gadījumos, kad augšup pa kāpnēm ar rokām jānes smagumi.

4.3. Īpaši noteikumi par sastatņu izmantošanu

- 4.3.1. Ja nav pieejami aprēķini par izvēlētajām sastatnēm vai ja tie neatliecas uz paredzēto konfigurāciju, ir jāveic stiprības un stabilitātes aprēķini, ja vien sastatnes netiek montētas saskaņā ar vispārēji atzītu standarta konfigurāciju.

- 4.3.2. Atkarībā no izraudzīto sastatņu sarežģītības pakāpes, kompetentai personai jāsastāda to montāžas, izmantošanas un demontāžas plāns. Tas var būt standarta plāna formā, papildināts ar punktiem par konkrētajām sastatnēm specifiskām detaļām.
- 4.3.3. Sastatņu nesošās daļas ir jānodrošina pret slīdēšanu vai nu pievienojot stiprinājumu nesošajai virsmai, vai izmantojot pretslides ierīces, vai jebkādu citu līdzvērtīgas efektivitātes līdzekli, kā arī slodzei pakļautajai sastatņu virsmai jābūt pietiekoši izturīgai. Jānodrošina, lai sastatnes būtu stabilas. Sastatnes uz riteņiem ir jāaprīko ar atbilstīgām ierīcēm, lai šīs sastatnes nejauši neizkustētos laikā, kad augšā strādā.
- 4.3.4. Sastatņu stāva izmēriem, formai un konstrukcijai jābūt piemērotiem veicamā darba veidam, atbilstīgiem paredzamajai slodzei, un tiem jāļauj darba īemējiem neapdraudēti strādāt un pārvietoties. Sastatņu stāvam jābūt montētam tā, lai pie parastas slodzes tā elementi nekustētos. Starp sastatņu stāva elementiem nedrīkst būt bīstamu atveru, un ir jābūt vertikālām margām, lai novērstu kritienus.
- 4.3.5. Ja daļa sastatņu nav izmantojama, piemēram, to montāžas, demontāžas vai pārveides laikā, tad tā jāmarķē ar brīdinājuma zīmēm par vispārējām briesmām, to veicot saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem, kuros transponē Direktīvu 92/58/EK, kā arī atbilstīgi jānorobežo ar fiziskiem šķēršļiem, kas slēdz pieeju bīstamajai zonai.
- 4.3.6. Sastatnes drīkst montēt, demontēt vai būtiski pārveidot vienīgi kompetentas personas uzraudzībā, un to drīkst darīt vienīgi tādi darba īemēji, kas paredzēto darbību sakarā ir atbilstīgi apmācīti, apskatot darbībām specifiskos riskus saskaņā ar 7. pantu, un konkrēti šādās jomās:
- attiecīgo sastatņu montāžas, demontāžas vai pārveides plāna izpratne;
  - drošība attiecīgo sastatņu montāžas, demontāžas vai pārveides laikā;
  - pasākumi, lai novērstu personu vai priekšmetu krišanas iespēju;
  - drošības pasākumi tādu laika apstākļu gadījumā, kas varētu nelabvēlīgi ietekmēt attiecīgo sastatņu drošību;
  - pieļaujamās slodzes;
  - citi riski, kas varētu būt saistīti ar iepriekš minēto montāžu, demontāžu vai pārveidi.

Darbu uzraugam un attiecīgajiem darba īemējiem ir jābūt pieejamam 4.3.2. punktā minētajam montāžas un demontāžas plānam, to skaitā visām tajā iekļautajām instrukcijām.

4.4. Īpaši noteikumi par pieejas ar virvēm un pielāgojumu izmantošanu

Izmantojot pieeju ar virvēm un pielāgojumus, jāievēro šādi nosacījumi:

- sistēmai jāsastāv vismaz no divām atsevišķi nostiprinātām virvēm, vienu no tām izmantojot kā pieejas, nolaišanās un atbalsta līdzekli (darba virve), bet otru — kā drošības līdzekli (drošības virve);
- darba īemējiem jābūt apgādātiem ar atbilstīgām drošības siksniem, un tās jāvalkā, savienotas ar drošības virvi;
- darba virvei jābūt aprīkotai ar drošiem pacelšanās un nolaišanās līdzekļiem, kā arī ar paškontrolējošu sistēmu, lai novērstu lietotāja kritiena iespējamību gadījumā, ja viņš zaudē kontroli pār savām kustībām. Drošības virvei jābūt aprīkotai ar darba īemēja kustībām sekojošu mobilu sistēmu kritienu novēršanai;
- instrumentus un citus piederumus, ko darba īemējs grāsās izmantot, jāpielīsprina pie darba īemēja drošības siksniem vai pie darba vietas sēdeklā vai jāpielīsprina ar citiem piemērotiem līdzekļiem;
- darbu pienācīgi jāaplāno un jāuzrauga, lai ārkārtas situācijā darba īemēju būtu iespējams glābt nekavējoties;
- saskaņā ar 7. pantu attiecīgajiem darba īemējiem jāsaņem atbilstīga apmācība paredzēto darbību sakarā, un jo īpaši attiecībā uz glābšanas metodēm.

Izņēmuma gadījumos, kad, nemot vērā riska novērtējumu, otras virves izmantošana padarītu darbu vēl bīstamāku, ir pieļaujama tikai vienas virves izmantošana ar noteikumu, ka ir veikti atbilstīgi drošības pasākumi saskaņā ar attiecīgās valsts likumiem un praksi.”

PADOMES DIREKTĪVA

(1989. gada 12. jūnijs)

par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā

(89/391/EEK)

EIROPAS KOPIENU PADOME,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 118.a pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu (¹), kas izstrādāts, konsultējoties ar Darba drošības, higiēnas un veselības aizsardzības padomdevēju komiteju,

sadarbībā ar Eiropas Parlamentu (²),

ņemot vērā Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu (³),

tā kā Līguma 118.a pants paredz, ka Padome ar direktīvām nosaka prasību minimumu, kas jāizpilda, lai veicinātu uzlabojumus attiecībā uz darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzību, jo īpaši darba vidē;

tā kā šī direktīva neatlaicino atsevišķās dalībvalstis jau sasniegta aizsardzības līmena pazemināšanu un dalībvalstis saskaņā ar Līgumu ir apņēmušās veicināt apstākļu uzlabojumus šajā jomā un saskaņot nosacījumus, saglabājot jau veiktos uzlabojumus;

tā kā ir zināms, ka darba ņēmēji darba dzīves gaitā var būt pakļauti bīstamu vides faktoru ietekmei darba vietā;

tā kā, izpildot Līguma 118.a pantu, šādās direktīvās jāvairās uzlikt tādus administratīvus, finanšu un juridiskus ierobežojumus, kas traucē izveidoties un attīstīties maziem un vidējiem uzņēmumiem;

tā kā Komisijas paziņojums par darba drošības, higiēnas un veselības aizsardzības programmu (⁴) paredz pieņemt direktīvas, lai garantētu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību;

tā kā 1987. gada 21. decembra rezolūcijā par darba drošību, higiēnu un veselības aizsardzību (⁵) Padome ir minējusi Komisijas nodomu tuvākā laikā iesniegt Padomei direktīvu par darba ņēmēju drošības un veselības nodrošinājumu darbā;

tā kā 1988. gada februārī Eiropas Parlaments pēc debatēm par iekšējo tirgu un darba ņēmēju aizsardzību pieņēma četras rezolūcijas; tā kā šīs rezolūcijas īpaši mudināja Komisiju izstrādāt vispārīgu direktīvu, kas būtu pamats konkrētām direktīvām attiecībā uz jebkādu risku, kas saistīts ar drošību un veselību darbā;

tā kā dalībvalstim ir pienākums savā teritorijā veicināt darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzības uzlabojumus; tā kā pasākumi, kas aizsargā darba ņēmēju veselību un drošību darbā, dažos gadījumos palīdz saglabāt arī to personu veselību un, iespējams, drošību, kuras dzīvo kopā ar viņiem;

(¹) OV C 141, 30.5.1988., 1. lpp.

(²) OV C 326, 19.12.1988., 102. lpp. un OV C 158, 26.6.1989.

(³) OV C 175, 4.7.1988., 22. lpp.

(⁴) OV C 28, 3.2.1988., 3. lpp.

(⁵) OV C 28, 3.2.1988., 1. lpp.

tā kā dalībvalstu tiesību sistēmas, kas attiecas uz drošību un veselības aizsardzību darbā, stipri atšķiras un ir jāuzlabo; tā kā valsts tiesību akti šajā jomā bieži ietver tehniskas instrukcijas un/vai pašregulācijas standartus, var radīt dažādu drošības un veselības aizsardzības līmeni un pieļaut konkurenci uz drošības un veselības rēķina;

tā kā nelaimes gadījumu darbā un saslimšanu ar arodslimībām joprojām ir pārak daudz; tā kā tūlīt ir jāievieš vai jāuzlabo aizsargpasākumi, lai nodrošinātu darba ķēmēju drošību un veselību un paaugstinātu aizsardzības līmeni;

tā kā, lai paaugstinātu aizsardzības līmeni, darba ķēmēji un/vai to pārstāvji jāinformē par risku, kas draud viņu drošībai un veselībai, un pasākumiem, kas vajadzīgi, lai šo risku mazinātu vai likvidētu; tā kā tiem arī jāspēj saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi ar pietiekamu līdzdalību veicināt uzraudzību pār to, ka tiek veikti vajadzīgie drošības pasākumi;

tā kā starp darba devējiem un darba ķēmējiem un/vai to pārstāvjiem ar piemērotām procedūrām un līdzekļiem saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi jāatlīsta informācija, dialogs un pietiekama līdzdalība darba drošības un veselības aizsardzības jautājumos;

tā kā darba ķēmēju darba drošības, higiēnas un veselības aizsardzības uzlabošana ir mērķis, ko nedrīkstētu pakāptot tikai saimnieciskiem apsvērumiem;

tā kā darba devējiem ir pienākums būt informētiem par jaunākajiem sasniegumiem tehnoloģijā un zinātniskiem atklājumiem attiecībā uz darba vietu ierīkojumu, rēķinoties ar briesmām, kādās pastāv viņu uzņēmumā, un attiecīgi informēt darba ķēmēju pārstāvjus, kas saskaņā ar šo direktīvu īsteno līdzdalības tiesības, lai varētu garantēt augstāku darba ķēmēju veselības un drošības aizsardzības līmeni;

tā kā šī direktīva, neskarot stingrākas pašreizējās vai turpmākas Kopienas normas, attiecas uz jebkādu risku, un jo īpaši uz tādu, kas rodas, izmantojot darbā ķīmiskas, fizikālas un bioloģiskas vielas, uz kurām attiecas Direktīva 80/1107/EEK⁽¹⁾, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 88/642/EEK⁽²⁾;

tā kā, izpildot lēmumu 74/325/EEK⁽³⁾, Komisija apspriežas ar Darba drošības, higiēnas un veselības aizsardzības padomdevēju komiteju, gatavodama priekšlikumus šajā jomā;

⁽¹⁾ OVL 327, 3.12.1980., 8. lpp.

⁽²⁾ OVL 356, 24.12.1988., 74. lpp.

⁽³⁾ OVL 185, 9.7.1974., 15. lpp.

tā kā vajag izveidot Komiteju, kas sastāv no dalībvalstu izvirzītiem locekļiem, lai palīdzētu Komisijai izdarīt formālus pielāgojumus atsevišķas direktīvās, kuras paredzētas šajā direktīvā,

IR PIEJĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

I IEDAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Mērķis

- Šīs direktīvas mērķis ir ieviest pasākumus, kas veicinātu darba ķēmēju drošības un veselības aizsardzības uzlabošanu.
- Tālab tajā izklāstīti galvenie principi arodriska novēršanai, drošības un veselības aizsardzībai, riska un nelaimes gadījuma faktoru likvidēšanai, informēšanai, konsultācijām, pietiekamai līdzdalībai saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi un darba ķēmēju un viņu pārstāvju apmācībai, kā arī vispārīgas pamatnādes minēto principu īstenošanai.
- Šī direktīva nav pretrunā pašreizējiem vai turpmākiem valstu un Kopienas noteikumiem, kas ir vēl labvēlgāki darba ķēmēju drošībai un veselības aizsardzībai.

2. pants

Darbības joma

- Šī direktīva attiecas uz visām valsts un privātas darbības nozares (rūpniecību, lauksaimniecību, tirdzniecību, pārvaldi, pakalpojumiem, izglītību, kultūru, izklaidi u.c.).
- Šī direktīva nav piemērojama, ja tā ir nenovēršamā pretrunā dažu valsts dienestu darbības īpatnībām, piemēram, bruņotajos spēkos vai policijā, vai kādā īpašā civilās aizsardzības dienestā.

Tādā gadījumā darba ķēmēju drošība un veselības aizsardzība, cik iespējams, jānodrošina, apzinoties šīs direktīvas izvirzītos mērķus.

3. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā terminiem ir šādas nozīmes:

- a) darba ņēmējs — katra persona, ko nodarbina kāds darba devējs, arī praktikanti un mācekļi, bet ne mājkalpotāji;
- b) darba devējs — katra fiziska vai juridiska persona, kas ir darba attiecībās ar darba ņēmējiem un atbild par uzņēmumu un/vai iestādi;
- c) darba ņēmēju pārstāvis ar īpašu atbildību par darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību — katra persona, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi ievēlēta, izraudzīta vai norīkota pārstāvēt darba ņēmējus, ja rodas problēmas ar darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā;
- d) profilakse — rīcība vai pasākumi, ko uzņēmumā veic vai plāno visos darba posmos, lai novērstu vai mazinātu arodrisku.

4. pants

1. Dalībvalstis veic visu vajadzīgo, lai nodrošinātu, ka darba devēji, darba ņēmēji un darba ņēmēju pārstāvji ievēro tiesību normas, kas vajadzīgas, lai īstenotu šo direktīvu.

2. Dalībvalstis jo īpaši nodrošina pietiekamu kontroli un uzraudzību.

II IEDAĻA

DARBA DEVĒJU PIENĀKUMI

5. pants

Vispārīgi noteikumi

1. Darba devējam ir pienākums nodrošināt darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību visos ar darbu saistītos aspektos.

2. Ja kāds darba devējs 7. panta 3. punkta sakarā iesaista kompetentus dienestus vai personas no malas, tas neatbrīvo viņu no atbildības šajā jomā.

3. Darba ņēmēju pienākumi drošības un veselības aizsardzības jomā nemazina darba devēja atbildību.

4. Šī direktīva neierobežo dalībvalstu tiesības atcelt vai mazināt darba devēju atbildību, ja nelaimes gadījumi notiek neparastu un

neprognozējamu apstākļu dēļ, kas nav darba devēju varā, vai ārkārtēju notikumu dēļ, no kuru sekām nevar izvairīties, kaut arī pielikti visi pūliņi.

Pirmajā daļā minētās izvēles tiesības dalībvalstīm nav obligāti jāizmanto.

6. pants

Darba devēju galvenie pienākumi

1. Līdz ar citiem pienākumiem darba devējs veic vajadzīgos darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzības pasākumus, tostarp novērš arodrisku, sagādā informāciju un rīko apmācības, kā arī nodrošina vajadzīgo organizāciju un līdzekļus.

Darba devējs ātri reagē uz vajadzību korigēt šos pasākumus, rēķinoties ar mainīgiem apstākļiem un mērķi uzlabot situāciju.

2. Darba devējs īsteno pasākumus, kas minēti 1. punkta pirmajā daļā, pamatojoties uz šādiem galvenajiem profilakses principiem:

- a) izvairīties no riska;
  - b) novērtēt nenovēršamu risku;
  - c) vērsties pret riska cēloni;
  - d) darbu pielāgot indivīdam, īpaši darba vietu ierīkojuma, darba inventāra un darba un ražošanas metožu izvēles ziņā, tostarp domājot, kā atvieglot monotonu darbu un darbu normētā tempā un samazināt šāda darba iespaidu uz veselību;
  - e) piemēroties tehnikas attīstībai;
  - f) bīstamo aizstāt ar drošo vai mazāk bīstamo;
  - g) izveidot saskanīgu vispārējas profilakses politiku, aptverot tehnoloģiju, darba organizāciju, darba apstākļus, sabiedriskās attiecības un darba vides faktoru ietekmi;
  - h) dot priekšroku kolektīviem, nevis individuāliem drošības pasākumiem;
  - i) pienācīgi instruēt darba ņēmējus.
3. Neskarot citus šīs direktīvas noteikumus, darba devējs, ņemot vērā uzņēmuma un/vai iestādes darbības īpatnības:
- a) novērtē, kāds risks darba ņēmēju drošībai un veselībai rodas, *inter alia*, no darba inventāra izvēles, izmantojamām ķīmiskām vielām vai preparātiem un darba vietu aprīkojuma.

Pēc šīs novērtēšanas un vajadzības gadījumā — profilakses pasākumiem darba un ražošanas metodēm, ko izmanto darba devējs:

- jānodrošina darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzības uzlabošana,
  - jābūt integrētiem visos uzņēmuma un/vai iestādes darbības veidos un visos hierarhijas līmenos;
- b) dodot darba ņēmējam uzdevumus, nēm vērā viņa spējas veselības aizsardzības un darba drošības ziņā;
- c) nodrošina, ka jaunas tehnoloģijas plānošana un ieviešana tiek apspriesta ar darba ņēmējiem un/vai viņu pārstāvjiem, ciktāl inventāra izvēle, darba apstākļi un darba vide iespaido darba ņēmēju drošību un veselību;
- d) veic piemērotus pasākumus, lai nodrošinātu, ka tikai tie darba ņēmēji, kas saņēmuši pietiekamas instrukcijas, var iekļūt zonās, kur ir nopietnas un īpašas briesmas.
4. Ja vairākiem uzņēmumiem ir kopīga darba vieta, darba devēji, neskarot citus šīs direktīvas noteikumus, sadarbojas, īstenojot drošības, veselības aizsardzības un profesionālās higiēnas noteikumus un, nēmot vērā sava uzņēmuma darbības īpatnības, koordinē rīcību aizsardzības un arodriska profilakses jautājumos un par šo risku informē cits citu un attiecīgos darba ņēmējus un/vai darba ņēmēju pārstāvjus.

5. Pasākumi, kam sakars ar darba drošību, higiēnu un veselības aizsardzību, nekādā gadījumā nedrīkst finansiāli ietekmēt darba ņēmējus.

7. pants

Drošības un profilakses dienests

1. Ciktāl tas nav pretrunā 5. un 6. pantā minētajiem pienākumiem, darba devējs norīko vienu vai vairākus darba ņēmējus, lai tie veiktu darbību, kas saistīta ar aizsardzību pret arodrisku un tā novēršanu uzņēmumā un/vai iestādē.

2. Norīkotajiem darba ņēmējiem nedrīkst radīt neizdevīgus apstāklus viņu darbības dēļ, kas saistīta ar aizsardzību pret arodrisku un tā profilaksi.

Norīkotiem darba ņēmējiem dod pietiekami daudz laika, lai tie varētu izpildīt šajā direktīvā paredzētos pienākumus.

3. Ja šādus drošības un profilakses pasākumus uzņēmumā un/vai iestādē nevar organizēt kompetenta personāla trūkuma dēļ, darba devējs iesaista kompetentus dienestus vai personas no malas.

4. Ja darba devējs iesaista šādus dienestus vai personas, viņš informē tos par zināmajiem faktoriem, kas iespaido vai varētu iespaidot darba ņēmēju drošību un veselību, un to rīcībā jābūt ziņām, kas minētas 10. panta 2. punktā.

5. Visos gadījumos:

- norīkotiem darba ņēmējiem jābūt vajadzīgajām spējām un vajadzīgajiem līdzekļiem,
- dienestiem vai personām no malas, ar kurām konsultējas, jābūt vajadzīgajai prasmei un vajadzīgajiem personiskiem un profesionāliem līdzekļiem, un
- norīkotiem darba ņēmējiem un dienestiem vai personām no malas, ar kurām konsultējas, jābūt pietiekamā skaitā, lai tie varētu nodarboties ar drošības un profilakses pasākumu organizēšanu, nēmot vērā uzņēmuma un/vai iestādes lielumu un/vai briesmas, kādas darba ņēmējiem draud, un darba ņēmēju izvietojumu uzņēmumā un/vai iestādē.

6. Aizsardzība pret risku veselībai un drošībai, un riska profilakse, kas ir šā panta priekšmets, ir pienākums vienam vai vairākiem darba ņēmējiem, vienam vai vairākiem dienestiem, kuri ir no uzņēmuma un/vai iestādes vai no malas.

Darba ņēmējiem un/vai dienestiem, kad vien vajadzīgs, jāsadarbojas.

7. Atkarībā no uzņēmumu darbības un lieluma dalībvalstis var noteikt uzņēmumu kategorijas, kuros darba devējs, ja vien viņš ir kompetents, var pats uzņemties atbildību par 1. punktā minētajiem pasākumiem.

8. Dalībvalstis definē 5. punktā minētās spējas un prasmi.

Tās var noteikt, cik liels ir pietiekamais skaits, kas minēts 5. punktā.

8. pants

Pirmā palīdzība, ugunsdzēsība un darba ņēmēju evakuācija, nopietnas un tuvas briesmas

1. Darba devējs:

- veic vajadzīgos pirmās palīdzības, ugunsdzēsības un darba ņēmēju evakuācijas pasākumus, piemērojoties uzņēmuma un/vai iestādes darbībai un lielumam, kā arī nēmot vērā citu

personu klātbūtni,

— nodibina vajadzīgos sakarus ar dienestiem no malas, īpaši attiecībā uz pirmo palīdzību, neatliekamo medicīnisko palīdzību, glābšanas darbiem un ugunsdzēsību.

2. Izpildot 1. punktu, darba devējs cita starpā pirmajai palīdzībai, ugunsdzēsībai un darba ņēmēju evakuācijai noriko darba ņēmējus, kas vajadzīgi, lai veiktu šādus pasākumus.

Šādu darba ņēmēju skaits, viņu apmācība un viņu rīcībā esošais aprīkojums atbilst uzņēmuma un/vai iestādes lielumam un/vai specifiskām briesmām.

3. Darba devējs:

- līdzko iespējams, informē visus darba ņēmējus, kas ir pakļauti vai var tikt pakļauti nopietnām un tuvām briesmām, par to, kāds ir risks un kādi drošības pasākumi ir veikti vai tiks veikti;
- veic pasākumus un sniedz norādījumus, kas ļauj darba ņēmējiem nopietnu, tuvu un nenovēršamu briesmu gadījumā pārtraukt darbu un/vai tūlīt pamest darba vietu un pārcelties drošībā;
- izņemot ārkārtējus gadījumus ar pienācīgu pamatojumu, neliek darba ņēmējiem atsākt darbu apstākļos, kad joprojām ir nopietnas un tuvas briesmas.

4. Darba ņēmējiem, kas nopietnu, tuvu un nenovēršamu briesmu gadījumā atstāj darba iecirkni un/vai bīstamu zonu, nedrīkst viņu rīcības dēļ radīt neizdevīgus apstākļus, un viņiem saskaņā ar valsts tiesību akiem un/vai praksi jābūt pasargātiem no jebkādām nelabvēlīgām un neattaisnojamām sekām.

5. Darba devējs nodrošina, ka visi darba ņēmēji, ja viņu pašu un/vai citu personu drošībai draud nopietnas un tuvas briesmas un ja tiešais atbildīgais nav sastopams, ir spējīgi veikt vajadzīgos pasākumus atbilstīgi savām zināšanām un viņu rīcībā esošiem tehniskiem līdzekļiem, lai izvairītos no šo briesmu radītām sekām.

Viņu rīcība tiem nerada neizdevīgus apstākļus, ja vien viņi paši nav rīkojušies bezrūpīgi vai nolaidīgi.

9. pants

Dažādi darba devēju pienākumi

1. Darba devējs:

- iepazīstas ar darba drošības un veselības riska novērtējumu, tostarp tā, ar ko saskaras darba ņēmēju grupas, kas pakļautas īpašam riskam;

b) lemj, kādus aizsardzības pasākumus veikt un, ja vajadzīgs, kādus aizsarglīdzekļus lietot;

c) glabā to nelaimes gadījumu darbā sarakstu, kuru dēļ kāds darba ņēmējs nav bijis derīgs darbam ilgāk par trim darba dienām;

d) saskaņā ar valsts tiesību akkiem un/vai praksi izstrādā ziņojumus atbildīgām iestādēm par nelaimes gadījumiem darbā, kuros cietuši viņa darba ņēmēji.

2. Atkarībā no uzņēmumu darbības un lieluma dalībvalstis nosaka, kādi pienākumi atbilst dažādu kategoriju uzņēmumiem attiecībā uz to dokumentu izstrādāšanu, kas paredzēti 1. punkta a) un b) apakšpunktā, un gatavojoj 1. punkta c) un d) apakšpunktā paredzētos dokumentus.

10. pants

Darba ņēmēju informēšana

1. Darba devējs veic attiecīgus pasākumus, lai darba ņēmēji un/vai viņu pārstāvji uzņēmumā un/vai iestādē saņemtu, saskaņā ar valsts tiesību akkiem un/vai praksi, kas *inter alia* var ņemt vērā uzņēmuma un/vai iestādes lielumu, visas vajadzīgās ziņas:

- par risku, kas apdraud drošību un veselību, un par drošības un profilakses pasākumiem un darbību gan attiecībā uz uzņēmumu un/vai iestādi vispār, gan attiecībā uz katra darba iecirkni un/vai nodarbi;
- par pasākumiem, kas veikti 8. panta 2. punkta sakarā.

2. Darba devējs veic attiecīgus pasākumus, lai darba devēji uzņēmumu un/vai iestāžu darba ņēmējiem, kas ir iesaistīti darbā viņa uzņēmumā un/vai iestādē no malas, saskaņā ar valsts tiesību akkiem un/vai praksi saņemtu pietiekamas ziņas, kas konkrētajiem darba ņēmējiem pienākas, par 1. punkta a) un b) apakšpunktā minētajiem jautājumiem.

3. Darba devējs veic attiecīgus pasākumus, lai darba ņēmēji, kam ir īpašs uzdevums darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzībā, vai darba ņēmēju pārstāvji, kas īpaši atbild par darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību, savu uzdevumu veikšanai saskaņā ar valsts tiesību akkiem un/vai praksi varētu iepazīties:

- ar riska izvērtējumu un drošības pasākumiem, kas minēti 9. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā;

b) ar sarakstu un ziņojumiem, kas minēti 9. panta 1. punkta c) un d) apakšpunktā;

c) ar ziņām, kas iegūtas aizsardzības un profilakses pasākumos, inspekcijas iestādēs un iestādēs, kas atbild par drošību un veselības aizsardzību.

11. pants

Konsultācijas un darba ņēmēju līdzdalība

1. Darba devēji apspriežas ar darba ņēmējiem un/vai viņu pārstāvjiem un ļauj tiem piedalīties diskusijās par visiem jautājumiem, kas attiecas uz darba drošību un veselības aizsardzību.

Tas paredz:

- darba ņēmēju konsultēšanu,
  - darba ņēmēju un/vai viņu pārstāvju tiesības izteikt priekšlikumus,
  - pietiekamu līdzdalību saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi.
2. Darba ņēmēji vai darba ņēmēju pārstāvji, kas īpaši atbild par darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību, saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi pietiekami piedalās vai arī darba devējs tos laikus konsultē jautājumos, kas skar:

- a) visus pasākumus, kas var būtiski iespaidot drošību un veselību;
- b) darba ņēmēju norīkošanu, kas minēta 7. panta 1. punktā un 8. panta 2. punktā, un darbību, kas minēta 7. panta 1. punktā;
- c) ziņas, kas minētas 9. panta 1. punktā un 10. pantā;
- d) vajadzības gadījumā kompetentu dienestu vai personu iesaistīšanu uzņēmumā un/vai iestādē no malas, kā minēts 7. panta 3. punktā;
- e) apmācību plānošanu un organizēšanu, kas minēta 12. pantā.

3. Darba ņēmēju pārstāvjiem, kas īpaši atbild par darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību, ir tiesības prasīt, lai darba devējs veic piemērotus pasākumus, un šajā nolūkā iesniegt viņam priekšlikumus, lai mazinātu darba ņēmēju apdraudējumu un/vai likvidētu briesmu cēlonus.

4. Darba ņēmējiem, kas minēti 2. punktā, un darba ņēmēju pārstāvjiem, kas minēti 2. un 3. punktā, nedrīkst radīt neizdevīgus apstāklus viņu darbības dēļ, kas minēta 2. un 3. punktā.

5. Darba devējiem jādod darba ņēmēju pārstāvjiem, kas īpaši atbild par darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību, pietiekami daudz brīva laika, nesamazinot atalgojumu, un jāapgādā tie ar vajadzīgiem līdzekļiem, lai šie pārstāvji spētu īstenot savas tiesības un uzdevumus, kas izriet no šīs direktīvas.

6. Darba ņēmēji un/vai viņu pārstāvji ir tiesīgi saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi vērsties pie iestādes, kas atbild par darba drošību un veselības aizsardzību, ja viņi uzskata, ka darba devēja veiktie pasākumi un izmantotie līdzekļi nav pietiekami, lai nodrošinātu drošību un veselības aizsardzību.

Darba ņēmēju pārstāvjiem jādod iespēja izteikt piezīmes kompetentās iestādes inspekcijas laikā.

12. pants

Darba ņēmēju apmācība

1. Darba devējs gādā, lai visi darba ņēmēji saņemtu pietiekamu apmācību drošības un veselības aizsardzības jomā, jo īpaši — informāciju un instrukcijas, kas attiecas tieši uz viņa iecirkni vai nodarbi:

- stājoties darbā,
- ja tiek pārcelti citā darbā vai maina darbu,
- ja tiek ieviests jauns inventārs vai izdarītas pārmaiņas esošajā inventārā,
- ja tiek ieviesta jauna tehnoloģija.

Apmācību:

- koriģē, nemot vērā jaunu vai citādu risku, un
- vajadzības gadījumā periodiski atkārto.

2. Darba devējs gādā, lai uzņēmumu un/vai iestāžu darba ņēmēji no malas, kuri iesaistīti darbā viņa uzņēmumā un/vai iestādē, būtu patiesām saņēmuši vajadzīgās instrukcijas par risku, kas apdraud viņu veselību un drošību šajā uzņēmumā un/vai iestādē.

3. Darba ņēmēju pārstāvjiem, kam ir īpaša nozīme darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzībā, ir tiesības uz attiecīgu apmācību.

4. Šā panta 1. un 3. punktā minētā apmācība never būt par darba ņēmēju vai darba ņēmēju pārstāvju naudu.

1. punktā minētajai apmācībai jānotiek darba laikā.

IV IEDAĻA

DAŽĀDI NOTEIKUMI

3. punktā minētajai apmācībai jānotiek darba laikā vai, saskaņā ar valsts praksi, uzņēmumā un/vai iestādē vai ārpus tās.

14. pants

Medicīniskā uzraudzība

III IEDAĻA

DARBA ŅĒMĒJU PIENĀKUMI

13. pants

1. Katra darba ņēmēja pienākums ir saskaņā ar viņam mācīto un darba devēja instrukcijām, cik iespējams, rūpēties pašam par savu un par to personu drošību un veselību, kuras iespaito viņa rīcība vai klūmes darbā.

2. Tādēļ darba ņēmējiem jo īpaši, saskaņā ar viņiem mācīto un darba devēja instrukcijām:

- a) pareizi jārīkojas ar mehāniemiem, aparātiem, rīkiem, bīstamām vielām, transporta līdzekļiem un citiem ražošanas līdzekļiem;
- b) pareizi jāapietas ar individuāliem aizsarglīdzekļiem, kas viņiem sagādāti, un pēc lietošanas tie jānoliek vietā;
- c) jāatturas patvaijīgi atvienot, mainīt vai novākt drošības ierīces, ar kurām apgādāti, piemēram, mehāniemi, aparāti, rīki, fabrika un ēkas, un šādas drošības ierīces jālieto pareizi;
- d) tūlīt jāinformē darba devējs un/vai darba ņēmēji, kas īpaši atbild par darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību, par katu situāciju darbā, kad ir pamats uzskatīt, ka drošība un veselība ir nopietni un tieši apdraudēta, un par visiem trūkumiem drošības organizācijā;
- e) saskaņā ar valstī esošo praksi tik ilgi jāsadarbojas ar darba devēju un/vai darba ņēmējiem, kas īpaši atbild par darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību, cik vajadzīgs, lai varētu izpildīt uzdevumus vai prasības, ko uzliek kompetentā iestāde, lai aizsargātu darba ņēmēju drošību un veselību darbā;
- f) saskaņā ar valstī pastāvošo praksi tik ilgi jāsadarbojas ar darba devēju un/vai darba ņēmējiem, kas īpaši atbild par darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību, cik vajadzīgs, lai darba devējs varētu nodrošināt, ka darba vide un darba apstākļi vienu darbības jomā ir droši un nerada nekādu risku drošībai un veselībai.

1. Pasākumus, kas nodrošina, ka darba ņēmēji saņem medicīnisko uzraudzību, kas atbilst riskam, kāds darbā apdraud viņu veselību un drošību, ievieš saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem un/vai praksi.

2. Šā panta 1. punktā minētie pasākumi ir tādi, lai visi darba ņēmēji, kas vēlas, varētu regulāri saņemt medicīnisko uzraudzību.

3. Medicīnisko uzraudzību var paredzēt kā daļu no valsts veselības aizsardzības sistēmas.

15. pants

Riska grupas

Īpaša riska grupas jāaizsargā no briesmām, kas tās tieši apdraud.

16. pants

Atsevišķas direktīvas; grozījumi; vispārīga direktīvas darbības joma

1. Padome, lemjot pēc Komisijas priekšlikuma, kam pamatā ir Līguma 118.a pants, pieņem atsevišķas direktīvas, *inter alia*, pielikumā minētajās jomās.

2. Šo direktīvu un, neskarot 17. pantā minēto tehniskas pielāgošanas procedūru, atsevišķās direktīvas var grozīt Līguma 118.a panta paredzētajā kārtībā.

3. Šīs direktīvas noteikumi pilnīgi attiecas uz visām jomām, ko reglamentē atsevišķās direktīvas, neskarot stingrākus un/vai īpašus noteikumus šajās atsevišķajās direktīvās.

17. pants

Komiteja

1. Lai atsevišķajās direktīvās, kas paredzētas 16. panta 1. daļā, veiktu tehniskus pielāgojumus, nemot vērā:

— direktīvas, kas pieņemtas tehniskas saskaņošanas un standartizācijas jomā, un/vai

— tehnikas attīstību, izmaiņas starptautiskā reglamentācijā vai instrukcijās un jaunus atklājumus,

Komisijai asistē komiteja, kas sastāv no dalībvalstu pārstāvjiem un ko vada Komisijas pārstāvis.

2. Komisijas pārstāvis iesniedz komitejai veicamo pasākumu projektu.

Komiteja sniedz atzinumu par projektu termiņā, ko priekšsēdētājs var noteikt atkarībā no jautājuma steidzamības.

Atzinumu pieņem ar balsu vairākumu, kā noteikts Līguma 148. panta 2. punktā gadījumiem, kad Padomei lēmums jāpieņem pēc Komisijas priekšlikuma.

Dalībvalstu pārstāvju balsīm komitejā ir tāda vērtība, kā noteikts minētajā pantā. Priekšsēdētājs nebalso.

3. Komisija pieņem paredzētos pasākumus, ja tie saskan ar komitejas atzinumu.

Ja paredzētie pasākumi nesaskan ar komitejas atzinumu vai nekāds atzinums nav sniepts, Komisija nekavējoties iesniedz Padomei priekšlikumu par veicamajiem pasākumiem. Padome pieņem lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu.

Ja trīs mēnešus pēc vēršanās pie Padomes tā nav pieņemusi lēmumu, ierosinātos pasākumus pieņem Komisija.

18. pants

Nobeiguma noteikumi

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvi un administratīvi akti, kas vajadzīgi, lai līdz 1992. gada 31. decembrim izpildītu šīs direktīvas prasības.

Par to dalībvalstis tūlīt informē Komisiju.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus tos tiesību aktus, ko tās pieņēmušas vai pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

3. Reizi piecos gados dalībvalstis ziņo Komisijai par šīs direktīvas noteikumu faktisko īstenošanu, uzrādot darba devēju un darba ņēmēju viedokļus.

Komisija informē Eiropas Parlamentu, Padomi, Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Darba drošības, higiēnas un veselības aizsardzības padomdevēju komiteju.

4. Komisija regulāri iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei un Ekonomikas un sociālo lietu komitejai ziņojumu par to, kā tiek īstenota šī direktīva, nemot vērā 1., 2. un 3. punktu.

19. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Luksemburgā, 1989. gada 12. jūnijā

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs
M. CHAVES GONZALES*

PIELIKUMS

Jomas, kas minētas 16. panta 1. punktā:

- Darba vietas
- Darba inventārs
- Individuālie aizsarglīdzekļi
- Darbs ar monitoriem
- Smagu nastu pārvietošana, riskējot savainot muguru
- Pagaidu vai mobilās darbvietas
- Zivkopība un zemkopība

II. EIROPAS STANDARTI

EN 074-1

Uzmaivas, centrēšanas tapas un pamata plāksnes lietošanai uz darba sastātnēm un stalažām. 1. daļa: Cauruļu uzmaivas. Prasības un testa procedūras

EN 131-1

Kāpnes – termini, tipi, funkcionālie izmēri

EN 131-2

Kāpnes – Prasības, pārbaude, markēšana

EN 341

Individuālie aizsarglīdzekļi pret kritieniem no augstuma – Nolaišanās aprīkojums

EN 280:2001

Pārvietojamās paceļamās darba platformas – Konstrukciju aprēķini – Stabilitātes kritēriji – Uzbūve – Drošība – Pārbaudes un testi

EN 353-1

Individuālie aizsarglīdzekļi pret kritieniem no augstuma – 1.daļa: Vadāma tipa kritiena aizturētāji uz cetas noenkurojamas līnijas

EN 353-2

Individuālie aizsarglīdzekļi pret kritieniem no augstuma – 2. daļa: Vadāma tipa kritiena aizturētāji kustīgā balsta līnijā

EN 354

Personiskās aizsardzības līdzekļi kritiena novēršanai no augstuma – Virves

EN 355

Individuālās aizsardzības iekārtas kritiena novēršanai no augstuma – Enerģijas absorbētāji

EN 358

Personiskās aizsardzības līdzekļi kritiena novēršanai no augstuma un līdzekļi darba pozīcijām – Drošības jostas un to elementi

EN 360

Individuālās aizsardzības priekšmeti kritieni novēršanai no augstuma – levelkoša tipa kritieni blokatori

EN 361

Individuālās aizsardzības iekārtas kritieni novēršanai no augstuma – Pilns ķermeņa ekipējums

EN 362

Individuālās aizsardzības ierīces kritieni novēršanai no augstuma – Savienotāji

EN 363

Individuālās aizsardzības priekšmeti kritieni novēršanai no augstuma – Kritiena bloķēšanas sistēmas

EN 364

Individuālās aizsardzības ierīces kritieni novēršanai no augstuma – Pārbaudes metodes

EN 365

Individuālās aizsardzības ierīces kritieni novēršanai no augstuma – Vispārējas prasības lietošanas, apkopes, periodiskās pārbaudes, remonta, markēšanas un iesaīšanas instrukcijām

EN 564

Alpīnisma aprīkojums – Paīgvirve – Drošības prasības un testa metodes

EN 565

Alpīnisma aprīkojums – Lente – Drošības prasības un testa metodes

EN 601

Alumīnijs un alumīnija sakausējumi – Lējumi – Ķīmiskais sastāvs lējumiem, kas ir kontaktā ar pārtiku

EN 795

Kritieni novēršana no augstuma – Piekares iekārtas – Prasības un pārbaude

EN 813

Individuālie aizsardzības līdzekļi kritiena novēršanai no augstuma – Sēdīejūgi

EN 1004

No rūpnieciski ražotiem elementiem izgatavoti pārvietojamie torņi, kas paredzēti pieejām un strādāšanai – Materiāli, izmēri, aprēķina slodzes, drošības un konstrukcijas prasības

EN 1065

Regulējamie teleskopiskie tērauda balsti – Izstrādājumu specifikācijas, konstrukcija un novērtēšana ar aprēķiniem un testiem

EN 1088:1999

Drošības prasības aprīkojumam ar ierobežotu pieejamību – Konstrukciju aprēķini, stabilitātes kritēriji, uzbūve – Testi

EN 1263-1

Drošības tīkli – 1.daļa: Drošības prasības un testu metodes

EN 1263-2

Drošības tīkli – 2.daļa: Drošības prasības uzstādīšanas pielaidēm

EN 1891-A

Individuālie aizsardzības līdzekļi kritiena novēršanai no augstuma – Zema stiepuma kernmantela virves

EN 12810-1

Fasāžu sastatnes no rūpnieciski ražotiem komponentiem – 1.daļa: Izstrādājumu specifikācija

EN 12810-2

Fasāžu sastatnes no rūpnieciski ražotiem komponentiem – 2.daļa: Īpašas metodes konstrukciju projektēšanai

EN 12811-1

Pagaidu darba iekārtas – 1.daļa: Sastatnes – Konstrukcijas prasības un vispārīgais dizains

EN 12811-2 Pagaidu darba iekārtas – 2.daļa: Informācija par materiāliem	EN 13374 Pagaidu aizsargapmaļu sistēmas – Izstrādājumu specifikācijas un testa metodes
EN 12811-3 Pagaidu darba iekārtas – 3.daļa: Slodzes pārbaude	EN 13377 Rūpnieciski ražotas koka sijas veidņu izgatavošanai – Prasības, klasifikācija un novērtējums
EN 12812 Sastātnes – Konstrukcijas prasības, projektēšana un aprēķini	EN 14653-1 Manuāli regulējamas hidrauliskas atbalstsistēmas, ar ko nostiprina būvbedres – 1. daļa: Izstrādājumu specifikācijas
EN 12813 Pagaidu konstrukcijas būvniecībā – Slodzi nesoši torņi no rūpnieciski ražotiem komponentiem – Īpašas metodes konstrukciju projektēšanai	EN 14653-2 Manuāli regulējamas hidrauliskas atbalstsistēmas, ar ko nostiprina būvbedres – 2. daļa: Novērtēšana ar aprēķiniem vai pārbaudēm
EN 13331-1 Tranšeju nostiprināšanas sistēmas – 1.daļa: Ražojumu specifikācijas	EN 1495:1997 Pacelšanas platformas – Teleskopiskās darba platforms
EN 13331-2 T Tranšeju nostiprināšanas sistēmas – 2.daļa: Novērtēšana ar aprēķiniem vai testu	EN 1570:1998 Drošības prasības pacelšanas virsmām

III. BIBLIOGRĀFIJA

EIROPAS SAVIENĪBA

Safe roofwork: FACTS 49/European Agency for Safety and Health at Work, Bilbao: European Agency for Safety and Health at Work, 2004, 2 pp.
ISSN 1681-2123

Guide of Best Practices on the Coordination of Health and Safety in the Construction Sector, Parts 1, 2 and 3. Applications and a look at the work site. Guide of Best Practices on the Coordination of Health and Safety, Directive 92/57/EEC on health and safety on temporary or mobile site. Legal Bases of Accident Prevention and Results of the European Social Dialogue by European Construction Industry Federation (FIEC), European Federation of Building and Woodworkers (EFBWW) and SEFMEP (April 2003).

Preventing Work-Related Slips, Trips and Falls: FACTS 14/European Agency for Safety and Health at Work, Bilbao: European Agency for Safety and Health at Work, 2001, 2 pp.

BELGIQUE / BELGIË (BELĢIJA)

Chutes de hauteur. Applications pratiques, série Protections collectives, Comité national d'actions pour la sécurité et l'hygiène dans la construction (CNAC), Bruxelles, CNAC, juin 1997, 85 p.

De polyvalente bouwvakker, beroepsmonografie, Comité national d'actions pour la sécurité et l'hygiène dans la construction (CNAC), Bruxelles, CNAC, 199 p.

Échafaudages de service et de protection, série Travaux, Comité national d'actions pour la sécurité et l'hygiène dans la construction (CNAC), Bruxelles, CNAC, juin 1995, 31 p.

Échafaudages sur taquets d'échelles, P Construction n° 3, Comité national d'actions pour la sécurité et l'hygiène dans la construction (CNAC), Bruxelles, CNAC, 20 p.

Échelles, Fiche d'instruction n° 014, Prévention et intérim, Bruxelles, Prévention et intérim, août 2000, 6 p.

Échelles et escaliers de construction, série Équipements de travail, Comité national d'actions pour la sécurité et l'hygiène dans la construction (CNAC), Bruxelles, CNAC, septembre 1997, 70 p.

Plates-formes de travail se déplaçant le long de mât(s), P Construction n° 5, Comité national d'actions pour la sécurité et l'hygiène dans la construction (CNAC), Bruxelles, CNAC, 3 p.

Protection contre les chutes, série Équipements de protection individuelle, Comité national d'actions pour la sécurité et l'hygiène dans la construction (CNAC), Bruxelles, CNAC, décembre 1995, 71 p.

Travaux en hauteur, Comité national d'actions pour la sécurité et l'hygiène dans la construction (CNAC), Bruxelles, CNAC, juin 2002, 19 p.

Travaux en toiture, série Travaux, Comité national d'actions pour la sécurité et l'hygiène dans la construction (CNAC), Bruxelles, CNAC, décembre 1996, 22 p.

ČESKÁ REPUBLIKA (ČEHIIJA)

(Nav pieejami)

KYPRUS (KIPRA)

Οι ακόλουθες εκδόσεις διατίθενται από το Κυβερνητικό Τυπογραφείο της Κύπρου σε έντυπη μορφή, ή/και στην ιστοσελίδα του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας σε «pdf format» στη διεύθυνση: www.mlsi.gov.cy/dli.

Ασφάλεια και υγεία στις κατασκευές — Ερωτηματολόγιο εντοπισμού των επικίνδυνων καταστάσεων: Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας — Γ.Τ.Π. 56/1999

Ασφάλεια και υγεία στα κατασκευαστικά έργα — Προγραμματισμός, εκτέλεση έργου, κατεδάφιση: Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, Σεπτέμβριος 2002 (διατίθεται μόνο στην ιστοσελίδα του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας)

Οδηγίες ασφάλειας στις οικοδομές: Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας — Γ.Τ.Π. 40/2002

Οδηγός για το σχέδιο ασφάλειας και υγείας στα κατασκευαστικά έργα: Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας — Γ.Τ.Π. 253/2002

Η εκτίμηση του κινδύνου στον εργασιακό χώρο — Τα πέντε βήματα: Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας — Γ.Τ.Π. 48/2004

Ασφάλεια και υγεία στα κατασκευαστικά άργα — Βασικές πρόνοιες των περί ασφάλειας και υγείας (ελάχιστες προδιαγραφές για προσωρινά ή κινητά εργοτάξια) κανονισμών του 2002: Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας — Γ.Τ.Π. 251/2004

Ασφάλεια και υγεία στις κατασκευές — «Οχτώ ομάδες προτεραιοτήτων»: Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας — Γ.Τ.Π. 109/2005

Εργασία σε ύψος με ασφάλεια: Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας — Γ.Τ.Π. 166/2005

DANMARK (DĀNIJA)

Branchevejledning om opstilling og nedtagning af stilladser. Valby, Branchearbejdsmiljørådet for Bygge & Anlæg, januar 2001, 61 s.
ISBN 87-7359-941-7

Branchevejledning om standardblade for stilladser. Valby, Branchearbejdsmiljørådet for Bygge & Anlæg, maj 2001, 38 s.
ISBN 87-7952-006-5

DEUTSCHLAND (VĀCIJA)

Verordnung über Sicherheit und Gesundheitsschutz bei der Bereitstellung von Arbeitsmitteln und deren Benutzung bei der Arbeit, über Sicherheit beim Betrieb überwachungsbedürftiger Anlagen und über die Organisation des betrieblichen Arbeitsschutzes (Betriebssicherheitsverordnung – BetrSichV), BGBl. I S. 3777, 27. September 2002.

AMD Spezial: Gesund im Beruf: Die Dachdecker; Arbeitsmedizinischer Dienst der Berufsgenossenschaften der Bauwirtschaft, Frankfurt am Main, 2001, 16 S.

AMD Spezial : Gesund im Beruf: Die Zimmerer, Arbeitsmedizinischer Dienst der Berufsgenossenschaften der Bauwirtschaft, Frankfurt am Main, 2001, 20 S.

Arbeitssicherheit bei Baumarbeiten, Kassel: Gartenbau-Berufsgenossenschaft Technische Abteilung, April 2001, 39 S.

Auf dem Holzweg: Aktion: Sicherer Auftritt, verteilt während der Schwerpunktaktion 2003/2004: Berufsgenossenschaften der Bauwirtschaft, 2 S.

Bauarbeiten: Aktuelles zu Sicherheit und Gesundheit, Kassel: Bundesverband der landwirtschaftlichen Berufsgenossenschaften (BLB), Hauptstelle für Sicherheit und Gesundheitsschutz, September 2000, 67 S.

Bausteine: Sicher arbeiten – gesund bleiben, Frankfurt am Main: Berufsgenossenschaft der Bauwirtschaft, ca. 480 S.

Benutzen von Leitern: Tipps für angehende Fachleute, Köln: Berufsgenossenschaft der Feinmechanik und Elektrotechnik (BGFE), 24 S.

Berufsgenossenschaftliche Informationen für Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit: Sicherheit von Seitenschutz, Randsicherungen und Dachschutzwänden als Absturzsicherungen bei Bauarbeiten, Hauptverband der gewerblichen Berufsgenossenschaften, Fachausschuss „Bau“ der BGZ, Deutschland: Berufsgenossenschaften der Bauwirtschaft, Oktober 2002, 20 S.

Berufsgenossenschaftliche Informationen für Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit: Schutz gegen Absturz beim Bau und Betrieb von Oberleitungsanlagen, Köln: Berufsgenossenschaft der Feinmechanik und Elektrotechnik (BGFE), Oktober 1999, 14 S.

Berufsgenossenschaftliche Informationen für Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit: Persönliche Schutzausrüstungen gegen Absturz, Heidelberg: Berufsgenossenschaft der chemischen Industrie, Juni 1999, 48 S.

Berufsgenossenschaftliche Informationen für Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit: Schutz gegen Absturz – Aufgangssysteme sachkundig auswählen, anwenden und prüfen, Deutschland: Vereinigung der Metall-Berufsgenossenschaften, 2002.

Berufsgenossenschaftliche Regeln für Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit: Einsatz von Schutznetzen, Fachausschuss „Persönliche Schutzausrüstungen“ der BGZ, Hauptverband der gewerblichen Berufsgenossenschaften, Deutschland: Berufsgenossenschaften der Bauwirtschaft, Ausgabe 7.2000, 25 S.

Berufsgenossenschaftliche Regeln für Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit: Einsatz von persönlichen Schutzausrüstungen gegen Absturz, Fachausschuss „Persönliche Schutzausrüstungen“ der BGZ, Hauptverband der gewerblichen Berufsgenossenschaften, Deutschland: Berufsgenossenschaften der Bauwirtschaft, April 1998, 40 S.

Berufsgenossenschaftliche Regeln für Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit: Regeln für die Sicherheit von Treppen bei Bauarbeiten, Hauptverband der gewerblichen Berufsgenossenschaften Fachausschuss „Bau“ der BGZ, Deutschland: Berufsgenossenschaften der Bauwirtschaft, Januar 1996, 14 S.

Berufsgenossenschaftliche Regeln für Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit: Sicherheitsregeln für Steigeisen und Steigeisengänge, Hauptverband der gewerblichen

Berufsgenossenschaften Fachausschuss „Bauliche Einrichtungen“ der BGZ, Deutschland: Berufsgenossenschaften der Bauwirtschaft, April 1994, 15 S.

Berufsgenossenschaftliche Regeln für Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit: Regeln für den Einsatz von persönlichen Schutzausrüstungen zum Halten und Retten, Hauptverband der gewerblichen Berufsgenossenschaften, Fachausschuss „Persönliche Schutzausrüstung“ der BGZ, Deutschland: Berufsgenossenschaften der Bauwirtschaft, Oktober 1993, 17 S.

Berufsgenossenschaftliche Regeln für Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit: Schutz gegen Absturz beim Bau und Betrieb von Freileitungen, Fachausschuss „Elektrotechnik“ der BGZ, Hauptverband der gewerblichen Berufsgenossenschaften, Deutschland: Berufsgenossenschaften der Bauwirtschaft, Juli 1998, 16 S., aktualisiert 2000.

Dächer – Hinweise für Planung und Ausschreibung sicherheitstechnischer Einrichtungen, Frankfurt am Main, München: Arbeitsgemeinschaft der Bau-Berufsgenossenschaften der Bauwirtschaft, 36 S.

Glas- und Fassadenreinigung – Hinweise für Planung und Ausschreibung von Baumaßnahmen, Frankfurt am Main, München: Arbeitsgemeinschaft der Bau-Berufsgenossenschaften der Bauwirtschaft, 24 S.

Goldene Regeln für das Arbeiten auf Bockgerüsten und an Absturzkanten: Echte Kerle bleiben oben, verteilt während der Schwerpunktaktion 2002: Berufsgenossenschaften der Bauwirtschaft, 4 S.

Handlungsanleitung für den Umgang mit Arbeits- und Schutzgerüsten, BGI 663, Hauptverband der gewerblichen Berufsgenossenschaften, Ausgabe März 2005, 23 S. (auch als LASI-Veröffentlichung LV37 der obersten Arbeitsschutzbehörden der Länder veröffentlicht)

Leitern (Merkblatt), Bonn: Berufsgenossenschaft für den Einzelhandel, 4 S.

Leitern sicher benutzen (Merkheft), Köln: Arbeitsgemeinschaft der Metall-Berufsgenossenschaften, Ausgabe 2000, 32 S.

Leitfäden zur Absturzsicherung, Deutschland, Zentrum für Sicherheitstechnik der Berufsgenossenschaft der Bauwirtschaft und Fachausschuss „Bau“, 2001.

Merkblatt für Podestleitern, Fachausschuss „Bauliche Einrichtungen“ der BGZ, Köln: Hauptverband der gewerblichen Berufsgenossenschaften, April 1994, 12 S.

Merkblatt für Seilleitern, Fachausschuss „Bauliche Einrichtungen“ der BGZ, Köln: Hauptverband der gewerblichen Berufsgenossenschaften, April 1994, 12 S.

Mehrzweckleitern (Merkblatt M 31), Bonn: Berufsgenossenschaft für den Einzelhandel, Technischer Aufsichtsdienst, Ausgabe 02.2003, 12 S.

Montagearbeiten: Tipps für angehende Fachleute, Köln: Berufsgenossenschaft der Feinmechanik und Elektrotechnik (BGFE), 24 S.

Regeln für Sicherheit und Gesundheitsschutz bei Turm- und Schornsteinbauarbeiten, Köln: Berufsgenossenschaften der Bauwirtschaft, Juli 1997, 40 S.

Seilklettertechnik im Gartenbau, Kassel: Gartenbau-Berufsgenossenschaft Technische Abteilung, November 2002, 28 p.

Sicherheit im Obstbau, Kassel: Gartenbau-Berufsgenossenschaft, Technische Abteilung, November 2000, 31 S.

Gerhard Stehfest, *Leitern sicher benutzen*, BGI 521, Köln: Vereinigung der Metall-Berufsgenossenschaften, Ausgabe 2003, 32 S.

Stop dem Absturz, Frankfurt am Main: Berufsgenossenschaft der Bauwirtschaft, 4 S.

TIPPS — Arbeiten an Fahrleitungsanlagen (Fernbahn), Deutschland: Berufsgenossenschaft der Feinmechanik und Elektrotechnik (BGFE), November 1999, 12 S.

TIPPS — Benutzen von Leitern, Deutschland: Berufsgenossenschaft der Feinmechanik und Elektrotechnik (BGFE), 8 S.

Untersuchung von Absturzunfällen bei Hochbauarbeiten und Empfehlung von Maßnahmen zu deren Verhütung, T. Schuler, K.-D. Röbenack, R. Steinmetzger, Berlin: Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin (BAuA), 2001, 120 S.

ISBN 3-89701-696-6 ISSN 1433-2086

UUPs!: Information zur Sicherheit am Bau, Frankfurt am Main: Arbeitsgemeinschaft der Bau-Berufsgenossenschaften, 2002, 4 S.

Walldarbeit: Aktuelles zu Sicherheit und Gesundheit, Kassel: Bundesvorstand der landwirtschaftlichen Berufsgenossenschaften (BLB), Stand: November 1999, 67 S.

EIRE (ĪRIJA)

Code of practice for access and working scaffolds: Safe scaffolding/Health and Safety Authority (HSA), Dublin: HSA, 1 June 1999 – 52 pp.

Code of practice for access and working scaffolds: Safe scaffolding/Health and Safety Authority (HSA), Dublin: Stationery office, 1999 – 52 pp.

ISBN 0-7076-6770-4

General Access Scaffolds, Construction Summary Sheet C.S.S.1/National Irish Safety Organisation (NISO), Dublin: NISO – 2 pp.

Guidance on steps which should be taken by the responsible person to ensure the safe use of fall arrest protection equipment/Health and Safety Authority (HSA), Dublin: HAS, February 2002 – 9 pp.

Safe Housekeeping/National Irish Safety Organisation (NISO), Dublin: NISO – 2 pp.

Safe Use of Ladders/National Irish Safety Organisation (NISO), Dublin: NISO – 2 pp.

Safety in Excavations/National Irish Safety Organisation (NISO), Dublin: NISO – 2 pp.

Safety in Roofwork/National Irish Safety Organisation (NISO), Dublin: NISO – 2 pp.

The absolutely Essential Health and Safety Toolkit (for the smaller construction contractor)/Health and Safety

Authority (HSA), Construction Industry Federation (CIF), Dublin: HSA – 26 pp.

The Use of Nets: Information Bulletin 003-01/Health and Safety Authority (HSA), Dublin: HAS – 1 pp.

Tower Scaffolds/National Irish Safety Organisation (NISO), Dublin: NISO – 2 pp.

Unguarded Openings & Edges/National Irish Safety Organisation (NISO), Dublin: NISO – 2 pp.

Working at Heights Construction Regulations 2001: Safety, Health and Welfare at Work (Construction) Regulations 2001 (SI 481 of 2001)/Minister for Enterprise, Trade & Employment, Dublin – 20 pp.

ISBN 0-7076-1011-7

Working at Heights/Construction Industry Federation (CIF), Dublin: 1997 – 13 pp.

EESTI (IGAUNIJA)

(Nav pieejama)

ΕΛΛΑΣ (ΓΡΙΕΚΙΑ)

Τεχνικά έργα: Βασικοί κίνδυνοι και μέτρα πρόληψης/Αντώνης Ταργουτζίδης, Νικόλαος Βαγιόκας – Ελλάδα: Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛΙΝΥΑΕ), 2004, 14 σ

ISBN 960-7678-49-4

Ασφάλεια στα εργοτάξια/Maria S. Dosi Siva – Ελλάδα: Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛΙΝΥΑΕ) (Co-funding with Bilbao Agency), 2004, 112 σ

ISBN 960-7678-48-6

Ό,τι πρέπει να ξέρετε για τις πτώσεις-ολισθίσεις/Τομέας Ασφάλειας Εργασίας/ΔΕΚΠ – ΔΕΗ – Ελλάδα: Τομέας Ασφάλειας Εργασίας/ΔΕΚΠ – ΔΕΗ, 1997, 15 σ

Από πτώσεις/Κλιμάκιο Υγιεινής και Ασφάλειας Εργασίας/Τ.Υ.Π.ΠΟ. – ΔΕΗ – Ελλάδα: Κλιμάκιο Υγιεινής και Ασφάλειας Εργασίας/Τ.Υ.Π.ΠΟ. – ΔΕΗ – 19 σ

Προστασία από πτώσεις/Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕΑΔΕΔΥ (INE) – Ελλάδα: Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕΑΔΕΔΥ (INE), 2000

ESPAÑA (SPĀNIJA)

«Caída en altura». Serie Prevención riesgos: Cultura preventiva. Episodio Primero. Sección Sindical de CC.OO., Fundación para la Prevención de Riesgos Laborales. España

«Guía orientativa para la selección y utilización de EPI contra caídas de altura: Los EPI y su papel en la prevención: ¿Qué debo saber?», Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo (INSHT). Madrid: INSHT. 11 pp.

«Guía para evitar las caídas de altura» (1ª parte). Diputación Provincial de Málaga. Junio de 2003. 4 pp.

«Guía para evitar las caídas de altura» (2ª parte). Diputación Provincial de Málaga. Julio de 2003. 4 pp.

«NTP 123: Barandillas». Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo (INSHT). Madrid: INSHT. 5 pp.

«NTP 124: Redes de seguridad». Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo (INSHT). Madrid: INSHT. 17 pp.

«NTP 202: Sobre el riesgo de caída de personas a distinto nivel». Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo (INSHT). Madrid: INSHT. 11 pp.

«NTP 207: Plataformas eléctricas para trabajos en altura». Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo (INSHT). Madrid: INSHT. 12 pp.

«NTP 301: Cinturones de seguridad: guías para la elección; uso y mantenimiento». Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo (INSHT). Madrid: INSHT. 10 pp.

«NTP 448: Trabajos sobre cubiertas de materiales ligeros». Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo (INSHT). Madrid: INSHT. 15 pp.

«NTP 95: Escombros y su evacuación desde plantas de pisos». Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo (INSHT). Madrid: INSHT. 6 pp.

«Riesgo de caída de altura en la construcción: Enganchate a la seguridad». Campaña Europea de Inspección de Trabajo. Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, 2003. 14 pp. NIPO 291-03-05-2

«Riesgo de caída de altura en la construcción: Guía para evitarlas». Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales. Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales 2003. 20 pp. NIPO 201-03-103-6

FRANCIA (FRANCIA)

Arrimage des charges sur les véhicules routiers, Institut national de recherche et de sécurité (INRS), Paris, INRS, 1992-2002, 79 p.
ISBN 2-7389-0203-0

Banches du génie civil (deuxième partie). Recommandations contre les chutes de personnes à partir de la banche, Fiche de sécurité D3 F 02 87, Organisme professionnel de prévention du bâtiment et des travaux publics (OPPBTP), Boulogne-Billancourt, OPPBTP, 1996, 4 p.

Certificat de qualification professionnelle monteur d'échafaudage, Syndicat français de l'échafaudage, du coffrage et de l'étalement, France, Syndicat français de l'échafaudage, du coffrage et de l'étalement, 2001, 13 p.

Conception des centres de tri des déchets, Déchets ménagers et assimilés issus de la collecte sélective, Institut national de recherche et de sécurité (INRS), Paris, INRS, 2003, 54 p.
ISBN 2-7389-1186-2

Conception des lieux de travail, Démarches, méthodes et connaissances techniques, Institut national de recherche et de sécurité (INRS), Paris, INRS, 2001-2003, 124 p.

Conception des usines d'épuration des eaux résiduaires, Institut national de recherche et de sécurité (INRS), Paris, INRS, 2002, 58 p.
ISBN 2-7389-1095-5

Couvreur, Guide de sécurité: artisans et petites entreprises, Organisme professionnel de prévention du bâtiment et des travaux publics (OPPBTP), Boulogne-Billancourt, OPPBTP, 1993, 51 p.
ISBN 2-7354-0214-2

Descriptif pour lot échafaudage de pied à l'attention des prescripteurs, Caisse régionale d'assurance maladie (CRAM), Alsace-Moselle, Strasbourg, CRAM, Alsace-Moselle, 4 p.

Développement et promotion des métiers sur cordes, Référentiel certificat de qualification professionnelle, SFETH SCAPHCO, CFDT, Paris, SEFH SCAPHCO, CFDT, janvier 2003, 37 p.

Échafaudages et appareils élévateurs pour travaux en façade, Guide pratique, Organisme professionnel de prévention du bâtiment et des travaux publics (OPPBTP), Boulogne-Billancourt, OPPBTP, 1999, 56 p.
ISBN 2-7354-0318-1

Entrepôts magasins et parcs de stockage, Organisation et exploitation, Caisse nationale d'assurance maladie (CNAM), Paris, Institut national de recherche et de sécurité (INRS), 1988, 4 p.
ISSN 0373-1944

EPI contre les chutes de hauteur – Systèmes d'arrêt des chutes, Fiche de sécurité A2 F 06 99, Organisme professionnel de prévention du bâtiment et des travaux publics (OPPBTP), Boulogne-Billancourt, OPPBTP, 2001, 4 p.

Équipements des échafaudeurs, Document technique DT 14-1994, Caisse régionale d'assurance maladie (CRAM) du Sud-Est, Marseille, CRAM Sud-Est, 1994, 1 p.

Filets montés sur consoles, Caisse nationale d'assurance maladie (CNAM), Paris, Institut national de recherche et de sécurité (INRS), 1987, 3 p.

Guide de sécurité destiné aux nouveaux arrivants, Gros œuvre, Organisme professionnel de prévention du bâtiment et des travaux publics (OPPBTP), Boulogne-Billancourt, OPPBTP, 1997, 64 p.
ISBN 2-7354-0290-8

Guide de sécurité destiné aux nouveaux arrivants, Travaux d'étanchéité, Organisme professionnel de prévention du bâtiment et des travaux publics (OPPBTP), Boulogne-Billancourt, OPPBTP, deuxième trimestre 1999, 40 p.
ISBN 2-7354-0259-2

Guide de sécurité destiné aux nouveaux arrivants, Charpentiers couvreurs, Organisme professionnel de prévention du bâtiment et des travaux publics (OPPBTP), Boulogne-Billancourt, OPPBTP, 2001, 60 p.
ISBN 2-7354-0333-5

Guide de sécurité destiné aux personnels des entreprises de gros œuvre, Organisme professionnel de prévention du bâtiment et des travaux publics (OPPBTP), Boulogne-Billancourt, OPPBTP, 2003, 65 p.
ISBN 2-7354-0345-9

La protection individuelle contre les chutes, Cahier des comités de prévention du BTP, n° 5/96, Organisme professionnel de prévention du bâtiment et des travaux publics (OPPBTP), Boulogne-Billancourt, OPPBTP, 1997, 9 p.

La sécurité du monteur dans les chantiers de réseaux et télécommunication, Lignes aériennes, canalisations souterraines, téléphonie mobile, Organisme professionnel de prévention du bâtiment et des travaux publics (OPPBTP), Boulogne-Billancourt, OPPBTP, 1999, 80 p.
ISBN 2-7354-0324-6

Les interventions en toiture, Pratique, Caisse régionale d'assurance maladie (CRAM) d'Aquitaine, Bordeaux, CRAM Aquitaine, janvier 2000, 2 p.

Lignes de vie, systèmes d'arrêt de chute, dispositifs d'ancre, et autres systèmes d'assurance à demeure pour les protections individuelles contre les chutes de hauteur, Caisse régionale d'assurance maladie (CRAM) d'Aquitaine, Bordeaux, CRAM Aquitaine, 2000, 6 p.

*Livret sécurité couverture, plomberie, chauffage, Guide pratique, Organisme professionnel de prévention du bâtiment et des travaux publics (OPPBTP), Boulogne-Billancourt, OPPBTP, 1999, 40 p.
ISBN 2-7354-0316-5*

*Livret sécurité couverture, plomberie, chauffage, La sécurité des hommes, première richesse de l'entreprise, Organisme professionnel de prévention du bâtiment et des travaux publics (OPPBTP), Boulogne-Billancourt, OPPBTP, 1999, 40 p.
ISBN 2-7354-0316-5*

Maisons individuelles (Gros œuvre), Protection contre les chutes, Vidéo, Organisme professionnel de prévention du bâtiment et des travaux publics (OPPBTP), Boulogne-Billancourt, OPPBTP, 2003

Mémo-pratique, Travaux d'étanchéité des toitures-terrasses – Gardes-corps périphériques, Organisme professionnel de prévention du bâtiment et des travaux publics (OPPBTP), Boulogne-Billancourt, OPPBTP, 1998, 2 p.

*Méthodes et sûreté des travaux acrobatiques, Analyse des risques, Institut national de recherche et de sécurité (INRS), Paris, INRS, 1996, 10 p.
ISBN 2-7389-0520-X ISSN 0007-9952*

*Montage-levage des constructions métalliques, Caisse nationale d'assurance maladie (CNAM), Paris, Maury Malesherbes - INRS, 1987, 2 p.
ISSN 0373-1944*

*Plates-formes de travail pour travaux de faible hauteur, Fiche pratique de sécurité ED 75, Institut national de recherche et de sécurité (INRS), Paris, Maury Malesherbes, INRS, juin 1998, 4 p.
ISSN 0373-1944*

*Plates-formes élévatrices mobiles du personnel, Institut national de recherche et de sécurité (INRS), Paris, INRS, 2000-mai 2003, 60 p.
ISBN 2-7389-0359-2*

*Pose de charpente, Guide pratique, Organisme professionnel de prévention du bâtiment et des travaux publics (OPPBTP), Boulogne-Billancourt, OPPBTP, 1996, 32 p.
ISBN 2-7354-0263-0*

Prévention des risques lors de l'installation et de la maintenance d'antennes pour téléphones mobiles, Note technique CRAMIF n° 19, Caisse régionale d'assurance maladie d'Île de France (CRAMIF), Paris, CRAMIF, 2003, 18 p.

*Protections collectives contre les chutes de hauteur, Manuel pratique de prévention n° 16, Organisme professionnel de prévention du bâtiment et des travaux publics (OPPBTP), Boulogne-Billancourt, OPPBTP, 1999, 15 p.
ISBN 2-7354-0269-X*

Protections collectives pour empêcher les chutes de hauteur dans le bâtiment et les travaux publics, Fiche de sécurité B1 F 01 01, Organisme professionnel de prévention du bâtiment et des travaux publics (OPPBTP), Boulogne-Billancourt, OPPBTP, juin 2001, 4 p.

Protections contre les chutes depuis les escaliers et les paliers pendant les travaux, Mémo pratique B1 M 10 97, Organisme professionnel de prévention du bâtiment et des travaux publics (OPPBTP), Boulogne-Billancourt, OPPBTP, 1997, 2 p.

Travaux de couverture en matériaux fragiles, Protection contre les chutes, Fiche de sécurité F1 F 02 96, Organisme professionnel de prévention du bâtiment et des travaux publics (OPPBTP), Boulogne-Billancourt, OPPBTP, 1996, 7 p.

Travaux et interventions sur toitures - Prévention des risques de chute de hauteur, Recommandations CRAMIF n° 20, Caisse régionale d'assurance maladie d'Île-de-France (CRAMIF), Paris, CRAMIF, 2002, 16 p.

*Aide-mémoire BPT, Prévention des accidents du travail et des maladies professionnelles dans le bâtiment et les travaux publics ED 790, Institut national de recherche et de sécurité (INRS), Paris, INRS, mars 2004, 131 p.
ISBN 2-7389-1202-8*

*Maintenance et prévention des risques professionnels dans les projets de bâtiment, ED 829, Institut national de recherche et de sécurité (INRS), Paris, INRS, avril 2004, 54 p.
ISBN 2-7389-1205-2*

*Nacelles élévatrices de personnel, études des schémas de commande n° 171, ND 2079, Institut national de recherche et de sécurité (INRS), Paris, INRS, deuxième trimestre 1998.
ISBN 2-7389-0736-9 ISSN 0007-9952*

ITALIA (Itālija)

*Linea guida per la scelta, l'uso e la manutenzione delle scale portatili, D.LGS. 8 luglio 2003, n. 235. Attuazione della direttiva 2001/45/CE relativa ai requisiti minimi di sicurezza e di salute per l'uso delle attrezzature di lavoro da parte dei lavoratori, ministero del Lavoro e delle politiche Sociali, ministero della Salute, ISPELS, Roma: ministero del Lavoro e delle politiche sociali, ministero della Salute, ISPELS, settembre 2004, 70 pagg.
ISBN 88-89415-02-9*

*Linea guida per la scelta, l'uso e la manutenzione di dispositivi di protezione individuale contro le cadute dall'alto: sistemi di arresto caduta, ministero del Lavoro e delle politiche sociali, ministero della Salute, ISPELS, Roma: ministero del Lavoro e delle politiche sociali, ministero della Salute, ISPELS, settembre 2004, 78 pagg.
ISBN 88-89415-03-7*

Linea guida per l'esecuzione di lavori temporanei in quota con l'impiego di sistemi di accesso e posizionamento mediante funi, D.LGS. 8 luglio 2003, n. 235, Attuazione della direttiva 2001/45/CE relativa ai requisiti minimi di sicurezza e di salute per l'uso delle attrezzature di lavoro da parte dei lavoratori, ministero del Lavoro e delle politiche sociali, ministero della Salute, ISPELS, Roma: ministero del Lavoro e delle politiche sociali, ministero della Salute, ISPELS, settembre 2003, 55 pagg.

*Linea guida per l'esecuzione di lavori temporanei in quota con l'impiego di sistemi di accesso e posizionamento mediante ponteggi metallici fissi di facciata, montaggio, smontaggio, trasformazione ponteggi, ministero del Lavoro e delle politiche sociali, ISPELS, Roma: ministero del Lavoro e delle politiche sociali, ISPELS, ottobre 2004, 83 pagg.
ISBN 88-89415-04-5*

Linee guida sulla valutazione dei rischi nei cantieri temporanei e mobili nei quali è previsto l'utilizzo di elicotteri, Coordinamento tecnico interregionale della prevenzione nei luoghi di lavoro, Roma: Istituto superiore per la prevenzione e la sicurezza del lavoro (ISPELS), settembre 2004, 101 pagg.

Ponteggi metallici fissi: prontuario aggiornato con tutti i riferimenti normativi di settore, tutte le ditte autorizzate alla costruzione dei ponteggi metallici fissi con i relativi marchi, tutti gli estremi delle autorizzazioni ministeriali rilasciate dall'emanazione del D.P.R. n. 164/56 Michele Candreva, Roma: EPC LIBRI, settembre 2004, 237 pagg. ISBN 88-8184-342-0

LATVIJA

(Nav pieejama)

LIETUVA

(Nav pieejama)

LUCSEMBURSKO (LUKSEMBURGA)

Conseils de sécurité, Bâtiment et travaux publics, Association d'assurance contre les accidents, Luxembourg, Association d'assurance contre les accidents, janvier 1993, 68 p.

Prescription de prévention des accidents, Édition complète, Association d'assurance contre les accidents, Luxembourg, Association d'assurance contre les accidents, 2000, 391 p.

MAGYARORSZAG (UNGĀRIJA)

(Nav pieejama)

MALTA

(Nav pieejama)

NEDERLAND (NÍDERLANDE)

Hoog en droog – Werken op hoogte: ARBO WIJZER 25/FNV BOUW Woerden, FNV BOUW, 2002, 17 blz.

Leidraad „Veilig werken op hoogte: keuze van het juiste arbeidsmiddel“, Overwegingen bij het beperken van de ladder als werkplek. Verbond van Nederlandse Ondernemingen – Nederlands Christelijk Werkgeversverbond (Vereniging VNO-NCW), Den Haag, VNO-NCW, 01/2003, 17 blz.

ÖSTERREICH (AUSTRIJA)

Arbeiten auf Bäumen, M 520 Sicherheit kompakt, Allgemeine Unfallversicherungsanstalt (AUVA), Wien: AUVA, 12 S.

Arbeiten auf Dächern, M 222 Sicherheit kompakt, Allgemeine Unfallversicherungsanstalt (AUVA), Wien: AUVA, 19 S.

Arbeits- und Schützgeüste, M 262 Sicherheit kompakt, Allgemeine Unfallversicherungsanstalt (AUVA), Wien: AUVA, 27 S.

Bockgerüste, M 264 Sicherheit kompakt, Allgemeine Unfallversicherungsanstalt (AUVA), Wien: AUVA, 8 S.

Seile und Gurte gegen Absturz, M 750 Sicherheit kompakt, Allgemeine Unfallversicherungsanstalt (AUVA), Wien: AUVA, 23 S.

POLSKA (POLJA)

(Nav pieejama)

PORTUGAL (PORTUGĀLE)

Construção Civil, Manual de Segurança no Estaleiro, Associação de Empresas de Construção e Obras Públicas (AECOPS), Instituto de Desenvolvimento e Inspecção das Condições de Trabalho (IDICT), Luís Fontes Machado, Lisboa, 1996.

O Risco — Segurança e Saúde na Construção Civil e Obras Públicas (CDROM), Instituto de Soldadura e Qualidade (ISQ), Associação de Empresas de Construção e Obras Públicas (AECOPS), Associação Portuguesa da Indústria de Refrigeração e Ar Condicionado (APIRAC), Lisboa, 2004.

Manual de Segurança, Construção, Conservação e Restauro de Edifícios, Edições Sílabo, Abel Pinto, Lisboa, 2004.

SLOVENIJA (SLOVĒNIJA)

(Nav pieejama)

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

(Nav pieejama)

SUOMI (SOMIJA)

Kaatuessaan vaaraa aiheuttavat rakenteet, Petteri Kaski, Kimmo Virolainen, Tapani Leino & Lasse Mörönen, Valtion Teknillinen Tutkimuskeskus (VTT), 1998, 52 s.
ISBN 951-38-5407-8 ISSN 1235-0605

Putoamis vaaratekijöiden poistaminen rakennushankkeen toteutuksessa, Margus Tint, Jorma Lappalainen & Simo Sauni, Tapaturmavakuutuslaitosten liitto (VAKES), Sosiaali-ja terveysministeriö/työsuojeluosasto, Rakennusteknologia ry, 2003, 17 s.

Rakennushankkeen turvallisuusjohtaminen: Korkea rakennuskohde, Jari Lehtinen, Tampere: VTT Rakennusteknologia, Syyskuu 2000, 93 s.
ISBN 951-38-5695-X ISBN 951-38-5696-8 (pdf)
ISSN 1235-0605 ISSN 1455-0865 (pdf)

Rakentamisen putoamistapaturmat - turvallisuuskulttuuri ja turvallisuustilan, Margus Tint, Jorma Lappalainen, Kalle Koivula & Pertti Palukka, Tampere, Tampereen teknillinen yliopisto, 2003, 98 s.
ISBN 952-15-1074-9 ISSN 1459-5281

SVERIGE (ZVIEDRIJA)

*Byggnadsställningar: Hantering, användning, föreskrifter och råd, Byggförlaget, Stockholm: Byggförlaget, 1993, 80 s.
ISBN 91-7988-057-6*

Byggnadsställningar, Arbetsmiljöverket Publikationsservice, Solna: Arbetsmiljöverket Publikationsservice, 2003, 2 s.

Fallskyddshandboken: Metoder, utrustning och råd, Per-Olof Axlsson, Rolf Löfström, Stockholm: Byggförlaget, 1997, 79 s.
ISBN 91-7988-115-7

Rätt ställning: Byggnadsställning vid plåtslageriarbete på tak, Plåtslageribranschens Centrala Arbetsmiljökomitté, Sverige: Plåtslageriernas Riksförbund, Januari 2002, 9 s.

Säkrare bygg och anläggningsarbete, Arbetsmiljöverket, Solna: Arbetsmiljöverket Publikationsservice, 2003, 16 s.

Skyddsnätshandboken, Per-Olof Axlsson, Christer Eneroth, Lars-Erik Hallgren, Stockholm: Byggförlaget, 2001, 95 s.
ISBN 91-7988-161-0

Stegar, Arbetsmiljöverket Publikationsservice, Solna: Arbetsmiljöverket Publikationsservice, 2002, 2 s.

UNITED KINGDOM (APVIENOTĀ KARALISTE)

FASET (Fall Arrest Safety Equipment Training): Scheme for the Certification of Competence Safety Net Riggers, Construction Industry Training Board (CITB), Norfolk: CITB, 2000, 12 pp.

First Aid at work: Your questions answered, Health & Safety Executive (HSE), Suffolk: HSE Books, April 2002, 8 pp.

Five steps to risk assessment, Health & Safety Executive (HSE), Suffolk: HSE Books, July 2003, 11 pp.

General Access Scaffolds and ladders: Construction information sheet No 49, Health & Safety Executive (HSE), Suffolk: HSE Books, February 2003, 2 pp.

Health & Safety in Roofwork, Health & Safety Executive (HSE), Norwich: HSE Books, 1998, 90 pp.
ISBN 0-7176-1425-5

Height Safe: Absolutely essential health and safety information for people who work at height, Health & Safety Executive (HSE), Suffolk: HSE Books, June 2003, 39 pp.

Inspecting fall arrest equipment made from webbing or rope, Health & Safety Executive (HSE), Suffolk: HSE Books, February 2003, 17 pp.
ISBN 0-7176-2552-4

Preventing falls from fragile roofs in agriculture: Agriculture information sheet No 32, Health & Safety Executive (HSE), Suffolk: HSE Books, May 2002, 3 pp.

Preventing falls from height in the food and drink industries: Food Information Sheet No 30, Health & Safety Executive (HSE), Suffolk: HSE Books, July 2001, 4 pp.

Proposals for work at height regulations: Consultative document, Health and Safety Commission, Suffolk: HSE Books, 2003, 166 pp.

Recidivist risk takers who work at height: Research report 201, Health & Safety Executive (HSE), Suffolk: HSE Books, 2004, 195 pp.

ISBN 0-7176-2815-9

Safe erection, use and dismantling of falsework: Construction information sheet No 56, Health & Safety Executive (HSE), Suffolk: HSE Books, June 2003, 3 pp.

Safe Start (GE 707): Safety Handbook, An Introduction to Health and Safety on Construction Sites, Construction Industry Training Board (CITB), Norfolk: CITB, August 1996, 102 pp.

Safe working on glasshouse roofs: Agriculture information sheet No 12, Health & Safety Executive (HSE), Suffolk: HSE Books, May 2002, 2 pp.

Safety in window cleaning using portable ladders: HSE information sheet MISC613, Health & Safety Executive (HSE), Suffolk: HSE Books, September 2003, 6 pp.

Safety in window cleaning using rope access techniques: HSE information sheet MISC612, Health & Safety Executive (HSE), Suffolk: HSE Books, September 2003, 6 pp.

The Absolutely Essential Health and Safety Toolkit (for the smaller construction contractor), Health & Safety Executive (HSE), Suffolk: HSE Books, August 2002, 27 pp.
ISBN 0-7176-2103-0

The High 5: Five ways to reduce risk on site, Health & Safety Executive (HSE), Suffolk: HSE Books, September 2003, 2 pp.

Why fall for it? Preventing falls in agriculture, Health & Safety Executive (HSE), Suffolk: HSE Books, November 2002, 15 pp.

Working on roofs, Health & Safety Executive (HSE), Suffolk: HSE Books, June 2002, 7 pp.

**IV. ES DALĪBALSTU TIESĪBU AKTI,
AR KO TIEK TRANSPONĒTA
DIREKTĪVA 2001/45/EK**
(stāvoklis 2006. gada 28. septembrī)

BELGIQUE / BELGIË (BELGIJA)

Arrêté royal relatif à l'utilisation des équipements de travail pour des travaux temporaires en hauteur.
Moniteur Belge du 15.9.2005

ČESKÁ REPUBLIKA (ČEHIIJA)

Nařízení vlády č. 173/1997 Sb., kterým se stanoví vybrané výrobky k posuzování shody.
Sbírka zákonů ČR ze dne 4.8.1997

Nařízení vlády č. 329/2002 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 173/1997 Sb., kterým se stanoví vybrané výrobky k posuzování shody, ve znění pozdějších předpisů.
Sbírka zákonů ČR ze dne 19.7.2002

Nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí.
Sbírka zákonů ČR ze dne 6.11.2001

Vyhláška českého úřadu bezpečnosti práce a českého báňského úřadu č. 324/1990 Sb., o bezpečnosti práce a technických zařízení při stavebních pracích.
Sbírka zákonů ČR ze dne 10.8.1990

Vyhláška českého úřadu bezpečnosti práce, kterou se stanoví základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení.

Sbírka zákonů ČR ze dne 6.5.1982

Zákon č. 155/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Sbírka zákonů ČR ze dne 21.6.2000

Zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce.

Sbírka zákonů ČR ze dne 30.6.1965

Nařízení vlády č. 362/2005 Sb., o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky.

Sbírka zákonů ČR ze dne 19.9.2005

KÝPROS (Kipra)

Οι περί ελαχίστων προδιαγραφών ασφάλειας και υγείας (χρησιμοποίηση κατά την εργασία εξοπλισμού εργασίας) (τροποποιητικοί) κανονισμοί του 2004.

K.Δ.Π. 497/2004

Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας της 30ής Απριλίου 2004

DANMARK (DĀNIJA)

Bekendtgørelse nr. 727 af 29. juni 2004 om ændring af bekendtgørelse om anvendelsen af tekniske hjælpemidler.
Lovtidende A af 13.7.2003

Meddelelser fra Søfartsstyrelsen A af 1. juli 2004 om arbejdsmiljø i skibe. Bekendtgørelse af 19.7.2004

DEUTSCHLAND (VĀCUA)

Verordnung zur Rechtsvereinfachung im Bereich der Sicherheit und des Gesundheitsschutzes bei der Bereitstellung von Arbeitsmitteln und deren Benutzung bei der Arbeit, der Sicherheit beim Betrieb überwachungsbedürftiger Anlagen und der Organisation des betrieblichen Arbeitsschutzes. Bundesgesetzblatt Teil 1 (BGB 1), 2.10.2002

EIRE (IRIJA)

Safety, Health and Welfare at Work (Work at Height) Regulations 2006.
Iris Oifigiúl of 30.06.2006

EESTI (IGAUNIJA)

Töövahendi kasutamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded.
Elektrooniline Riigi Teataja, 29.12.2003

ΕΛΛΑΣ (GRIEKIJA)

Τροποποίηση του Π.Δ. 395/1994.
Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ) (Τεύχος Α) της 5ης Ιουλίου 2004

ESPAÑA (SPĀNIJA)

Real Decreto 2177/2004, de 12 de noviembre, por el que se modifica el Real Decreto 1215/1997, de 18 de julio, por el que se establecen las disposiciones mínimas de seguridad y salud para la utilización por los trabajadores de los equipos de trabajo, en materia de trabajos temporales en altura.

Boletín Oficial del Estado (BOE) nº 274 del 13 de noviembre de 2004, p. 37486

FRANCE (FRANCIJA)

Décret n° 2004-924 du 1er septembre 2004 relatif à l'utilisation des équipements de travail mis à disposition pour des travaux temporaires en hauteur et modifiant le code du travail (deuxième partie: décrets en Conseil d'Etat) et le décret n° 65-48 du 8 janvier 1965.

Journal officiel de la République française (JORF) du 3.9.2004, p.15636

Arrêté du 21.12.2004 relatif aux vérifications des échafaudages et modifiant l'annexe de l'arrêté du 22.12.2000 relatif aux conditions et modalités d'agrément des organismes pour la vérification de conformité des équipements de travail.

Journal officiel de la République française (JORF) du 31.12.2004, p. 1

Arrêté du 4.8.2005 relatif à la prévention des risques de chutes liés aux travaux réalisés dans les arbres au moyen de cordes.

Journal officiel de la République française (JORF) du 30.8.2005, p. 1

ITALIA (ITALIJA)

Decreto legislativo 8 luglio 2003, n. 235 - Attuazione della direttiva 2001/45/CE relativa ai requisiti minimi di sicurezza e di salute per l'uso delle attrezzature d lavoro da parte dei lavoratori GURI.
Gazzetta ufficiale della Repubblica Italiana, Serie generale n. 198, del 27.8.2003, del 27.08.2003, pag. 5.

LATVIJA

Ministru kabineta noteikumi nr. 526 "Darba aizsardzības prasības, lietojot darba aprīkojumu un strādājot augstumā" Latvijas Vēstnesis 12/12/2002, Nr. 526

LIETUVA (LIETUVA)

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymas Nr. 108 „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 1999 m. gruodžio 22 d. įsakymo Nr. 102 „Dėl darbo įrenginių naudojimo bendruju nuostatu patvirtinimo pakeitimo“ Valstybės žinios, 2002 09 13, Nr. 90

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministrės įsakymas Nr. 102 „Dėl darbo įrenginių naudojimo bendruju nuostatu patvirtinimo“
Valstybės žinios, 2000 01 12, Nr. 3

LUXEMBOURG (LUKSEMBURGA)

Règlement grand-ducal du 12 mars 2004 modifiant le règlement grand-ducal modifié du 4 novembre 1994 concernant les prescriptions minimales de sécurité et de santé pour l'utilisation par les travailleurs au travail d'équipements de travail tel que modifié par le règlement grand-ducal du 17 août 1997.

Mémorial luxembourgeois A du 25.3.2004, n°40, p. 619

MAGYARORSZAG (UNGĀRIJA)

10/2002. (XII. 23.) FMM rendelet a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről szóló 8/1998. (III. 31.) MüM rendelet módosításáról

Magyar Közlöny, 2002/12/23, 161. sz., 9430 o.

4/2002. (II. 20.) SzCsM-EÜM együttes rendelet az építési munkahelyeken és az építési folyamatok során megvalósítandó minimális munkavédelmi követelményekről
Magyar Közlöny, 2002/02/20, 24. sz., 1381 o.

8/1998. (III. 31.) MüM rendelet a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről

Magyar Közlöny, 1998/03/31, 27. sz., 2371 o.

1993. évi XCIII. tv. a munkavédelemről
Magyar Közlöny, 1993/11/03, 160. sz., 9942 o.

A foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter 14/2004. (IV. 19.) FMM rendelete a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről

Magyar Közlöny, 2004/04/19, 49. sz., 4396 o.

MALTA

Occupational health & safety authority Act (CAP 424) Work Equipment (Minimum Safety & Health Requirements) Regulations, 2004.

Malta government gazette of: 14/05/2004, no 17,584, p.04951

NEDERLAND (NIEDERLANDE)

Besluit van 8 juni 2004 tot wijziging van het arbeidsomstandighedenbesluit (voorschriften inzake veiligheid en gezondheid bij het gebruik door werknemers van arbeidsmiddelen voor tijdelijke werkzaamheden op de arbeidsplaats op hoogte)

Staatsblad nr. 279 van 29.6.2004, blz. 1

ÖSTERREICH (AUSTRIJA)

Gesetz vom 2.7.2003 über den Schutz der Bediensteten in den Dienststellen des Landes Tirol, der Gemeinden und der Gemeindeverbände (Tiroler Bedienstetenschutzgesetz 2003 – TBSG 2003)

LGBI. Tirol Nr. 75 vom 2.9.2003, S. 27503

Land- und forstwirtschaftliche Sicherheits- und Gesundheitsschutzverordnung

LGBI Nr. 96, vom 13.11.2001, S. 461

Verordnung der Kärntner Landesregierung vom 13.1.2004, ZI 14-SV_3304/29/03 über den Schutz der Dienstnehmer in der Land- und Forstwirtschaft bei der Benutzung von Arbeitsmitteln (K-AM-VO)

LGBI. für Kärnten Nr. 4 vom 6.2.2004, S. 9

Verordnung der Salzburger Landesregierung – Schutzvorschriften bei der Benutzung von Arbeitsmitteln (Arbeitsmittel-Verordnung-AMV)

LGBI Salzburg Nr. 45 vom 30.5.2003, S. 199

Verordnung über den Schutz der Dienstnehmer bei der Benutzung von Arbeitsmitteln in der Land- und Forstwirtschaft (NO IWF AM-VO)

LGBI. Für NO Nr. 9020/12-0 vom 21.11.2003

Verordnung des Bundesministers für soziale Verwaltung vom 11. März 1983 über allgemeine Vorschriften zum Schutz des Lebens, der Gesundheit und der Sittlichkeit der Arbeitnehmer (Allgemeine Arbeitnehmerschutzverordnung – AAV) Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich (BGBl.) Nr. 218

Verordnung der Salzburger Landesregierung – Schutz von Dienstnehmerinnen und Dienstnehmern vor Gefährdungen durch explosionsfähige Atmosphären

Landesgesetzblatt (LGBI.) Nr. 46 vom 15.7.2004, S. 11

Landesverfassungsgesetz und Gesetz vom 18. November 2004, mit dem die Kärntner Landesverfassung geändert wird und ein Gesetz über die Sicherheit und den Gesundheitsschutz der in den Dienststellen des Landes, der Gemeinden und Gemeindeverbände beschäftigten Bediensteten (Kärntner Bedienstetenschutzgesetz 2005 – K-BSG) erlassen wird

Landesgesetzblatt (LGBI.) Nr. 7/2005 vom 3.2.2005

Verordnung des Bundesministers für Wirtschaft und Arbeit, mit der die BauarbeiterSchutzverordnung geändert wird
Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich (BGBl.)

Nr. 17/2005 vom 21.1.2005	Gesetz, mit dem die Landarbeitsordnung 2000 geändert wird Landesgesetzblatt (LGBI.) Nr. 61 vom 11.5.2005
NÖ Landarbeitsordnung 1973 Landesgesetzblatt (LGBI.) vom 17.2.2005, S. 9020	Gesetz der Steiermärkischen Landesregierung vom 5. Juli 2005, mit dem die Steiermärkische Landarbeitsordnung 2001 (STLAO 2001) geändert wird Landesgesetzblatt (LGBI.) Nr. 102 vom 18.10.2005
Verordnung der Steiermärkischen Landesregierung vom 17. November 2003 über Vorschriften zum Schutz des Lebens, der Gesundheit und der Sittlichkeit der ArbeitnehmerInnen bei der Ausführung von Bauarbeiten in der Land- und Forstwirtschaft (Bauarbeiterschutzverordnung – Bau-VOLuFw) Landesgesetzblatt (LGBI.) Nr. 99 vom 23.12.2003	Gesetz vom 14. Dezember 2005, mit dem die Salzburger Landarbeitsordnung 1995 geändert wird Landesgesetzblatt (LGBI.) Nr. 21 vom 16.2.2006
Verordnung der Steiermärkischen Landesregierung vom 17. November 2003 über den Schutz der ArbeitnehmerInnen bei der Benutzung von Arbeitsmitteln in der Land- und Forstwirtschaft (Arbeitsmittelverordnung – AMVOLuFw) Landesgesetzblatt (LGBI.) Nr. 98 vom 23.12.2003	Gesetz, mit dem die Wiener Landarbeitsordnung 1990 geändert wird Landesgesetzblatt (LGBI.) Nr. 11 vom 14.2.2006
Verordnung der Wiener Landesregierung über den Schutz der Dienstnehmer in land- und forstwirtschaftlichen Betrieben bei der Benutzung von Arbeitsmitteln (Wiener Arbeitsmittelverordnung in der Land- und Forstwirtschaft – Wr. AM-VO Land- und Forstwirtschaft) Landesgesetzblatt (LGBI.) Nr. 16 vom 1.4.2005	Verordnung der Steiermärkischen Landesregierung vom 30. Jänner 2006, mit der die Verordnung über die Durchführung des Bedienstetenschutzes im Bereich der Dienststellen des Landes geändert wird Landesgesetzblatt (LGBI.) Nr. 26 vom 15.2.2006
Verordnung der Oö. Landesregierung, mit der die Oö. Arbeitsmittelverordnung (Oö. AmV), die Oö. Landes-Bauarbeiterschutzverordnung (Oö. LBauV) und die Oö. Gesundheitsüberwachungsverordnung (Oö. GÜV) geändert werden (Oö. Landesbedienstetenschutz-Anpassungsverordnung 2004) Landesgesetzblatt (LGBI.) Nr. 18 vom 31.3.2005	Gesetz vom 14. Februar 2006, mit dem die Steiermärkische Landarbeitsordnung 2001 (STLAO 2001) geändert wird Landesgesetzblatt (LGBI.) Nr. 55 vom 14.2.2006
Verordnung der Steiermärkischen Landesregierung vom 18. April 2005, mit der die Verordnung über die Durchführung des Bedienstetenschutzes im Bereich der Dienststellen des Landes geändert wird Landesgesetzblatt (LGBI.) Nr. 34 vom 29.4.2005	NÖ-Bediensteten-Schutzverordnung 2003 (NÖ BSVO 2003) Landesgesetzblatt (LGBI.) Nr. 2015/1-1 vom 22.5.2006
Oberösterreichisches Dienstrechtsänderungsgesetz 2005 Landesgesetzblatt (LGBI.) Nr. 49 vom 6.5.2005	
Oö. Gemeinde-Dienstrechtsänderungsgesetz 2005 Landesgesetzblatt (LGBI.) Nr. 54 vom 27.5.2005	
Verordnung der Wiener Landesregierung, mit der die Verordnung der Wiener Landesregierung über den Schutz der in Dienststellen der Gemeinde Wien beschäftigten Bediensteten bei der Benutzung von Arbeitsmitteln geändert wird Landesgesetzblatt (LGBI.) Nr. 28 vom 13.6.2005	Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie użytkowania maszyn przez pracowników podczas pracy. Dziennik Ustaw z dnia 18.11.2002
Landes- und Gemeindebediensteten-Schutzgesetz (Vorarlberg) Landesgesetzblatt (LGBI.) Nr. 14 vom 8.4.1999	Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 września 2003 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie użytkowania maszyn przez pracowników podczas pracy. Dziennik Ustaw z dnia 16.10.2003
Land- und Forstarbeitsgesetz, Änderung (Vorarlberg) Landesgesetzblatt (LGBI.) Nr. 26 vom 26.6.2000	Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy. Dziennik Ustaw z dnia 16.2.1998
Verordnung der Landesregierung über den Schutz der Landes- und Gemeindebediensteten (Landes-Arbeitsmittelverordnung) (Vorarlberg) Landesgesetzblatt (LGBI.) Nr. 21 vom 16.6.2005	
Verordnung der Agrarbezirksbehörde über den Schutz der land- und forstwirtschaftlichen Dienstnehmer bei der Benutzung von Arbeitsmitteln (Vorarlberg) Landesgesetzblatt (LGBI.) Nr. 24 vom 18.6.2005	Transpõe para a ordem jurídica interna a Directiva n.º 2001/45/CE, do Parlamento Europeu e do Conselho, de 27 de Junho, relativa às prescrições mínimas de segurança e de saúde para a utilização pelos trabalhadores de equipamentos de trabalho, e revoga o Decreto-Lei n.º 82/99, de 16 de Março Diário da República I, n.º 40 de 25.2.2005
Verordnung, mit der die Land- und forstwirtschaftliche Sicherheits- und Gesundheitsschutz-Verordnung geändert wird Landesgesetzblatt (LGBI.) Nr. 62 vom 15.8.2005	SLOVENIJA (SLOVĒNIJA)
	Pravilnik o varnosti in zdravju pri uporabi delovne opreme. Uradni list RS z dne 17.9.2004, št 101/2004, str.12161–12173.

SLOVENSKÁ REPUBLIKA (SLOVĀKIA)

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 159/2001 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov.

Zbierka zákonov SR z 1.5.2001 č. 67 s. 1763-1769

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 470/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 159/2001 Zz. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov.

Zbierka zákonov SR z 27.11.2003 č. 202 s. 3743-3745

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 392/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov.

Zbierka zákonov SR z 10.6.2006 č. 140

SUOMI (SOMIJA)

Valtioneuvoston asetus työssä käytettävien koneiden ja muiden työvälineiden hankinnasta, turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, annettu 18.3.2004

Suomen säädöskokoelma, N:o 185/2004

Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, annettu 19.5.2004

Suomen säädöskokoelma N:o 426/2004

SVERIGE (ZVIEDRIJA)

(Nav pieejami)

UNITED KINGDOM (APVIENOTĀ KARALISTE)

UNITED KINGDOM

The Work at Height Regulations 2005
Her Majesty's Stationery Office (HMSO)
S.I. No 735 of 16.3.2005

The Work at Height Regulations (Northern Ireland) 2005
Her Majesty's Stationery Office (HMSO) of 2005 –
Statutory Rules of Northern Ireland
SR No 279 of 11.7.2005

Factories (work at heights) regulations 2006
Gibraltar Gazette No 3530 of 27.4.2006

V. ŠĪS ROKASGRĀMATAS SAGATAVOŠANĀ IESAISTĪTIE EKSPERTI

ĪPAŠĀ DARBA GRUPA „PAGAIDU DARBAM AUGSTUMĀ PARE- DZĒTĀ DARBA APRĪKOJUMA IZMANTOŠANA”

p. André PELEGREN (předseda)

Fédération générale des entrepreneurs généraux de construction
Rue du Lombard 42
B-1000 Brussels
Tel. (32-2) 511 65 95
Fax (32-2) 514 18 75
E-mail: fegc-faba@confederationconstruction.be

p. Stefano BOY

TUTB
ITUH Building
Bd du Roi Albert II 5, bte 5
B-1210 Brussels
Tel. (32-2) 224 05 69
Fax (32-2) 224 05 61
E-mail: sboy@etui-rehs.org

pí. Gwyneth DEAKINS

Health and Safety Executive
HTPD3
5th Floor, North Wing
Rose Court, 2 Southwark Bridge Road
GB-London SE1 9HS
Tel. (44-207) 717 69 95
Fax (44-207) 717 66 80
E-mail: gwyneth.deakins@hse.gsi.gov.uk

p. Luis FONTES MACHADO

Rua Duque de Palmela, n.º 20
P-1250-098 Lisboa Tel. +351 213 110 200
Fax +351 213 554 810
E-mail: dsrt@aecops.pt

p. Manuel FORCAT I BALCELLS

ANETVA
c/ Urgell, 96-98, entresuelo 1.º
E-08011 Barcelona
Tel. (34) 93 3 23 69 48
Fax (34) 63 9 72 78 91
E-mail: mforcat@anetva.org

pí. Véronique FOUILLOUX

Fédération française du bâtiment
7/9, rue La Pérouse
F-75784 Paris Cedex 16
Tel. (33) 140 69 51 85
Fax (33) 140 69 58 06
E-mail: FouillerouxV@national.ffbatiment.fr

p. Enrico GIBELLIERI

Centro Sviluppo Materiali SPA
Viale Brin, 218
I-05100 Terni
Tel. (39) 07 44 48 72 16
Fax (39) 07 44 48 72 60
E-mail: gibbs@tin.it

p. Ian GREENWOOD

Health and Safety Executive
Rose Court, 2 Southwark Bridge Road
GB-London SE1 9HS
Tel. (44-207) 717 69 83
Fax (44)
E-mail: ian.greenwood@hse.gsi.gov.uk

p. Jim HEFFERNAN

Health and Safety Authority
10 Hogan Place
Dublin 2
Tel. (353-1) 614 70 64
Fax (353-1) 614 71 53
Email: jim@hsa.ie

pí. Regine HOFERT

Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin
Proschhübelstraße
D-01099 Dresden
Tel. (49 351) 56 39 54 53
Fax (49 351) 56 39 52 10
Email: hofert.regine@baua.bund.de

pí. Evangelista Tsoulofta KAKOUTA

Labour Inspection officer
Department of Labour Inspection
Ministry of Labour and Social Insurance of Cyprus
CY-1493 Nicosia
Tel. +357 22 40 56 16
Fax +357 22 66 37 88
Email: etsoulofta@dli.mlsi.gov.cy

p. Candreva MICHELE

Ministero Del Lavoro
D.G. "Tutela Condizioni Di Lavoro" Div.VII
Via Fornovo, 8
I-00192 Roma
Tel. (39) 63 67 54 0 12
Fax (39) 63 67 54 8 86
Email: mcandreva@welfare.gov.it

p. Andreas PATAY

Swedish Work Environment Authority
SE-17184 Solna
Tel. +46 873 094 01
Fax +46 873 504 85
Email: andreas.patay@av.se

p. Raili PERIMÄKI-DIETRICH

Työmpäristöasiantuntija
SAK ry, Hakaniemenranta 1 A, Pl 157
FIN-00531 Helsinki
Tel. +358 9 77 21 317
Fax +358 9 77 21 411
Sähköposti: raili.perimaki@sak.fi

p. Vicente SANCHEZ JIMENEZ

Federación de la Construcción y de la Madera de CC.OO.
Plaza Cristina Martos, 4
E-28015 Madrid
Tel. (34) 91 5 40 92 16
Fax (34) 91 5 48 18 90
E-mail: vsanchez@fecoma.ccoo.es

p. Achim SIEKER

Bundesministerium f r Arbeit und Soziales
Referat III B 7
Rochusstr. 1
D-53123 Bonn
Tel. (49 228) 527 55 24 21
Fax (49 228) 527 55 27 45
Email: achim.sieker@bmas.bund.de

p. Eric SLIJM

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Afdeling Werk en omgeving
Postbus 93356
Nederland 2509 AJ Den Haag
Tel. +31 70 33 35 489
Fax +31 70 33 34 062
E-mail: ZSLIJM@minszw.nl

p. Ulrik SPANNOW

BAT-Kartellet
Kamppmannsgade 4, PO Box 392
DK-1790 Copenhagen
Tel. (45) 88 92 11 11
Fax (45) 88 92 11 29
E-mail: ulrik.spannow@batkartellet.dk

p. Michele TRITTO

ANCE
Via Guattani, 16
I-00161 Roma
Tel. (39) 06 84 56 73 66
Fax
E-mail: trittom@ance.it

p. Matthias VAHLBRUCH

Bundesministerium für Arbeit und Soziales
c/o Berufsgenossenschaft der Bauwirtschaft
Hildesheimer Str. 309
D-30519 Hannover
Tel. (49-511) 98 72 51 5
Fax (49-511) 98 72 54 5
Email: matthias.vahlbruch@bgbau.de

KONZULTANTI

p. Marie-Amélie BUFFET

Project manager
Eurogip
55, rue de la Fédération
F-75015 Paris
Tel. (33) 1 40 56 30 40
Fax (33) 1 40 56 36 66
E-mail: buffet.eurogip@inrs.fr

p. Philippe BALZER

Eurogip
55, rue de la Fédération
F-75015 Paris
Tel. (33) 140 56 30 40
Fax (33) 140 56 36 66
E-mail: balzer.eurogip@inrs.fr

EVROPSKÁ KOMISE

Angel FUENTE MARTIN

DG Employment, Social Affairs and Equal Opportunities
Unit EMPL F/4 "Health, Safety and Hygiene at Work"
Euroforum Building
Office EUFO 2/2176
L-2920 Luxembourg
Tel. (352) 43 01-32739
Fax (352) 43 01-34259
E-mail: angel.fuente-martin@ec.europa.eu

Eiropas Komisija

Juridiski nesaistošas norādes par paraugpraksi, īstenojot Direkīvu 2001/45/EK (darbs augstumā)

Luksemburga: Eiropas Kopienu Oficiālo publikāciju birojs

2008 — 82 s. — 21 x 29,7 cm

ISBN 978-92-79-06519-4

